

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

Julkaistu Helsingissä 31 päivänä joulukuuta 2012

959/2012

Valtion talousarvio vuodelle 2013

Eduskunta on hyväksynyt seuraavan valtion talousarvion vuodelle 2013:

TULOARVIOT

Osasto 11

euroa

11. VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT	39 922 702 000
01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot	12 610 000 000
01. Ansio- ja pääomatuloverot	8 597 000 000
02. Yhteisövero	3 198 000 000
03. Korkotulojen lähdevero	150 000 000
04. Perintö- ja lahjaverot	495 000 000
05. Pankkivero	170 000 000
04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut	17 657 000 000
01. Arvonlisävero	16 803 000 000
02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero	708 000 000
03. Apteekkimaksut	146 000 000
08. Valmisteverot	6 711 000 000
01. Tupakkaverot	779 000 000
04. Alkoholijuomaverot	1 429 000 000
05. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverot	203 000 000
07. Energiaverot	4 285 000 000
08. Eräiden juomapakkausten valmisteverot	15 000 000

10. Muut verot	2 793 000 000
03. Autovero	1 034 000 000
05. Varainsiirtovero	606 000 000
06. Arpajaisvero	201 000 000
07. Ajoneuvovero	882 000 000
08. Jätevero	70 000 000
19. Muut veronluonteiset tulot	151 702 000
02. Lästimaksut	800 000
03. Ratavero	18 000 000
04. Eräät viestinnän maksut	26 946 000
05. Lentoliikenteen valvontamaksu	11 545 000
06. Väylämaksut	84 680 000
08. Öljyjättemaksu	4 000 000
09. Muut verotulot	2 700 000
10. Energiamarkkinaviraston valvontamaksu	3 031 000

Osasto 12

12. SEKALAISET TULOT	4 935 984 000
24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala	14 710 000
99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot	14 710 000
25. Oikeusministeriön hallinnonala	94 600 000
10. Tuomioistuintulot	25 400 000
20. Ulosottomaksut	69 000 000
99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot	200 000
26. Sisäasiainministeriön hallinnonala	17 028 000
98. EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan	16 578 000
99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot	450 000
27. Puolustusministeriön hallinnonala	2 076 000
01. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot	8 000
20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista	18 000
99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot	2 050 000
28. Valtiovarainministeriön hallinnonala	2 132 307 000
10. Tullilaitoksen tulot	4 474 000
11. Kuntien osuudet verotuskustannuksista	138 043 000
12. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista	26 443 000
13. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista	21 065 000
25. Metallirahatulot	25 000 000
50. Siirto valtion eläkerahastosta	1 688 792 000

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset	130 950 000
52. Vakuutusmaksut	20 220 000
60. Työturvallisuusmaksu	900 000
92. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot	55 000 000
93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen	2 800 000
99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot	18 620 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala	555 756 000
70. Opintotukitoiminnan tulot	19 900 000
88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista	531 856 000
99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot	4 000 000
30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala	891 937 000
01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot	549 288 000
02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	304 500 000
03. Elinkeinokalatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta	4 000 000
04. EU:lta saatavat muut tulot	560 000
20. Valtion osuus totopeleistä saadusta tulosta	1 120 000
32. Kasvinjalostusmaksut	380 000
40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut	2 500 000
41. Tenojoen kalastuslupamaksut	550 000
42. Hirvieläinten metsästysmaksut	5 400 000
43. Viehekalastusmaksut	2 896 000
44. Kalastuksenhoitomaksut	5 556 000
45. Riistanhoitomaksut	10 187 000
99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot	5 000 000
31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala	62 033 000
10. Liikenneviraston tulot	61 983 000
99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot	50 000
32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala	299 957 000
20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot	2 530 000
30. Rahoitusosuus työ- ja elinkeinoministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista	200 000
31. Palkkaturvamaksujen palautukset	29 327 000
50. Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot	245 000 000
99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot	22 900 000
33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala	508 430 000
02. Sosiaali- ja terveystalouden lupa- ja valvontaviraston tulot	960 000
03. Terveystalouden ja hyvinvoinnin laitoksen tulot	500 000
90. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto	413 295 000
98. Valtionapujen palautukset	93 500 000

99. Sosiaali- ja terveystieteiden hallinnonalan muut tulot	175 000
35. Ympäristöministeriön hallinnonala	124 650 000
10. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista	4 150 000
20. Siirto valtion asuntorahastosta	117 000 000
99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot	3 500 000
39. Muut sekalaiset tulot	232 500 000
01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista	105 000 000
02. Verotukseen liittyvät korkotulot	75 000 000
04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset	50 000 000
10. Muut sekalaiset tulot	2 500 000

Osasto 13

13. KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET	1 922 400 000
01. Korkotulot	133 400 000
04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille	21 000 000
05. Korot muista lainoista	85 000 000
07. Korot talletuksista	8 500 000
09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot	18 900 000
03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot	1 419 000 000
01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot .	1 419 000 000
04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta	150 000 000
01. Osuus Suomen Pankin voitosta	150 000 000
05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	220 000 000
01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset	220 000 000

Osasto 15

15. LAINAT	7 754 474 000
01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat	251 500 000
02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille	72 500 000
04. Muiden lainojen lyhennykset	179 000 000
03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta	7 502 974 000
01. Nettolainanotto ja velanhallinta	7 502 974 000

Tuloarvioiden kokonaismäärä:**54 535 560 000**

MÄÄRÄRAHAT**Päälukka 21**

euroa

21. EDUSKUNTA	158 452 000
01. Kansanedustajat	21 735 000
01. Kansanedustajien toimintamenot (arviomääräraha)	21 735 000
10. Eduskunnan kanslia	107 463 000
01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	54 194 000
02. Peruskorjaukseen liittyvät toimintamenot (arviomääräraha)	2 769 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	12 500 000
70. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
74. Eduskunnan rakennusten peruskorjaukset (siirtomääräraha 3 v)	34 000 000
20. Eduskunnan oikeusasiamies	5 920 000
01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)	5 920 000
30. Ulkopoliittinen instituutti	3 440 000
01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 257 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	183 000
40. Valtiontalouden tarkastusvirasto	15 889 000
01. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	15 307 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	582 000
90. Eduskunnan muut menot	4 005 000
50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)	4 005 000

Päälukka 22

22. TASAVALLAN PRESIDENTTI	39 927 000
01. Tasavallan presidentti	3 209 000
01. Presidentin palkkio ja käyttövarat (kiinteä määräraha)	359 000
20. Vierailuista ja kokousmatkoista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	2 850 000

02. Tasavallan presidentin kanslia	36 718 000
01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 918 000
02. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (kiinteä määräraha)	600 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	5 500 000
75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)	21 700 000

Päälukka 23

23. VALTIONEUVOSTON KANSLIA	84 057 000
01. Hallinto	42 836 000
01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 205 000
02. Ministereiden ja heidän erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)	5 764 000
03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
20. Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat (arviomääräraha)	867 000
29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	3 000 000
10. Omistajaohjaus	2 700 000
88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)	2 700 000
20. Poliittisen toiminnan avustaminen	34 000 000
50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	34 000 000
30. Oikeuskanslerinvirasto	3 718 000
01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 718 000
90. Muut menot	803 000
21. Kunniamerkit (arviomääräraha)	640 000
26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)	100 000
58. Avustus Tammenlehvän perinneliiton toiminnan tukemiseen (siirtomääräraha 3 v)	63 000

Päälukka 24

24. ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 302 512 000
01. Ulkoasiainhallinto	223 223 000
01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	200 302 000
21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	794 000
29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	18 127 000
74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000

10. Kriisinhallinta	80 162 000
20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)	62 802 000
21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)	17 360 000
30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö	902 594 000
50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle	—
66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	892 594 000
88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)	10 000 000
90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot	96 533 000
50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	1 743 000
51. Häädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)	39 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	90 051 000
67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)	500 000
68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	3 200 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	1 000 000

Pääloukka 25

25. OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	870 235 000
01. Ministeriö ja hallinto	123 176 000
01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	26 718 000
02. Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 000
03. Eräiden virastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 764 000
04. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	2 068 000
20. Erityismenot (arviomääräraha)	10 330 000
21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	207 000
29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	55 000 000
50. Avustukset (kiinteä määräraha)	4 088 000
51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)	18 000 000
10. Tuomioistuimet ja oikeusapu	360 745 000
01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 964 000
02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 932 000
03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	253 965 000

04. Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	29 398 000
05. Yleisen edunvalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 586 000
50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)	43 900 000
20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta	106 487 000
01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	106 487 000
30. Syyttäjät	45 947 000
01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	45 947 000
40. Rangaistusten täytäntöönpano	231 853 000
01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	226 453 000
74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)	5 400 000
50. Vaalimenot	2 027 000
20. Vaalimenot (arviomääräraha)	2 027 000

Päälukka 26

26. SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	1 317 089 000
01. Hallinto	122 086 000
01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	21 510 000
03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	921 000
04. Vähemmistövaltuutetun ja syrjäntälautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 011 000
20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)	8 588 000
22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)	22 100 000
23. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v) ...	1 439 000
29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	65 500 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksusuudet ulkomaille (arviomääräraha)	1 017 000
10. Poliisitoimi	728 127 000
01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	723 627 000
20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)	3 500 000
21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 000 000
20. Rajavartiolaitos	303 386 000
01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	227 386 000

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)	76 000 000
30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta	89 259 000
01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 682 000
02. Hätäkeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	64 071 000
20. Erityismenot (arviomääräraha)	3 406 000
43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)	8 100 000
40. Maahanmuutto	74 231 000
01. Maahanmuuttoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 066 000
20. Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)	876 000
63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)	55 289 000

Päälukka 27

27. PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 875 662 000
01. Puolustuspolitiikka ja hallinto	357 129 000
01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 724 000
21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 755 000
29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	334 500 000
40. Avustus Leijona Catering Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)	1 150 000
10. Sotilaallinen maanpuolustus	2 457 899 000
01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 770 549 000
18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)	685 272 000
50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)	2 078 000
30. Sotilaallinen kriisinhallinta	60 634 000
20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)	60 624 000
95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)	10 000

Päälukka 28

28. VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA	16 982 435 000
01. Hallinto	124 754 000
01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	38 820 000
13. Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotoista aiheutuvat kulut (siirtomääräraha 3 v)	1 649 000
20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (siirtomääräraha 2 v)	215 000

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	3 516 000
29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	80 154 000
69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)	400 000
10. Verotus ja tullitoimi	615 181 000
01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	426 244 000
02. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	165 037 000
63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)	3 200 000
95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)	17 700 000
97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)	3 000 000
20. Palvelut valtioyhteisölle	33 778 000
01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 923 000
03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 091 000
06. Valtion IT-palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 964 000
07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
08. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen kehittämisen (siirtomääräraha 3 v)	800 000
88. Senaatti-kiinteistöt	—
30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto	61 903 000
01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	50 587 000
02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 233 000
03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	7 083 000
40. Valtion alue- ja paikallishallinto	87 541 000
01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	54 481 000
02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	32 836 000
03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v)	224 000
50. Eläkkeet ja korvaukset	4 413 805 000
15. Eläkkeet (arviomääräraha)	4 219 860 000
16. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)	2 130 000
17. Muut eläkemenot (arviomääräraha)	2 830 000
50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)	39 285 000
63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)	130 800 000
95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot (arviomääräraha)	18 900 000
60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot	1 290 000
02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)	50 000

03. Valtion henkilöstöjärjestelyistä aiheutuvat palkkamenot (arviomääräraha)	60 000
10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	900 000
60. Siirto Koulutusrahastolle (arviomääräraha)	280 000
70. Valtionhallinnon kehittäminen	80 125 000
01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	11 100 000
02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	27 200 000
20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	41 825 000
80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle	249 646 000
30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)	211 646 000
31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	25 000 000
40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)	13 000 000
90. Kuntien tukeminen	8 762 407 000
20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankeet (siirtomääräraha 3 v)	17 995 000
30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)	8 677 405 000
31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)	67 007 000
91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen	304 050 000
41. Energiaverotuki (arviomääräraha)	304 050 000
92. EU ja kansainväliset järjestöt	2 072 505 000
20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)	2 800 000
40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)	8 350 000
67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)	170 000
68. Suomen osuus Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin peruspääoman korottamisesta (arviomääräraha)	3 350 000
69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)	1 930 000 000
87. Suomen osuus Euroopan investointipankin peruspääoman korottamisesta (siirtomääräraha 3 v)	127 835 000
99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot	175 450 000
87. Pankkiveron tuoton käyttö (siirtomääräraha 3 v)	170 000 000
95. Satunnaiset säädösperusteiset menot (arviomääräraha)	300 000
96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)	150 000

Päälukokka 29

29. OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA	6 656 171 000
01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot	121 805 000
01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 609 000
02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 695 000
03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 807 000
04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi sekä opiskelijoiden oikeusturvalautakunta (siirtomääräraha 2 v)	2 539 000
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	3 790 000
22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	18 088 000
29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	32 003 000
50. Eräät avustukset (kiinteä määräraha)	685 000
51. Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)	3 252 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	2 337 000
10. Yleissivistävä koulutus	975 584 000
01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	49 564 000
02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 905 000
20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	12 894 000
30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	851 818 000
34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	58 000 000
51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	1 403 000
20. Ammatillinen koulutus	736 705 000
01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	8 566 000
20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)	3 026 000
21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 339 000
30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	723 774 000
30. Aikuiskoulutus	505 539 000
20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)	25 347 000
21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)	3 010 000
30. Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	164 818 000
31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)	142 175 000

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)	116 494 000
33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)	27 000 000
51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	19 279 000
53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)	7 416 000
40. Korkeakouluopetus ja tutkimus	2 739 102 000
01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 455 000
02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 588 000
03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 055 000
04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	1 621 000
20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)	35 431 000
22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	411 754 000
50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	1 862 922 000
51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)	238 592 000
52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)	30 159 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)	102 191 000
66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)	17 334 000
70. Opintotuki	916 102 000
01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	703 000
52. Opintolainojen valtiontakaus (arviomääräraha)	30 200 000
55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)	798 000 000
57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)	32 200 000
58. Avustus vuokratilustusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v) ..	5 549 000
59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)	49 450 000
80. Taide ja kulttuuri	434 881 000
01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ..	4 919 000
02. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	19 469 000
03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) ...	2 644 000
04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	22 728 000
05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 385 000
06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 844 000
07. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	767 000
16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)	19 142 000

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)	4 513 000
31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)	40 800 000
32. Valtionosuudet museoille (arviomääräraha)	17 431 000
33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)	106 000
34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	5 000 000
40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)	252 000
50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)	8 570 000
51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)	14 091 000
52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen - (arviomääräraha)	224 821 000
53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)	19 824 000
54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)	7 336 000
55. Kulttuuriperinnön digitoiminnan tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	2 100 000
70. Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)	2 250 000
72. Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)	739 000
75. Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
95. Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	150 000
90. Liikuntatoimi	152 397 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatukseen edistämiseen (arviomääräraha)	145 988 000
52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha) ...	109 000
53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)	6 300 000
91. Nuorisotyö	74 056 000
50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)	52 556 000
51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)	21 000 000
52. Saamelaiden kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v) .	500 000

Päälukko 30

30. MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 723 489 000
01. Hallinto	101 009 000
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 012 000

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	6 089 000
03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 487 000
04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	895 000
21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)	669 000
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 343 000
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	28 000 000
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	3 514 000
10. Maaseudun kehittäminen	171 240 000
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	7 168 000
54. Hevostalouden edistäminen tolopeleistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)	952 000
55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)	4 420 000
61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha) ..	80 500 000
62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)	78 200 000
20. Maatalous	2 049 016 000
01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 830 000
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v) ..	511 000 000
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	545 200 000
42. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	6 560 000
43. Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)	364 329 000
44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)	422 673 000
45. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	97 370 000
46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	4 861 000
47. Elintarvikeketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 293 000
48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)	58 900 000
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	1 000 000
30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu	52 961 000
01. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 783 000
20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)	4 730 000
41. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 2 v)	6 448 000
40. Kala-, riista- ja porotalous	63 904 000
01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	17 478 000
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)	2 400 000

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	5 400 000
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	4 300 000
43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 764 000
50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	10 187 000
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	5 987 000
52. Kalastuslupamaksujen palautukset ja saimaannorpan suojeluun liittyvät sopimuspalkkiot (arviomääräraha)	3 592 000
62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 039 000
77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	757 000
50. Vesitalous	37 386 000
20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	14 508 000
31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	12 079 000
43. Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)	420 000
48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	10 379 000
60. Metsätalous	179 920 000
01. Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	44 302 000
41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)	600 000
42. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)	45 458 000
43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)	100 000
44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha) .	61 480 000
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	7 527 000
47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)	18 000 000
50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	2 443 000
83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	10 000
63. Metsähallitus	6 373 000
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	6 373 000
70. Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastruktuuuri	61 680 000
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	51 052 000
02. Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 628 000
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	5 000 000

Päälukka 31

31. LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA	2 963 632 000
01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot	414 867 000
01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	20 767 000
21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	720 000
29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	392 752 000
40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)	628 000
10. Liikenneverkko	1 702 695 000
01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	86 503 000
20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)	944 235 000
35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v) ...	24 000 000
41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 000 000
50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)	9 000 000
70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)	27 000 000
76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)	34 997 000
77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	361 700 000
78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)	167 260 000
79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)	47 000 000
20. Liikenteen viranomaispalvelut	42 591 000
01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	42 591 000
30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut	237 808 000
42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)	841 000
43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)	81 000 000
46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)	38 000 000
50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)	800 000
51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)	4 200 000
63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	100 243 000
64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 724 000
66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)	—
40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen	519 895 000
01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	9 895 000
42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)	500 000

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)	9 500 000
60. Siirto valtion televisio- ja radorahastoon (siirtomääräraha 3 v)	500 000 000
50. Tutkimus	45 776 000
01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	45 776 000

Päälukokka 32

32. TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA	3 841 681 000
01. Hallinto	365 852 000
01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	54 632 000
02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	209 156 000
20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)	5 568 000
21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	4 777 000
29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonnalisäveromenot (arviomääräraha)	81 692 000
60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)	20 000
66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	10 007 000
20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka	1 803 724 000
01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 395 000
02. Teknologian tutkimuskeskus VTT:n toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	91 334 000
05. Mittatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 978 000
06. Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	40 704 000
07. Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	11 097 000
40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)	431 270 000
41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi (siirtomääräraha 3 v)	36 122 000
42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 600 000
43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)	21 985 000
44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (siirtomääräraha 3 v)	700 000
45. Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu (siirtomääräraha 3 v)	4 000 000
46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)	2 900 000
47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (arviomääräraha)	55 287 000
48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)	10 800 000

63. Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen (siirtomääräraha 3 v)	—
80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jälleerahoitustoimintaan (arviomääräraha)	755 000 000
81. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n rahoitukseen kotimaisille alustoitumituksille (arviomääräraha)	185 000 000
82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)	10 000
83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)	108 542 000
30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka	796 700 000
01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	168 055 000
44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)	5 039 000
45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)	36 656 000
50. Palkkaturva (arviomääräraha)	30 000 000
51. Julkiset työvoimapalvelut (siirtomääräraha 2 v)	546 464 000
64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)	10 486 000
40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä	40 959 000
01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	10 959 000
03. Patentti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)	1 434 000
04. Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v) .	2 213 000
05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	18 269 000
31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)	5 211 000
50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille (kiinteä määräraha)	773 000
51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)	2 080 000
95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)	20 000
50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka	481 076 000
43. Maakunnan kehittämiserä (siirtomääräraha 3 v)	11 866 000
62. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 273 000
64. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013 (arviomääräraha)	466 937 000
60. Energiapolitiikka	257 580 000
01. Energiamarkkinaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	5 175 000
20. Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä energiatiedotus (siirtomääräraha 3 v)	3 400 000
28. Materiaalitehokkuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	500 000
40. Energiatuki (arviomääräraha)	121 355 000
42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)	150 000
43. Kioton mekanismit (arviomääräraha)	2 000 000
44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)	125 000 000

70. Kotouttaminen	95 790 000
03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	661 000
30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)	95 129 000

Päälukko 33

33. SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA	12 593 163 000
01. Hallinto	85 947 000
01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	41 190 000
02. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	2 243 000
03. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 534 000
04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	600 000
05. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	548 000
21. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	100 000
25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)	11 800 000
29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvontolisäveromenot (arviomääräraha)	20 900 000
66. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (siirtomääräraha 2 v)	4 032 000
02. Valvonta	41 376 000
03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	13 872 000
05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	12 120 000
06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	3 584 000
20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)	10 300 000
66. Suomen ja Venäjän välisen säteily- ja ydinturvallisuuden yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)	1 500 000
03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta	117 488 000
04. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 198 000
50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)	37 964 000
63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)	9 326 000
10. Perhe- ja asumiskustannusten taseus ja eräät palvelut	2 548 938 000
28. Kansaneläkelaitokselle maksettavat sosiaaliturvan yleisrahaston ja palvelurahaston toimintakulut (arviomääräraha)	159 422 000

50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen (arviomääräraha)	11 800 000
51. Lapsilisät (arviomääräraha)	1 483 300 000
52. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)	2 500 000
53. Sotilasavustus (arviomääräraha)	20 250 000
54. Asumistuki (arviomääräraha)	655 800 000
55. Elatustuki (arviomääräraha)	180 900 000
60. Vaikeavammaisten tulkkauspalvelut (arviomääräraha)	34 966 000
20. Työttömyysturva	2 653 236 000
31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)	26 486 000
50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)	1 104 600 000
51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)	175 350 000
52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)	1 253 000 000
55. Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)	43 000 000
56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)	50 800 000
30. Sairausvakuutus	1 243 000 000
60. Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	1 243 000 000
40. Eläkkeet	4 460 508 000
50. Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)	58 358 000
51. Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	580 000 000
52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)	70 000 000
53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arviomääräraha)	2 389 000
54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)	15 761 000
60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)	3 734 000 000
50. Veteraanien tukeminen	301 356 000
30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)	1 550 000
50. Rintamalisät (arviomääräraha)	38 500 000
51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)	149 833 000
52. Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	68 207 000
53. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	3 100 000
54. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)	70 000
55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	3 500 000

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)	30 588 000
57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)	6 008 000
60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto	555 267 000
30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	500 000
31. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin ja eräisiin muihin menoihin (siirtomääräraha 3 v)	17 900 000
32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)	31 000 000
33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärinkoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	110 240 000
34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)	10 500 000
35. Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin (arviomääräraha)	345 350 000
36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveystalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)	480 000
38. Valtionavustus kunnille vanhuspalvelulain toimeenpanoon (siirtomääräraha 2 v)	5 757 000
40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin (siirtomääräraha 3 v)	23 740 000
63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)	3 500 000
64. Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	6 300 000
70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen	61 307 000
01. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	27 675 000
20. Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)	24 390 000
21. Terveystalvelu (siirtomääräraha 2 v)	930 000
22. Tartuntatautien talvelu (siirtomääräraha 2 v)	660 000
50. Terveyden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	3 780 000
51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärinkoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)	2 900 000
52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (siirtomääräraha 2 v) ..	972 000
80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta	223 740 000
40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomitustalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)	205 000 000
41. Valtion korvaus turkistuottajien lomitustalvelujen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)	2 600 000
50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustalvelujen hallintomenoihin (kiinteä määräraha)	16 140 000

90. Raha-automaattiyhdistyksen avustukset	301 000 000
50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)	301 000 000

Päälukka 35

35. YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA	261 455 000
--	--------------------

01. Ympäristöhallinnon toimintamenot	75 571 000
01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	34 350 000
04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	31 215 000
21. Ympäristöministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)	1 186 000
29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	6 700 000
65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v)	2 120 000

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu	127 180 000
20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)	5 200 000
21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)	2 440 000
22. Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)	14 460 000
52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	27 984 000
60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)	3 000 000
61. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	12 942 000
63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)	53 830 000
64. EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)	4 500 000
65. Öljyjätämaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v) .	1 000 000
66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)	1 324 000
70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)	500 000

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen	58 704 000
01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	4 854 000
37. Avustukset kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)	2 000 000
55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)	50 500 000
60. Siirto valtion asuntorahastoon	—
64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)	1 350 000

Päälukka 36

36. VALTIONVELAN KOROT	1 865 600 000
01. Valtionvelan korko	1 827 000 000
90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)	1 827 000 000
09. Muut menot valtionvelasta	38 600 000
20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)	38 600 000

Määrärahojen kokonaismäärä:**54 535 560 000**

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

YLEISET MÄÄRÄYKSET

Brutto- ja nettobudjetointi

Valtion talousarviossa noudatetaan pääsääntönä bruttobudjetointia. Nettobudjetointi on talousarviosta annetussa laissa tarkoin rajoitettu poikkeus pääsäännöstä.

Talousarviossa voidaan nettobudjetoida

- 1) uudet valtionlainat, valtionlainoista saatavat emissiovoitot ja pääomavoitot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionvelan kuoletukset, valtionlainoihin liittyvät pääomatappiot ja emissiotappiot ja valtionlainojen pääomaa suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;
- 2) valtionlainoista saatavat korkotulot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista kertyvät tulot sekä valtionlainoista aiheutuvat korkomenot ja valtionlainojen koronmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvat menot;
- 3) viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;
- 4) osakkeiden myynnistä kertyvät tulot sekä myyntiin liittyvät myyntipalkkiot ja valtion ostajan puolesta vastattavaksi ottamat maksuvelvoitteet;
- 5) eläkelaitokselle lain nojalla maksettava maksuvalmiussuoritus ja suorituksen palautus valtiolle;
- 6) lakiin perustuva valtionapu kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräytymisperusteiden mukaan tuleva määrä.

Viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvinä tuloina voidaan nettobudjetoida seuraavat tulot vähentämällä ne asianomaiselta toimintamomentilta, vaikka sille ei olisi momentin perusteissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa:

- 1) toimintamomentin vakiosisällön kuvauksessa mainitut virastolle työnantajana maksetut, mutta työntekijälle myönnetyt sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahat, työkyvyttömyyseläke ja kuntoutusraha silloin, kun virasto maksaa työntekijälle palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta tai työkyvyttömyyseläkeajalta tai kuntoutusrahakaudelta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin;
- 2) viraston tai laitoksen saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset;
- 3) viraston tai laitoksen saamat korvaukset työpaikkaruokaloiden käytöstä;

- 4) viraston tai laitoksen saamat tulot sen toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten;
- 5) virastolle tai laitokselle maksetut korvaukset korkeakouluharjoittelijoista ja siviilipalvelusvelvollisista;
- 6) myyntituotot sellaisesta irtaimesta käyttöomaisuudesta, jonka hankinta rahoitetaan toimintamenomäärärahasta. Kiinteän omaisuuden, finanssisijoitusten (esim. osakkeet ym. arvopaperit) ja erillismomenteilta rahoitettavan irtaimen käyttöomaisuuden myyntituottoja ei saa kuitenkaan nettouttaa toimintamenomäärärahan kanssa.

Jos viraston tai laitoksen toimintamomentille on momentin perusteluissa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, tai jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvien tulojen ja siitä aiheutuvien menojen erotus on otettu nettomääräisenä tuloarviona tulomomentille, kuuluvat nettobudjetoinnin piiriin kaikki viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat, toimintamomentin vakiosisällön kuvauksen ja momentin perusteluiden päätösosan mukaiset menot. Nettobudjetoitavia tuloja ja menoja ovat tällöin muun muassa:

- 1) valtion maksuperustelain (150/1992) tai vastaavien erityislakien mukaista maksullista toimintaa harjoittavan viraston toiminnasta tai toiminnan osasta kertyvät tulot ja siitä aiheutuvat menot;
- 2) viraston tai laitoksen vastuulla toteutettavasta tutkimus- tms. yhteishankkeesta tai yhteisestä toiminnasta tuloina saatavat muiden osapuolten maksuosuudet ja hankkeesta tai toiminnasta aiheutuvat menot;
- 3) viraston tai laitoksen toimintaan liittyvät EU:lta saatavat tulot ja näihin tuloihin liittyvät menot;
- 4) viraston tai laitoksen lahjoituksena ja testamentilla saamat varat sekä sponsoreilta saatavat tulot silloin, kun virastolla tai laitoksella on oikeus ottaa ne vastaan eikä kysymys ole viraston tai laitoksen tavanomaiseen toimintaan ja talouteen nähden epätavallisen suurista määristä; ja
- 5) valtion sisäiset palvelumaksut (esimerkiksi maksut palvelukeskuksille).

Jos viraston tai laitoksen toiminnasta kertyvistä tuloista vain osa on budjetoitu toimintamomentille, jolle on momentin perusteluiden päätösosassa merkitty myönnetyn nettomäärärahaa, on asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa lisäksi yksilöity, mitkä tulot momentille on nettoutettu tai mitä tuloja ei ole momentille nettoutettu. Vastaavasti, jos nettobudjetoitu tulomomentti sisältää vain osan viraston tai laitoksen toiminnasta aiheutuvista menoista, on asianomaisen tulomomentin perusteluiden päätösosassa yksilöity, mitkä menot momentille on nettoutettu taikka mitä menoja ei sille ole nettoutettu.

Nettobudjetoitavia tuloja eivät ole verot, veronluonteiset maksut tai sakkomaksut. Nettobudjetoinnin kohteena eivät voi olla siirtomenot tai niiden palautukset lukuun ottamatta lain nojalla maksettavaa maksuvalmiussuoritusta eläkelaitokselle ja suorituksen palautusta sekä lakiin perustuvaa valtionapua kunnalle ja kunnan maksettavaksi valtiolle valtionapujärjestelmän määräyty-

misperusteiden mukaan tulevaa määrää. Nettobudjetoinnin kohteena eivät myöskään voi olla sijoitusmenot tai omaisuuden myyntitulot lukuun ottamatta osakkeiden myyntiä taikka viraston tai laitoksen toimintaan tarkoitettun irtaimen omaisuuden hankintaa tai irtaimen omaisuuden myyntiä.

Nettobudjetoidun toimintamenomomentin menojen vakiosisältöön kuuluvat jäljempänä ilmenevät toimintamenomomenttien vakiosisällön mukaiset menot.

Nettoutetusta toiminnasta kertyviä tuloja saa käyttää tästä toiminnasta aiheutuviin menoihin ilman, että siitä on mainintaa luku- tai momenttiperusteluissa.

Menomomentteja koskevat yleiset määräykset

Menot on jaettu talousarviossa momenteiksi tehtävän tai menojen laadun mukaan.

Tehtävän mukaan budjetoituja määrärahoja ovat jäljempänä käsiteltävät virastojen toimintamäärärahat sekä eräät kulutusmenoihin luettavat projektiluonteiset määrärahat. Tehtävän mukaan budjetoitua määrärahaa saa käyttää kaikkiin kyseisestä tehtävästä säännönmukaisesti aiheutuviin menoihin, ellei talousarviosta muuta johdu.

Pääjaotteluna on seuraava menojen laadun mukainen pääryhmitys (suluissa vastaavat momenttien numerotunnukset):

- 1) kulutusmenot (01—29): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä, kuten työpanosta, tavaroita ja palveluksia,
- 2) siirtomenot (30—69): menot, joista valtio ei saa välitöntä vastiketta,
- 3) sijoitusmenot (70—89): menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa pitkävaikutteisia tuotannontekijöitä tai rahoitusvaateita, joista valtio saa tuloa tai muuta hyötyä useana varainhoitovuonna, ja
- 4) muut menot (90—99): edellä mainittuihin pääryhmiin kuulumattomat menot, kuten valtionvelan hoitomenot.

Momentin määrärahaa saa käyttää ainoastaan momentin numerotunnuksen osoittaman menoryhmän menoihin. Siten kulutusmenoihin tarkoitettua määrärahaa ei saa käyttää siirtomenoihin eikä siirtomenoihin tarkoitettua määrärahaa kulutusmenoihin, ellei momentin perusteluissa ole määrätty toisin.

Momentilla yksilöityyn käyttötarkoitukseen ei saa käyttää muuta käyttötarkoitukseltaan yleisempää määrärahaa (esim. toimintamenomomentin määrärahaa), vaikka kyseisen yleisemmän määrärahan perusteluissa mainittua yksilöityä käyttötarkoitusta ei olisi suljettu pois. Tästä voidaan poiketa, jos momentin perusteluissa on asiaa koskeva maininta.

Määrärahat henkilöstön palkkaamiseen on budjetoitu pääsääntöisesti toimintamomenteille (01—14). Muun momentin määrärahaa saadaan käyttää henkilöstön palkkaamiseen virastoihin ja laitoksiin vain, jos palkkauksesta ja momentin määrärahalla palkattavien henkilöiden enimmäismäärästä ilmaistuna henkilötyövuosina on maininta momentin perustelujen päätösosassa. Milloin määrärahaa saa käyttää palkkoihin tai palkkioihin, sitä käytetään myös näihin liittyviin sosiaali- turva- ja eläkemaksuihin ja muihin henkilösivumenoihin.

Menojen ja tulojen kohdentaminen varainhoitovuoteen kuuluviksi

Määrärahaa saa käyttää vain momentille sovellettavan kohdentamisperusteen mukaan varainhoitovuoteen kohdentuviin menoihin.

Jos asianomaisen momentin perusteluiden päätösosassa ei ole toisin mainittu, on määrärahat ja tuloarviot kohdennettu talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi valtion talousarviosta annetun asetuksen 5 a ja 5 b §:ssä säädetyillä perusteilla.

Vakiosältöiset menomomentit

Toimintamomenteille ja momenteille 29, 70, 74—75, 76 ja 77—79 on määritelty sellaisia vakiosältöisiä käyttötarkoituksia, joihin ao. momenteille budjetoituja määrärahoja saa käyttää ilman, että siitä on maininta ao. momentin perusteluissa. Toimintamomentin vakiosältöä sovelletaan myös silloin, kun toimintamenot on nettobudjetoinnin johdosta budjetoitu osittain tai kokonaan tulopuolelle osaksi nettotuloarviota.

Määrärahoja käytettäessä momenttien perustelut ovat vakiosältömääritykseen nähden ensisijaisessa asemassa. Siten momentin perusteluissa voidaan poiketa vakiosältöstä joko sulkemalla osa vakiokäyttötarkoituksista pois tai täydentämällä niitä muilla käyttötarkoituksilla. Vakiosältöisten käyttötarkoitusten täydentäminen ilmaistaan ”myös”-sanalla.

Toimintamäärärahat

Viraston toiminnasta aiheutuvat menot budjetoidaan yhtenä määrarahana menomenteille 01—14. Toimintamäärärahaa saa käyttää viraston tai laitoksen laissa tai asetuksessa säädettyjen tehtävien hoidosta aiheutuviin palkkausmenoihin ja muihin kulutusmenoihin, koneiden ja kaluston sekä muun aineellisen tai aineettoman käyttöomaisuuden hankintamenoihin sekä muihin viraston toiminnasta välittömästi aiheutuneisiin menoihin, kuten leasingkorkoihin ym. korkomenoihin ja vahingonkorvauksiin.

Virastot ja laitokset voivat ilman niille talousarvion yhteydessä erikseen myönnettyä valtuutta tehdä lakisääteisten velvoitteidensa täyttämiseksi välttämättä tarvittavia, ehdoiltaan ja laajuudeltaan viraston tai laitoksen talouteen ja toimintaan nähden tavanomaisia sopimuksia ja sitoumuksia, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina. Tällaiset sopimukset ja sitoumukset voivat koskea kulutusmenon luonteisia eriä, esimerkiksi vuokria ja tarvehankintoja.

Toimintamäärärahaa saa käyttää myös vähäisten, viraston tai laitoksen tavanomaiseen jatkuvaan toimintaan liittyvien ennakkomaksujen maksamiseen.

Erillisinä menojen laadun mukaisina määrärahoina on budjetoitu siirtomenot, talonrakennus- ja maa- ja vesirakennusinvestointimenot ja osakkeiden ja osuuksien hankinta- ja lainananto- ym. finanssisijoitusmenot sekä eräät poikkeuksellisen suuret kalustoinvestoinnit. Näihin ei siten saa käyttää toimintamäärärahaa, ellei määrärahan perusteluissa ole toisin määrätty.

Ellei tarkoitukseen ole osoitettu muuta määrärahaa, kuten rakennerahasto-ohjelmien määrärahaa, toimintamäärärahaa saa käyttää viraston toimialaan kuuluvien, EU:n hyväksymien ja osarahoittamien hankkeiden rahoittamiseen sekä ao. hankkeiden tarjouksiin osallistumisen edellyttämään rahoitukseen.

Toimintamomentille nettobudjetoidaan virastolle työnantajana maksetut, mutta työntekijälle myönnetty sairausvakuutuksen mukaiset sairaus- ja äitiyspäivärahat, työkyvyttömyyseläke ja kuntoutusraha silloin, kun virasto maksaa työntekijälle palkan sairaus- ja äitiysloman ajalta tahi työkyvyttömyyseläkeajalta tai kuntoutusrahakaudelta sekä saadut korvaukset työterveydenhuollon kustannuksiin. Lisäksi toimintamomentille nettobudjetoidaan viraston saamat kohdassa ”Brutto- ja nettobudjetointi” tarkoitetut irtaimen käyttöomaisuuden myyntituotot, korvaukset työpaikkaruokaloiden käytöstä ja viraston saamat vakuutus- ja vahingonkorvaukset, viraston saamat tulot sen toimitilojen satunnaisesta luovuttamisesta ulkopuolisille yksittäisiä tilaisuuksia varten sekä virastolle maksetut korvaukset korkeakouluharjoittelijoista ja siviilipalvelusvelvollisista.

Lisäksi toimintamomentin määrärahaa saa käyttää maksullisen toiminnan menoihin, mikäli viraston tai laitoksen maksullista toimintaa ei ole budjetoitu omaksi momentikseen.

Menojen laadun mukaiset momentit

Kulutusmenot (01—29)

Kulutusmenoja ovat menot, joiden välittömänä vastikkeena valtio saa varainhoitovuonna käytettäviä tuotannontekijöitä. Kulutusmenoihin luetaan valtion palveluksessa olevan henkilöstön palkkaukset, muut palkkiot, sosiaaliturvamaksut, eläkemaksut, tavaroiden ja palvelusten ostomenot, puolustusmateriaalin sekä arvoltaan vähäisten tai taloudelliselta pitoajaltaan lyhytikäisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot sekä muut sellaiset valtion toiminnasta johtuvat tai toimintaan liittyvät menot, mikäli niitä ei ole luettava siirto- tai sijoitusmenoihin.

Kulutusmenoihin luetaan myös EU-ohjelmien vaatima tekninen apu.

Valtion henkilöstön palkkauksiin saa käyttää kulutusmenomomentteja seuraavasti:

a) toimintamomentteja (numerotunnus 01—14) ja

b) muita kulutusmenomomentteja työsopimussuhteisen henkilöstön ja valtion virkamieslain (750/1994) 9 §:n 1 momentissa tarkoitettujen määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettyjen virkamiesten palkkauksiin, jos momentin vakiokäyttötarkoituksessa tai päätösosassa on niin määrätty sekä

c) valtion virkamieslain mukaan valtioneuvoston käytettäväksi asetetun virkamiehen palkkaukseen kyseessä olevan hallinnonalan ministeriön toimintamenomomenttia.

Virkaan nimitettyjen virkamiesten palkkauksia ei saa maksaa muilta kuin toimintamenomomentilta.

15—17. Eläkkeet

Momenteille on merkitty lakiin, asetukseen tai valtiota sitovaan sopimukseen perustuvat tai perusteluissa erikseen määritellyt vakinaiset eläkkeet, perhe-eläkkeet, ylimääräiset eläkkeet sekä eräät lähinnä eläkkeen luonteiset avustukset.

18—19. Puolustusmateriaalin hankkiminen

Momenteille on merkitty puolustusmateriaalin hankkimisesta aiheutuvat menot. Lisäksi momentille voidaan vähennyksenä merkitä viraston saamat puolustusmateriaalihankintoihin liittyvät vakuutus- ja vahingonkorvaukset sekä sopimussakot, vaikka tästä ei olisi mainintaa momentin perusteluissa.

29. Arvonlisäveromenot

Määrärahaa saa käyttää pääluokassa 21 eduskunta ja pääluokassa 22 tasavallan presidentti tavaroiden ja palveluiden ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen sekä muissa pääluokissa valtioneuvoston ja ministeriöiden hallinnonalojen muiden kuin erikseen arvonlisäverovelvollisten virastojen ja laitosten tavaroiden ja palveluiden ostoihin sisältyvien arvonlisäverojen maksamiseen.

Jos menoa, joka maksetaan viraston nettobudjetoidusta toimintamenomäärärahasta (kuten momenttitunnus 01) ja hallinnonalan arvonlisäveromenomäärärahasta (momenttitunnus 29), vastaan saadaan tuloa (kuten maksullinen toiminta, EU- ja muu yhteisrahoitus), tulon arvonlisäveromenoa vastaava osuus nettobudjetoidaan hallinnonalan arvonlisäveromenomomentille (momenttitunnus 29). Valtion viraston tai laitoksen arvonlisäverollisten suoritteiden myynnistä arvonlisäverolain mukaan suoritettava vero tuloutetaan kuitenkin momentille 11.04.01 Arvonlisävero.

Valtion kulutus- ja investointimenot (momentit 01—28 ja 70—79) on budjetoitu ilman arvonlisäveroa. Muille kuin erikseen verovelvollisille valtion virastoille ja laitoksille myönnetään määrärahat verottomin hinnoin.

Siirtomenot (30—69)

Siirtomenoihin luetaan kunnille, muille julkisille yhteisöille, elinkeinoelämälle, kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille maksettavat valtionavut ja valtion välityksellä tapahtuvat varainsiirrot sekä vastikkeetta tapahtuvat varainsiirrot talousarvion ulkopuolella oleviin valtion rahastoihin, kansaneläkelaitokselle ja ulkomaille. Valtio ei saa siirtomenoista välitöntä tai suoranaista aineellista vastiketta, kuten rahaa, tavaraa tai palvelusta siirron saajalta. Välillisesti siirtomenot

edistävät valtion tehtävien toteuttamista. Siirtomenomomenteilta maksettavat kulutus- ja investointimenot budjetoidaan arvonlisäverollisina.

Siirtomenot on yleensä luokiteltu saajan mukaan. Valtionavut rakennustoimintaan sekä koneiden ja kaluston hankintaan on pyritty merkitsemään eri momenteille kuin kulutukseen tai muihin käyttötarkoituksiin menevät valtionavut. Mikäli määräraha koskee useaa siirronsaajaryhmää, on esitetty jaottelu saajaryhmittäin tarvittaessa edelleen jaoteltuna käyttötalouteen ja pääomatalouteen tarkoitettuihin siirtoihin.

Momenteille 30—69 on budjetoitu korvaukset liiketoimintaa harjoittaville yksiköille niiden yleisen edun vuoksi suorittamista tehtävistä, milloin etu koituu muille kuin valtiolle.

Lakisääteisesti määräytyvät ja harkinnanvaraiset siirtomenot on pyritty merkitsemään eri momenteille.

30—39. Valtionavut kunnille ja kuntayhtymille ym.

Momenteille on merkitty kunnille ja kuntayhtymille sekä Ahvenanmaan maakunnalle suoritettavat valtionavut.

40—49. Valtionavut elinkeinoelämälle

Momenteille on merkitty elinkeinoelämän edistämiseksi tarkoitettut valtionavut yrityksille ja yksityisille elinkeinonharjoittajille sekä yrittäjien ja elinkeinonharjoittajien yms. etuja edistävälle keskusjärjestöille, yhdistyksille ym.

50—59. Valtionavut kotitalouksille ja yleishyödyllisille yhteisöille

Momenteille on merkitty siirrot kotitalouksille (yksityisille kuluttajille) sekä valtionavut yleishyödyllisille järjestöille, laitoksille, yhdistyksille, seuroille jne. Tällaisia ovat esimerkiksi urheilujärjestöt, yksityiset oppilaitokset, yksityiset sairaalat ja sellaiset yksityiset tutkimuslaitokset, jotka eivät välittömästi palvele liike- tai elinkeinoelämää.

60. Siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin ja kansaneläkelaitokselle

Momentille on merkitty siirrot talousarvion ulkopuolisiin valtion rahastoihin sekä siirrot kansaneläkelaitokselle.

61—65. EU:n rakennerahasto-osuudet, muiden EU:n rahastojen rahoitusosuudet, vastaavat valtion rahoitusosuudet ja muut siirrot kotimaahan

Momenteille on merkitty sellaiset erittelemättömät siirrot, joiden jakamista kuntien, elinkeinoelämän ja kotitaloussektorin kesken ei ole voitu edeltäkäsien suorittaa. EU:n osallistuminen rakennerahasto-ohjelmiin sekä vastaava valtion rahoitus on merkitty momentille 32.50.64.

66—69. Siirrot EU:lle ja ulkomaille

Momenteille on merkitty sellaiset ulkomaille siirrettävät varat, joista ei saada välitöntä vastiketta tai joiden vastike on vähäinen suhteessa menon suuruuteen. Tällaisia ovat esim. kehitysyhteistyötoiminnan puitteissa myönnettävät avustukset sekä kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksut ja muut sellaiset avustusluonteiset jäsenmaksut, jotka ao. yhteisöt käyttävät toimintansa rahoitukseen tai välittävät edelleen avustuksina kolmansille tahoille.

Sijoitusmenot (70—89)

Sijoitusmenoihin luetaan muut kuin puolustusmateriaalin ja arvoltaan vähäisten tai taloudelliselta pitoajaltaan lyhytikäisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot, talonrakennusten sekä maa- ja vesirakenteiden rakentamismenot, arvopapereiden, maa-alueiden ja rakennusten hankintamenot sekä lainananto.

Reaalisijoitukset (70—79)

Reaalisijoituksiin luetaan sellaiset valtion käyttöomaisuuden hankinnat, jotka täyttävät jäljempänä eri vakiomomenttiryhmien kohdalla esitetyt tunnusmerkit. Koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenot on merkitty momenteille 70—73. Talonrakennukset on merkitty momenteille 74—75 ja muut rakennustyöt momenteille 77—79. Maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot on merkitty momentille 76.

70—73. Kaluston hankinta

Mikäli viraston tai laitoksen toimintamenot on budjetoitu toimintamenomomentille (01—14), on tälle yleensä sisällytetty myös määrärahat kaluston ja aineettoman käyttöomaisuuden hankintaan.

Poikkeustapauksissa (hankinnan suuruus, kertaluonteisuus, valtuuden käyttö, poikkeuksellinen hankintamennettely) voidaan momentilla erikseen määriteltävän kaluston hankintamenot budjetoida momentille 70 (Kaluston hankinta), jonka määrärahaa saa käyttää mainitunlaisten, viraston tai laitoksen (tai nimetyn hallinnonalan) toiminnan edellyttämien koneiden, laitteiden ja kaluston hankintamenoihin.

74—75. Talonrakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisista valtion uudisrakennustöistä ja rakennusten perusparannustöistä aiheutuviin tarpeellisiin muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin rakentamismenoihin. Perusparannuksiksi katsotaan sellaiset muutos- tai korjaustyöt, joiden johdosta rakennuksen arvo lisääntyy oleellisesti. Määrärahoja saa käyttää myös rakennusten turva- ja muista teknisistä järjestelmistä aiheutuviin menoihin. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös uudisrakennustöiden ja perusparannustöiden suunnittelusta ja siihen liittyvien konsulttipalvelujen ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamenomomentille.

Momenteilla yksilöityjen hankkeiden kustannusarviot vastaavat rakennuskustannusindeksin pistelukua, joka ilmoitetaan kehyspäätöksen yhteydessä. Jos hankkeesta on tehty urakkasopimus, kustannusarvio perustuu sopimukseen. Kustannusarviot eivät sisällä arvonlisäveroa.

76. Maa-alueet, rakennukset ja kiinteistöt

Momentille on merkitty maa-alueiden, rakennusten ja kiinteistöjen ostomenot.

77—79. Maa- ja vesirakennukset

Momenteille on merkitty ja niiden määrärahoja saa käyttää niiden perusteluiden mukaisten muista valtion rakennustöistä kuin talonrakennuksista aiheutuviin muun kuin vakinaisesti virkaan nimitetyn henkilöstön palkkausmenoihin ja muihin menoihin. Tällaisia töitä voivat olla esim. maanteiden, rautateiden, satamien, kanavien ja siltojen rakentamis- ja peruskorjaustyöt, maankuivatustyöt, vesi- ja viemärijohtotyöt, koskien ja vesiväylien perkaamis-, uittoväylien rakentamis- sekä pengerrys- ja patoamistyöt. Momenttien määrärahoja saa käyttää myös mainitunlaisten rakennustöiden suunnittelusta ja siihen liittyvien konsulttipalvelujen ostoista aiheutuviin menoihin, lukuun ottamatta sitä hankkeittain erittelemätöntä suunnittelutyötä, jota vastaavat palkkausmenot on merkitty toimintamomentille.

Lainat ja muut finanssisijoitukset (80—89)

80—86. Valtion varoista myönnettävät lainat

Momenteille on merkitty valtion varoista myönnettävät lainat.

87—89. Muut finanssisijoitukset

Momenteille on merkitty osakkeiden ja muiden arvopapereiden ostomenot sekä oman pääoman ehtoiset sijoitukset osakeyhtiöihin ym. finanssisijoitukset.

Muut menot (90—99)

Muihin menoihin luetaan valtionvelan korot sekä muut kulutus-, siirto- ja sijoitusmenoihin kuumattomat menot.

90—92. Valtionvelan korot

Momenteille on merkitty valtionvelan korot.

93—94. Valtionvelan nettokuoletukset ja velanhallinta

Momenteille on merkitty valtionvelan nettokuoletukset, pääomatappiot ja emissiotappiot nettotettuina.

95—99. Muut ja erittelemättömät menot

Momenteille on merkitty edellä luokittelemattomat menot, kuten alijäämän kattamiseen tarkoitetut menot.

TULOARVIOT**Osasto 11****VEROT JA VERONLUONTEISET TULOT****01. Tulon ja varallisuuden perusteella kannettavat verot***01. Ansio- ja pääomatuloverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 8 597 000 000 euroa.

02. Yhteisövero

Momentille arvioidaan kertyvän 3 198 000 000 euroa.

03. Korkotulojen lähdevero

Momentille arvioidaan kertyvän 150 000 000 euroa.

04. Perintö- ja lahjaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 495 000 000 euroa.

05. Pankkivero

Momentille arvioidaan kertyvän 170 000 000 euroa.

04. Liikevaihdon perusteella kannettavat verot ja maksut*01. Arvonlisävero*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 803 000 000 euroa.

02. Eräistä vakuutusmaksuista suoritettava vero

Momentille arvioidaan kertyvän 708 000 000 euroa.

03. Apteekkimaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 146 000 000 euroa.

08. Valmisteverot*01. Tupakkaverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 779 000 000 euroa.

04. Alkoholijuomaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 1 429 000 000 euroa.

05. Makeisten, jäätelön ja virvoitusjuomien valmisteverot

Momentille arvioidaan kertyvän 203 000 000 euroa.

07. Energiaverot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 285 000 000 euroa.

08. Eräiden juomapakkausten valmisteverot

Momentille arvioidaan kertyvän 15 000 000 euroa.

10. Muut verot*03. Autoverot*

Momentille arvioidaan kertyvän 1 034 000 000 euroa.

05. Varainsiirtoverot

Momentille arvioidaan kertyvän 606 000 000 euroa.

06. Arpajaisverot

Momentille arvioidaan kertyvän 201 000 000 euroa.

07. Ajoneuvoverot

Momentille arvioidaan kertyvän 882 000 000 euroa.

08. Jäteverot

Momentille arvioidaan kertyvän 70 000 000 euroa.

19. Muut veronluonteiset tulot*02. Lästimaksut*

Momentille arvioidaan kertyvän 800 000 euroa.

03. Ratavero

Momentille arvioidaan kertyvän 18 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

04. Eräät viestinnän maksut

Momentille arvioidaan kertyvän 26 946 000 euroa.

05. Lentoliikenteen valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 11 545 000 euroa.

06. Väylämaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 84 680 000 euroa.

08. Öljyjättemaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

09. Muut verotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 700 000 euroa.

10. Energiamarkkinaviraston valvontamaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 3 031 000 euroa.

Osasto 12**SEKALAISET TULOT****24. Ulkoasiainministeriön hallinnonala***99. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 14 710 000 euroa.

25. Oikeusministeriön hallinnonala*10. Tuomioistuintulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 25 400 000 euroa.

20. Ulosottomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 69 000 000 euroa.

99. Oikeusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 euroa.

26. Sisäasiainministeriön hallinnonala*98. EU:lta saatavat tulot yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan*

Momentille arvioidaan kertyvän 16 578 000 euroa.

99. Sisäasiainministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 450 000 euroa.

27. Puolustusministeriön hallinnonala*01. Puolustushallinnon rakennuslaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 8 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää myös peruskorjaus- tai perusparannusmenojen väliaikaiseen rahoittamiseen.

20. Tulot irtaimen omaisuuden myynnistä ja rojaltimaksuista

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 18 000 euroa.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää irtaimen omaisuuden hankinta- ja huoltomenoihin, kotimaisen puolustusteollisuuden kanssa tehtävistä materiaalin vaihtosopimuksista aiheutuviin menoihin sekä irtaimen omaisuuden myynnistä aiheutuviin menoihin.

99. Puolustusministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 050 000 euroa.

28. Valtiovarainministeriön hallinnonala*10. Tullilaitoksen tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 4 474 000 euroa.

11. Kuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 138 043 000 euroa.

12. Kansaneläkelaitoksen osuus verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 26 443 000 euroa.

13. Evankelisluterilaisten seurakuntien osuudet verotuskustannuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 21 065 000 euroa.

25. Metallirahatulot

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloa 25 000 000 euroa.

Momentille tuloutetaan metallirahojen liikkeeseenlaskusta ja niiden lyöntioikeuksien luovutuksesta syntyvät tulot ja palautuneiden rahojen metalliseosten myynnistä syntyvät tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää metallirahojen valmistuksesta tehtyjen sopimusten mukaisten valmistus-, rahoitus- ja varastointikustannusten maksamiseen sekä metallirahojen takaisinlunastukseen sekä rahojen varastoinnista ja hävityksestä aiheutuviin menoihin.

Momentille merkitään myös juhla- sekä keräilyrahoista saatavien tulojen ja niistä aiheutuvien menojen erotus.

50. Siirto valtion eläkerahastosta

Momentille arvioidaan kertyvän 1 688 792 000 euroa.

Siirron kuukausittaisen määrän päättää Valtion Eläkerahasto.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

51. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen hyvitykset

Momentille arvioidaan kertyvän 130 950 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

52. Vakuutusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 20 220 000 euroa.

60. Työturvallisuusmaksu

Momentille arvioidaan kertyvän 900 000 euroa.

92. Euroopan unionin perinteisten omien varojen kantopalkkiot

Momentille arvioidaan kertyvän 55 000 000 euroa.

93. Euroopan unionilta saatavat tulot matkamenojen korvaamiseen

Momentille arvioidaan kertyvän 2 800 000 euroa.

99. Valtiovarainministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 620 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

29. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonala*70. Opintotukitoiminnan tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 19 900 000 euroa.

88. Valtion osuus veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovaroista

Momentille arvioidaan kertyvän 531 856 000 euroa.

99. Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

30. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala*01. EU:n maataloustukirahastosta saatavat tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 549 288 000 euroa.

Tulojen kohdentamisperusteena ovat EU:n toimielimen varainhoitovuonna tekemät maksupäätökset.

02. Maaseudun kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentille arvioidaan kertyvän 304 500 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

03. Elinkeinokalatalouden kehittämiseen saatavat tulot EU:lta

Momentille arvioidaan kertyvän 4 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

04. EU:lta saatavat muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 560 000 euroa.

20. Valtion osuus totopeleistä saadusta tulosta

Momentille arvioidaan kertyvän 1 120 000 euroa.

Totopelien tuottojen käyttämisestä annetun lain (1055/2001) mukaisten käyttötarkoitusten lisäksi valtion osuutena saadusta tulosta voidaan käyttää 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen.

Tuloarvio budjetoidaan suoriteperusteisena.

32. Kasvinjalostusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 380 000 euroa.

40. Vesioikeudelliset kalatalousmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

41. Tenojoen kalastuslupamaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 550 000 euroa.

42. Hirvieläinten metsästysmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 5 400 000 euroa.

43. Viehekalastusmaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 2 896 000 euroa.

44. Kalastuksenhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 5 556 000 euroa.

45. Riistanhoitomaksut

Momentille arvioidaan kertyvän 10 187 000 euroa.

99. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 5 000 000 euroa.

31. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonala*10. Liikenneviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 61 983 000 euroa.

99. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 euroa.

32. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonala*20. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 2 530 000 euroa.

30. Rahoitusosuus työ- ja elinkeinoministeriön sekä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista

Momentille arvioidaan kertyvän 200 000 euroa.

31. Palkkaturvamaksujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 29 327 000 euroa.

50. Euroopan aluekehitysrahastosta ja Euroopan sosiaalirahastosta saatavat tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 245 000 000 euroa.

99. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 22 900 000 euroa.

33. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonala*02. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston tulot*

Momentille arvioidaan kertyvän 960 000 euroa.

03. Terveysten ja hyvinvoinnin laitoksen tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 500 000 euroa.

90. Raha-automaattiyhdistyksen tuotto

Momentille arvioidaan kertyvän 413 295 000 euroa.

98. Valtionapujen palautukset

Momentille arvioidaan kertyvän 93 500 000 euroa.

99. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 175 000 euroa.

35. Ympäristöministeriön hallinnonala*10. Korvaukset ympäristövahinkojen torjuntatoimista*

Momentille arvioidaan kertyvän 4 150 000 euroa.

20. Siirto valtion asuntorahastosta

Momentille siirretään 117 000 000 euroa.

99. Ympäristöministeriön hallinnonalan muut tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 3 500 000 euroa.

39. Muut sekalaiset tulot

01. Sakkotulot ja tulot hallinnollisista maksuseuraamuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 105 000 000 euroa.

02. Verotukseen liittyvät korkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 75 000 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

04. Siirrettyjen määrärahojen peruutukset

Momentille arvioidaan kertyvän 50 000 000 euroa.

10. Muut sekalaiset tulot

Momentille arvioidaan kertyvän 2 500 000 euroa.

Osasto 13**KORKOTULOT, OSAKKEIDEN MYYNTITULOT JA VOITON TULOUTUKSET****01. Korkotulot***04. Korot valtion lainoista liikelaitoksille*

Momentille arvioidaan kertyvän 21 000 000 euroa.

05. Korot muista lainoista

Momentille arvioidaan kertyvän 85 000 000 euroa.

07. Korot talletuksista

Momentille arvioidaan kertyvän 8 500 000 euroa.

09. Muiden eläkelaitosten puolesta maksettujen eläkemenojen korkotulot

Momentille arvioidaan kertyvän 18 900 000 euroa.

Tuloarvio budjetoidaan maksuperusteisena.

03. Osinkotulot ja osakkeiden myyntitulot*01. Osinkotulot, pääomanpalautukset ja osakkeiden nettomyyntitulot*

Momentille arvioidaan kertyvän nettotuloja 1 419 000 000 euroa.

Momentti on osittain nettobudjetoitu. Momentille osakkeiden myynnistä kertyviä tuloja saa käyttää osakkeiden myynnistä aiheutuvien myyntipalkkioiden maksamiseen enintään 4 000 000 euroa.

04. Osuus valtion rahalaitosten voitosta*01. Osuus Suomen Pankin voitosta*

Momentille arvioidaan kertyvän 150 000 000 euroa.

05. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset*01. Valtion liikelaitosten voiton tuloutukset*

Momentille arvioidaan kertyvän 220 000 000 euroa.

Osasto 15**LAINAT****01. Valtiolle takaisin maksettavat lainat***02. Takaisinmaksut valtion lainoista liikelaitoksille*

Momentille arvioidaan kertyvän 72 500 000 euroa.

04. Muiden lainojen lyhennykset

Momentille arvioidaan kertyvän 179 000 000 euroa.

03. Valtion nettolainanotto ja velanhallinta*01. Nettolainanotto ja velanhallinta*

Momentille merkitään nettotulota 7 502 974 000 euroa.

Tuloina otetaan huomioon uusien valtionlainojen nimellisarvot, emissiovoitot, pääomavoitot sekä velan riskiaseman säätelyä varten tehdyistä johdannaissojelmista saatavat tulot.

Momentille kertyviä tuloja saa käyttää:

- 1) valtionvelan kuoleman ja takaisinostojen maksamiseen
- 2) valtion lainanotossa esiintyvien emissiotappioiden ja velan takaisinostoissa esiintyvien pääomatappioiden sekä valtionlainojen ottamista ja takaisinmaksua suojaavista johdannaisista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Momentille budjetoitua lainaa saa valtion maksuvalmiuden salliessa jättää nostamatta siihen määrään asti, jolla talousarvion muille tuloarviomomenteille kertyneet tulot ylittävät vastaavat budjetoidut tuloarviot.

MÄÄRÄRAHAT

Pääluokka 21

EDUSKUNTA

01. Kansanedustajat

01. Kansanedustajien toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 735 000 euroa.

10. Eduskunnan kanslia

01. Eduskunnan kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 54 194 000 euroa.

02. Peruskorjaukseen liittyvät toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 769 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää peruskorjauksesta johtuviin sisustus- ja kalustemenoihin, laitehankintoihin, muutto- ja kuljetuskustannuksiin sekä tila- ja aluevuokriin sekä muihin vastaaviin käyttömenoihin.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 12 500 000 euroa.

70. Tietohallinnon laitehankinnat ja kehittämishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tietohallinnon kone- ja laitehankintoihin sekä niiden käyttöön liittyvien uusien tai nykyisiä sovellutuksia korvaavien kehittämishankkeiden maksamiseen.

74. Eduskunnan rakennusten peruskorjaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eduskunnan rakennusten peruskorjausten ja muutostöiden suunnittelu- ja rakentamiskustannuksiin.

20. Eduskunnan oikeusasiamies

01. Eduskunnan oikeusasiamiehen kanslian toimintamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 920 000 euroa.

30. Ulkopoliittinen instituutti

01. Ulkopoliittisen instituutin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 257 000 euroa.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 183 000 euroa.

40. Valtiontalouden tarkastusvirasto

01. Valtiontalouden tarkastusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 15 307 000 euroa.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 582 000 euroa.

90. Eduskunnan muut menot

50. Eduskuntaryhmien ryhmäkanslioiden tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 005 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eduskuntaryhmien tuesta annetun lain (1091/2010) mukaisen tuen maksamiseen ryhmien toiminnalle välttämättömän henkilöstön palkkaamiseen ja ryhmien toiminnasta aiheutuviin muihin menoihin.

Kansliatoimikunta antaa tarvittaessa määrärahan käyttöperiaatteita koskevia tarkentavia ohjeita.

Pääluokka 22**TASAVALLAN PRESIDENTTI****01. Tasavallan presidentti***01. Presidentin palkkio ja käyttövarat (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 359 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin palkkiosta annetun lain (1152/2011) mukaisten menojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää muista kuin toimintamomentille tai momentille 22.01.20 budjetoiduista presidentin järjestämistä tilaisuuksista tai presidentin toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

20. Vierailuista ja kokousmatkoista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tasavallan presidentin ulkomaille suuntautuvista vierailuista ja kokousmatkoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) Suomeen suuntautuvista vierailuista tasavallan presidentin kanslian maksettaviksi tulevien menojen maksamiseen
- 3) näihin vierailuihin ja matkoihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

02. Tasavallan presidentin kanslia*01. Tasavallan presidentin kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 918 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin kanslian hallussa olevien valtion antiikki- ja taidesineiden kunnossapidosta ja Kultarannan huvilatilan puutarha- ja viljelytoiminnasta aiheutuvien tarpeellisten ja välttämättömien menojen maksamiseen sekä vuosittain järjestettävistä valtiollisista edustustilaisuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Eläkkeellä olevien presidenttien menot (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tasavallan presidentin eläkeoikeudesta annetun lain (40/1994) 1 §:n 2 momentin mukaisten eläkkeellä olevien presidenttien käytettäväksi osoitetuista palveluista aiheutuvien menojen maksamiseen.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 500 000 euroa.

75. Perusparannukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Presidentinlinnan, Mäntyniemen virka-asunnon ja Kultarannan huvilatilalan tarpeellisiin peruskorjauksiin ja -parannuksiin. Määrärahaa saa käyttää myös kyseisten hankkeiden valmistelun, suunnittelun ja toteuttamisen kanslian varsinaiselle toiminnalle aiheuttamiin lisäkustannuksiin, kuten väistötilojen vuokrauksesta aiheutuviin menoihin.

Pääluokka 23**VALTIONEUVOSTON KANSLIA****01. Hallinto***01. Valtioneuvoston kanslian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 205 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ministereiden turvallisuus- ja virka-autokuljetuspalveluihin, valtioneuvoston yhteiseen varautumiseen sekä ministeriöiden keskitetysti hoidettuihin turvallisuuspalveluihin
- 2) tulevaisuusselontekoihin
- 3) EU-tiedonhallintaan
- 4) ministeriöiden kansalliskielten säädöskääntämiseen.

02. Ministereiden ja heidän erityisavustajiensa palkkaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 764 000 euroa.

Henkilöstön määrä on enintään 54, josta 19 valtioneuvoston jäsentä ja 35 erityisavustajaa.

03. Euroopan unionin kansallisten asiantuntijoiden palkkamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin toimielimissä toimivien suomalaisten kansallisten asiantuntijoiden palkkaus- ja sosiaaliturvakustannusten maksamiseen
- 2) eräissä tapauksissa tiettyjen päivärahojen maksamiseen sellaisille kansallisille asiantuntijoille, joille Euroopan unioni ei maksa korvauksia.

20. Pääministerin ja hänen avustajiensa matkat (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 867 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Eurooppa-neuvoston kokouksista sekä pääministerin matkoista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) valtioneuvoston kansliassa toimivien muiden ministerien valtioneuvoston kanslian toimialasta johtuvien matkustusmenojen korvaamiseen sekä ministerin vieraanvaraisuuteen
- 3) pääministeriä välittömästi avustavien henkilöiden ja turvamiesten sekä muun ministerin yksinomaan valtioneuvoston kanslian toimialalla toimivan erityisavustajan matkustusmenojen korvaamiseen.

29. Arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

10. Omistajaohjaus

88. Osakehankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) niiden osakkeiden merkintähinnan maksamiseen, joita valtio merkitsee valtioenemmistöisten yhtiöiden tai valtion osakkuusyhtiöiden osakeannissa taikka uusia valtio-omisteisia yhtiöitä perustettaessa
- 2) muiden omistus- ja yritysjärjestelyistä aiheutuvien menojen sekä valtion osakemyynteihin ja omistajaohjaukseen liittyvien, muiden kuin toimintamomentille kuuluvien menojen maksamiseen
- 3) osakeyhtiölain (624/2006) 10 luvussa tarkoitettujen osakkeisiin oikeuttavien erityisten oikeuksien, kuten vaihtovelkakirjalainojen, merkitsemiseen. Jos merkintä perustuu lainaan, osakkeiksi muutettavissa oleva laina saa olla vakuudeton.

20. Poliittisen toiminnan avustaminen

50. Puoluetoiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 34 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puoluelain (10/1969) 9 §:n sekä puolueiden toiminnan tukemiseen myönnettävistä avustuksista annetun asetuksen (27/1973) 1 §:n mukaisesti avustuksiin eduskunnassa

edustettuina oleville puolueille niiden säännöissä ja yleisohjelmissa määritellyn julkisen toiminnan tukemiseen. Määrärahaa 17 910 000 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueiden poliittisen toiminnan tukemiseen, mistä 10 prosenttia on tarkoitettu puolueille naisten poliittiseen toimintaan sekä samoin 10 prosenttia puolueille niiden piirijärjestöjen toimintaan samojen perusteiden mukaisesti kuin edellä mainitut avustukset. Lisäksi määrärahaa saa käyttää 90 000 euroa avustuksen suorittamiseen Ahvenanmaan maakuntahallitukselle poliittisen toiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa. Lisäksi määrärahaa 15 920 000 euroa on tarkoitettu käytettäväksi puolueille niiden tiedotustoiminnan ja viestinnän tukemiseen sekä 80 000 euroa avustuksena Ahvenanmaan maakuntahallitukselle tiedotustoiminnan tukemiseen Ahvenanmaan maakunnassa.

30. Oikeuskanslerinvirasto

01. Oikeuskanslerinviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 718 000 euroa.

90. Muut menot

21. Kunniamerkit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 640 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion virkamiehille ja muille lunastuksetta annettavien kunniamerkkien kustannusten korvaamiseen.

26. Suomi 100 (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen itsenäisyyden 100-vuotisjuhlavuoden valmistelun palkkaus- ja muihin kustannuksiin.

58. Avustus Tammenlehvän perinneliiton toiminnan tukemiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 63 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Tammenlehvän perinneliiton valtakunnallisen perinnetyön tukemiseen.

Pääluokka 24**ULKOASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Ulkoasiainhallinto***01. Ulkoasiainhallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 200 302 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kunniakonsulien menojen maksamiseen
- 2) valtion virastoille maksettavien tutkimus- ja kehittämistoiminnasta aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) ulkoasiainhallinnon toimialaan liittyvien tutkimusapurahojen maksamiseen
- 4) Suomeen suuntautuvien ministerivierailujen menojen ja niihin liittyvän tilapäisen työvoiman palkkioiden ja työnantajamaksujen maksamiseen.

21. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 794 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

29. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 127 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kehitysyhteistyöhön ja lähialueyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

74. Talonrakennukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainhallinnon toimitilojen rakennus- ja korjaushankkeisiin.

Määrärahaa saa käyttää myös valtiolle vuokrattujen tilojen peruskorjausluonteisten korjaus- ja muutostöiden maksamiseen.

Momentilta voidaan maksaa myös ennakkomaksuja. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

10. Kriisinhallinta

20. Suomalaisten kriisinhallintajoukkojen ylläpitomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 62 802 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilaallisesta kriisinhallinnasta annetussa laissa (211/2006) tarkoitetun kriisinhallintahenkilöstön palkkaus-, päiväraha-, muonanparannusraha- ja koulutusmenojen sekä valtion eläkemaksun ja kriisinhallintahenkilöstölle palvelusajaksi otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen sekä sotilaallisen kriisinhallintahenkilöstön ryhmätapaturmavakuutusta vastaavien etuuksien maksamiseen ja niistä aiheutuvien hallintokulujen maksamiseen
- 2) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin
- 3) kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 4) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden taloudelliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muutoin osallistu.

Käyttösuunnitelma (euroa)

03.	Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	239 000
04.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	2 318 000
05.	Yhteiset menot	5 176 000
06.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	866 000
08.	SKJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	15 225 000
09.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	22 934 000
10.	Atalanta-operaation menot	2 576 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	600 000
14.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	12 868 000
Yhteensä		62 802 000

21. Siviilihenkilöstön osallistuminen kriisinhallintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 360 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kriisinhallintatoimintaan ulkomailla osallistuvasta suomalaisesta siviilihenkilöstöstä aiheutuvien erityismenojen ja Suomen siviilikriisinhallintatoiminnasta aiheutuvien muiden menojen maksamiseen
- 2) vaalitarkkailijoiden aiheuttamien menojen maksamiseen
- 3) siviilikriisinhallinnan tehtävissä toimivalle henkilöstölle otetun henkilövakuutuksen kustannusten maksamiseen
- 4) siviilikriisinhallinnan projekteihin ja koulutukseen
- 5) sellaisen rauhanvälittämistoiminnan ja siihen liittyvän kapasiteetin vahvistamiseen, johon Suomi osallistuu, menoihin.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Siviilikriisinhallinta	16 660 000
02.	Vaalitarkkailijat	300 000
03.	Rauhanvälittäminen	400 000
Yhteensä		17 360 000

30. Kansainvälinen kehitysyhteistyö

50. Valtionapu Teollisen yhteistyön rahasto Oy:lle

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Valtioneuvosto voi Teollisen yhteistyön rahasto Oy:stä annetun lain (291/1979) 3 §:n 4 momentin ja 3 a ja b §:n nojalla antaa määräämillään ehdoilla yhtiölle sitoumuksia siitä, että valtio korvaa yhtiölle sen luotonanto- ja takaustoiminnassa mahdollisesti syntyneitä tappioita sekä osake- ja osuussijoitusten menetyksiä ja arvonalennuksia ja valtio maksaa yhtiön ottamasta muusta kuin euromääräisestä lainasta mahdollisesti aiheutuvan kurssitappion. Sitoumuksia saa antaa siten, että niiden piiriin kuuluvien maksettujen luottojen, osake- ja osuussijoitusten ja takausten yhtei-

nen pääomamäärä saa olla vasta-arvoltaan enintään 168 187 926 euroa ja nostettujen muiden kuin euromääräisten lainojen yhteinen pääoma enintään 100 000 000 euroa.

66. Varsinainen kehitysyhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 892 594 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) käyttösuunnitelmassa yksilöidyistä käyttötarkoituksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kehitysyhteistyöhallintoon liittyvien valtion kulutusmenojen, ei kuitenkaan palkkausmenojen, maksamiseen
- 3) humanitaariseen apuun, johon tarkoitettuja määrärahoja voidaan käyttää muiden kuin kehitysmaiden avustamiseen vain poikkeuksellisen laajan humanitaarisen kriisin niin edellyttäessä kyseisen maan apupyyntöön pohjautuen ja vain mikäli valtioneuvosto niin päättää
- 4) Finnfundin toteuttamaan erityisriskirahoituksen tappioiden korvaamiseen
- 5) ministeriön ja Norjan ulkoministeriön, Luxemburgin ulkoministeriön, Saksan kehitysyhteistyöviraston (GIZ), Alankomaiden ulkoministeriön ja Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeiden menojen maksamiseen.

Momentin määrärahoista veloitetaan valtion virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitetuista kehitysyhteistyötehtävistä virastolle tai laitokselle aiheutuvat kustannukset.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	261 591 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö ^a	289 280 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	57 894 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	61 203 000
5.	Humanitaarinen apu	84 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	9 826 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	2 600 000
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskuskulle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	107 800 000
9.	Korkotuki-instrumentti	18 400 000
Yhteensä		892 594 000

- a. Sisältää 810 000 euroa ministeriön ja Norjan ulkoministeriön yhteistoimintahankkeen menoja, 250 000 euroa ministeriön ja Luxemburgin ulkoministeriön yhteistoimintahankkeen menoja, 50 000 euroa ministeriön ja Saksan kehitysyhteistyöviraston (GIZ) yhteistoimintahankkeen menoja, 200 000 euroa ministeriön ja Alankomaiden ulkoministeriön yhteistoimintahankkeiden menoja sekä 11 900 000 euroa ministeriön ja Britannian kehityspoliittisen osaston (DFID) yhteistoimintahankkeen menoja.

Valtuus

Vuoden 2013 aikana saa tehdä uusia kehitysyhteistyösopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2013 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 1 248 911 000 euroa ja hyväksyä enintään 90 000 000 euron arvosta Finnveran takaamia korkotukiluottoja, joille voidaan myöntää enintään 35 000 000 euroa valtion tukea. Tästä tuesta enintään 20 000 000 euroa saa kohdistua vuoden 2013 jälkeen.

Myöntö- ja sopimusvaltuuksien jakautuminen (euroa)

1.	Monenkeskinen kehitysyhteistyö	341 850 000
2.	Maa- ja aluekohtainen kehitysyhteistyö	199 946 000
3.	Euroopan kehitysrahasto	516 470 000
4.	Maittain kohdentamaton kehitysyhteistyö	55 495 000
5.	Humanitaarinen apu	6 000 000
6.	Kehitysyhteistyön suunnittelu ja tukitoiminnot sekä kehityspoliittinen tiedotus	1 350 000
7.	Kehitysyhteistyön evaluointi ja sisäinen tarkastus	-
8.	Tuki kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyölle, Kehitysyhteistyön Palvelukeskusk- selle (KePa) ja kehitysyhteistyötiedotukselle	107 800 000
9.	Korkotuki-instrumentti	20 000 000
Yhteensä		1 248 911 000

88. Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) pääoman korottaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Finnfundin (Teollisen yhteistyön rahasto Oy) uusien osakkeiden merkittämisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

90. Ulkoasiainministeriön hallinnonalan muut menot*50. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 1 743 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille yhteisöille.

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotukseen varatusta määrarahasta osoitetaan Eurooppalainen Suomi ry:lle 249 000 euroa ja Vaihtoehto EU:lle Tiedotuskeskus ry:lle 51 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Kansalaisjärjestöjen Eurooppa-tiedotus	509 000
Suomen YK-liitto	300 000
Suomen toimikunta Euroopan turvallisuuden edistämiseksi	75 000
Saamelaisneuvosto	75 000
Etyjin toimintaa tukevat järjestöt sekä ihmisoikeusjärjestöt	30 000
SPR:n kansainvälisen humanitaarisen oikeuden ja Geneven sopimusten tunnetuksi tekeminen Suomessa	65 000
Kansalaisjärjestöjen konfliktinehkäisyverkosto KATU	100 000
Suomen Atlantti-seura	94 000
Crisis Management Initiative ry	410 000
Muut kansainvälistä toimintaa harjoittavat järjestöt	85 000
Yhteensä	1 743 000

51. Hädänalaisten avustaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) konsulipalvelulain mukaan hädänalaisessa asemassa olevien henkilöiden kotiuttamisesta ja avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisistä aiheutuviin tileistä poistoihin
- 3) avustuksien maksamiseen ulkomailla.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 90 051 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ulkoasiainministeriön toimialaan liittyvien järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusavustusten maksamiseen.

67. Kansainvälisen ilmastopimuksen alaisen yhteistyön menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisen ilmastopimuksen alaiseen yhteistyöhön kehitysmaiden kanssa

2) Suomen Kioton joustomekanismeja koskevan koeohjelman ja sen hankkeiden kustannuksiin.

68. Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa tukeviin hankkeisiin
- 2) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen monenvälisiin hankkeisiin
- 3) hallituksen Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanoa tukeviin hankkeisiin
- 4) kansainvälisten rahoituslaitosten yhteydessä toimivien rahastojen tukemiseen
- 5) kansainvälisissä järjestöissä, rahoituslaitoksissa tai näitä vastaavissa organisaatioissa toimivien asiantuntijoiden rahoittamiseen
- 6) Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen yhteistyöhön sekä Venäjä-toimintaohjelman toimeenpanon tukemiseen liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen
- 7) vuonna 2011 tai aikaisemmin myönnettyjen lähialueyhteistyövaltuuksien nojalla tapahtuviin maksatuksiin.

Momentilta voidaan myöntää valtionavustusta.

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkoasiainministeriön vahvistamien tilikurssien ja pankkien virallisten päivänkurssien välisen laskennallisten kurssierojen kattamiseen
- 2) muiden valuuttamääräisten ulkomaisten maksujen laskennallisten kurssierojen kattamiseen.

Pääluokka 25**OIKEUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Ministeriö ja hallinto***01. Oikeusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 26 718 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen.

02. Oikeushallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 000 euroa.

03. Eräiden virastojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 764 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää oikeusrekisterikeskuksen, onnettomuustutkintakeskuksen, tietosuojalautakunnan ja tietosuojavaltuutetun toimiston toimintamenojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa ei ole otettu huomioon sähköisen viestinnän tietosuojalain (516/2004) 32 § 1 momentin 1 kohdassa (125/2009) säädetyistä valvontatehtävistä perittävistä maksuista kertyviä tuloja.

04. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 068 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Oikeuspoliittisen tutkimuslaitoksen ja Yhdistyneiden Kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan Kriminaalipolitiikan instituutin toimintamenojen maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös Kriminaalipolitiikan instituutin jakamien apurahojen maksamiseen.

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 330 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) turvallisuustutkintalain (525/2011), Euroopan unionin lainsäädännön ja Suomea velvoittavien kansainvälisten sopimusten mukaan turvallisuustutkintaa varten asetetuista tutkintaryhmistä sekä

kansainvälisenä yhteistyönä toimitettavasta tutkinnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden kulumenojen maksamiseen

2) konkurssi-asiamiehen vähävaraisessa konkurssipesässä ottamaan kuluvastuuseen liittyen ulkomaisessa tuomioistuimessa tai muussa viranomaisessa antamasta sitoumuksesta mahdollisesti johtuvan korvausvastuun toteuttamiseen

3) viranomaistoiminnasta lakien ja asetusten nojalla aiheutuvien oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

4) valtion maksettavaksi vahingonkorvauslain (412/1974) nojalla määrättyjen korvausten maksamiseen

5) oikeudenkäynnin viivästymisen hyvittämisestä annetun lain (362/2009) nojalla aiheutuvien hyvitysten maksamiseen

6) oikeusapulain (257/2002) mukaisesti hoidettavien asioiden tulkkaus- ja käännöskulujen maksamiseen.

21. Oikeusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 207 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ministeriön hallinnonalalla tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

29. Oikeusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös momentilta 25.10.50 yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin liittyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

50. Avustukset (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 088 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen
- 2) avustuksiin rikollisuutta ehkäisevää työtä tekeville ja rikosten uhreista huolehtiville yhteisöille sekä rikollisuutta ehkäisevän työn arviointiin
- 3) avustuksiin Julkisen Sanan Neuvostolle ja säädösaineistoa julkaiseville yhteisöille

4) avustuksiin oikeusjärjestyksen ja demokratian kehittämistä ja tunnetuksi tekemistä tukevaan toimintaan

5) avustuksiin kustannuksiin, jotka aiheutuvat korvausten hakemisesta ympäristövahinkoasioissa sekä ympäristönsuojelua koskevissa hallintoasioissa aiheutuneisiin tarpeellisiin edunvalvontakustannuksiin edellyttäen, että asialla voidaan katsoa olevan tärkeää merkitystä yleisen ympäristönsuojelun edun kannalta tai huomattavaa vaikutusta lukuisten henkilöiden oloihin, eikä asianosaiselle tai kantajalle aiheutuvia kuluja voida pitää kohtuullisina ottaen huomioon hänen maksukykynsä.

Määrärahaa saa käyttää myös valtionhallinnon laitosten kanssa rikosentorjuntaan ja rikosentorjunnan arviointiin liittyvistä hankkeista aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (1 000 euroa)

Avustukset saamelaisten kulttuuri-itsehallinnon ylläpitämiseen (enintään)	3 287
Avustukset korvausten hakemiseen ympäristövahinkoasioissa ja edunvalvontakustannuksiin (enintään)	50
Muut avustukset (enintään)	751
Yhteensä	4 088

51. Eräät valtion maksamat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rikosvahinkolain (1204/2005) nojalla maksettaviin rikosvahinkokorvauksiin
- 2) syyttömästi vangitulle tai tuomitulle valtion varoista vapauden menetyksen johdosta maksettavasta korvauksesta annetun lain (422/1974) nojalla maksettaviin korvauksiin sekä niihin liittyvien vähäisten asiamiespalkkioiden maksamiseen.

10. Tuomioistuimet ja oikeusapu

01. Korkeimman oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 964 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä yhteistoiminnasta virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten osapuolten kanssa saatavat tulot.

02. Korkeimman hallinto-oikeuden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 932 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä yhteistoiminnasta virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten osapuolten kanssa saatavat tulot.

03. Muiden tuomioistuinten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 253 965 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös luvan saaneista oikeudenkäyntiavustajista annetusta laista (715/2011) aiheutuviin menoihin.

Nettobudjetoinnissa ei oteta tuloina huomioon tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain (701/1993) mukaisesti perittäviä maksuja.

Käräjäoikeuksiin voidaan 1.6.2013 lukien perustaa käräjätuomarin virka (T13) edellyttäen, että samasta ajankohdasta lukien lakkautetaan käräjäoikeuden laamannin virka (T15). Markkinaoikeuteen voidaan 1.9.2013 lukien perustaa kahdeksan markkinaoikeustuomarin (6 T13 ja 2 T11) ja kaksi markkinaoikeusinsinööriin (T12) virkaa.

04. Oikeusaputoimistojen ja kuluttajariitalautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 29 398 000 euroa.

Momentille nettoutettavista tuloista oikeusavun saajan hävinneen vastapuolen korvaukset oikeudenkäyntikuluista budjetoidaan maksuperusteisena.

05. Yleisen edunvalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 586 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää holhustoimen edunvalvontapalvelujen järjestämisestä annetussa laissa (575/2008) tarkoitettujen edunvalvontapalvelujen järjestämisestä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

50. Yksityisille oikeusavustajille maksettavat korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 43 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) oikeusapulaissa (257/2002)

- 2) yksityishenkilön velkajärjestelystä annetussa laissa (57/1993)
- 3) oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetussa laissa (689/1997) säädettyjen korvausten maksamiseen
- 4) enintään 1 000 000 euroa konkurssilain (120/2004) mukaisten julkisselvittäjien ja pesänhoitajien palkkioihin.

Momentille budjetoituihin yksityisille oikeusavustajille maksettaviin korvauksiin liittyvät arvonnalisäveromenot maksetaan momentilta 25.01.29.

20. Maksuhäiriöt, ulosotto ja konkurssivalvonta

01. Ulosottolaitoksen ja konkurssivalvonnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 106 487 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtakunnanvoudinviraston, ulosottovirastojen, Ahvenanmaan maakunnanvoudinviraston ja Konkurssiasiamiehen toimiston toimintamenojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot, yhteistoiminnasta virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten osapuolten kanssa saatavat tulot sekä Konkurssiasiamiehen toimiston erityistilintarkastuksista takaisin perittävät korvaukset.

30. Syyttäjät

01. Syyttäjälaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 947 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnansyyttäjänviraston, syyttäjänvirastojen ja Ahvenanmaan maakunnansyyttäjänviraston toimintamenojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon EU:lta saatavat tulot sekä yhteistoiminnasta virastojen, laitosten ja talousarvion ulkopuolisten osapuolten kanssa saatavat tulot.

40. Rangaistusten täytäntöönpano

01. Rikosseuraamuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 226 453 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Rikosseuraamuslaitoksen ja Rikosseuraamusalan koulutuskeskuksen toimintamenojen maksamiseen.

Määrärahasta saa käyttää Rikosseuraamuslaitoksen toiminnallisista tarpeista aiheutuvien henkilökunnan asuntojen vuokraosuuksien alentamiseen enintään 2 000 000 euroa.

74. Avolaitostyöt (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maanrakennustöihin. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 700 000 euroa avolaitostöihin kunnan, seurakunnan tai yleishyödyllisen yhteisön työkohteissa. Työkohteet ovat kulttuurihistoriallisesti arvokkaita tai niihin voidaan liittää kuntouttavaa toimintaa, jonka kustannuksiin asianomainen yhteisö osallistuu. Määrärahaa voi käyttää erityisesti pitkäaikais-hankkeissa myös avolaitostyönä toteutettavien rakentamisprojektien edellytysten luomiseksi vaadittavien tarpeellisten tukitoimintojen menoihin, kuten vankien asuintilojen kunnostamiseen.

50. Vaalimenot

20. Vaalimenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vaalilain (714/1998) mukaisten yleisten vaalien ja menettelystä neuvoo-antavissa kansanäänestyksissä annetussa laissa (571/1987) tarkoitettujen valtiollisten kansanäänestysten toimittamisesta ja niihin liittyvästä tiedottamisesta ja tietopalvelusta, vaalitietojärjestelmän ja vaalivalmiuden ylläpidosta, vaalijärjestelmän ja vaalitietojärjestelmän kehittämisestä sekä äänestysaktiivisuuden vahvistamiseen liittyvistä toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) siirtomenojen maksamiseen kunnille vaalilain 188 §:n 2 momentissa tarkoitettuna kertakorvauksena ja saamelaiskäräjistä annetussa laissa (974/1995) tarkoitetuista saamelaiskäräjävaaleista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Pääluokka 26**SISÄASIAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto***01. Sisäasiainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 21 510 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) EU:n hyväksymien ja rahoittamien hankkeiden maksamiseen
- 2) EU:n Progress-ohjelman kansallisen syrjinnän vastaisen hankkeen sekä maahanmuuton kehittämisestä aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen.

03. Hallinnon tietotekniikkakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 921 000 euroa.

04. Vähemmistövaltuutetun ja syrjintälautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 011 000 euroa.

20. Tietohallinnon yhteiset menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon runkoverkon ja ministeriön lähiverkon, yhteiskäytössä olevien tietojärjestelmien ylläpito- ja kehittämismenoihin sekä Turvallisuusverkko-hankkeen (TUVE) käyttömenoihin.

22. EU:n osuus yhteisvastuun ja maahanmuuttovirtojen hallintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 22 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionin mukaisiin yhteisvastuuta ja maahanmuuttovirtojen hallintaa koskevan yleisohjelman 2007—2013 alaisten rahastojen mukaisesti toteutettaviin hankkeisiin (Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökset 575/2007/EY, 573/2007/EY ja 574/2007/EY sekä neuvoston päätös 435/2007/EY)

2) teknisen avun ja edellä mainittujen ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan ja näihin tehtäviin kohdennettavan sisäasiainministeriön hallinnonalan eri virastojen, enintään 16 henkilötyövuotta vastaavan, henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen sekä ohjelmien toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen

3) hankkeisiin sisältyvien arvonlisäveromeno-osuuksien maksamiseen

4) siirtomenojen maksamiseen.

Momentille voidaan nettouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot.

23. Siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 439 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin liittyvään toimintaan

2) EU-rahastojen tuella toteutettavien siviilikriisinhallintahankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

3) enintään 33 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon yhteisrahoitteisesta toiminnasta saatavat tulot.

Momentille voidaan nettobudjetoida Kriisinhallintakeskuksen vastuulla toteutettavista tutkimushankkeista tuloina saatavat muiden osapuolten maksusuudet ja hankkeesta aiheutuvat menot.

29. Sisäasiainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 65 500 000 euroa.

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja maksuosuudet ulkomaille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 017 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sisäasiainhallinnon kansainvälisten järjestöjen (Interpol, FATF¹, IGC², IOM, ICMPD³, COSPAS-SARSAT⁴ ja ICAO PKD⁵) jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja vastaavien velvoitteiden suorittamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

10. Poliisitoimi

01. Poliisitoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 723 627 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) EU:n hyväksymien ja rahoittamien poliisitoimeen liittyvien hankkeiden maksamiseen
- 2) poliisihallinnosta Ahvenanmaan maakunnassa annetun asetuksen (1177/2009) 2 §:n nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan hallitukselle.

20. Maasta poistamis- ja noutokuljetuksista aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) poliisiin vastuulla olevien maasta poistettavien henkilöiden maasta poistamiskuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 2) turvapaikanhakijoiden tulkkaus- ja käännöspalveluista aiheutuviin menoihin
- 3) Suomeen luovutettavien rikoksenteekijöiden noutokuljetuksista aiheutuviin menoihin
- 4) turvapaikanhakijoiden identiteetin ja kansalaisuuden varmistamisesta sekä iänmäärittämisen ja kielitestiä tekemisestä aiheutuviin menoihin

---

1 FATF=Financial Action Task Force

2 IGC=Inter-Governmental Consultations on Asylum, Refugee and Migration Policies in Europe, North America and Australia

3 ICMPD=International Centre for Migration Policy Development

4 COSPAS-SARSAT=satellittipaikannusta maalla, merellä ja ilmassa hyödyntävä maailmanlaajuinen etsintä- ja pelastusjärjestelmä

5 ICAO PKD=kansainvälisen siviili-ilmailujärjestön sähköinen varmennepankki

5) turvapaikkatutkinnan valmiusryhmän käytöstä aiheutuneiden matka- ja majoitusmenojen korvaamiseen.

21. KEJO-hankkeen yhteiset toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Valtuus

Poliisihallitus oikeutetaan tekemään sopimuksia turvallisuusviranomaisten yhteisen kenttäjohtajärjestelmän (KEJO) hankinnasta siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2013—2016 enintään 15 000 000 euroa.

20. Rajavartiolaitos

01. Rajavartiolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 227 386 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) meripelastuslain (1145/2001) 21 §:n 3 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen sekä Rajavartiolaitoksen ilma-alusten rajaturvallisuustehtävistä (ml. meripelastus) johtuvien lennonvarmistuspalvelujen ja meripelastustoimeen liittyvän lentopelastuksen hälytys- ja johtamistoiminnasta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen Finavialle

2) Rajavartiolaitoksen omistajahallinnassa olevien rakennusten sekä rakenteiden ja muiden rakennettujen kiinteistöjen ulkopuolella sijaitsevien rajavalvontaan ja koulutukseen käytettävien rakennusten ja rakenteiden perusparannuksesta ja uudisrakentamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) rajavartiolain (578/2005) 81 §:n nojalla työsuhdeasuntojen vuokratukensaamiseen

4) EU:n hyväksymiin ja rahoitamiin hankkeisiin

5) Merivartiomuseon toiminnan tukemiseen.

70. Ilma- ja vartioalusten hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 76 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ulkovartiolaivan hankintaan sekä hankinnan hallinto-, matka- ja suunnittelukuluihin

2) Rajavartiolaitoksen AB/B 412 helikopterien uusimiseen

3) AS 332 Super Puma meripelastushelikopterin modifikaatioon ja G-huoltoon

4) indeksien ja valuuttakurssien muutoksista aiheutuviin hankintasopimusten mukaisiin menoihin.

Tilausvaltuuksista aiheutuvien indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet sekä indeksien ja valuuttakurssien alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

Momentille voidaan myös tulouttaa sopimuksista aiheutuvia sopimussakkoja tai muita vastaavia korvauksia.

Valtuus

Rajavartiolaitos oikeutetaan tekemään sopimuksia kolmen AS 322 Super Puma meripelastushelikopterin modifikaatioon ja G-huoltoon liittyen siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja enintään 33 710 000 euroa.

Mikäli vuoden 2012 talousarviossa uusittua ulkovartiolaivan hankintaan tarkoitettua valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä sitoumuksia vuonna 2013.

30. Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

01. Pelastustoimen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 682 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) EU:n hyväksymiin ja rahoitamiin hankkeisiin sekä EU-rahastojen tuella toteutettaviin pelastustoimen kansainvälisiin hankkeisiin sisältyvien omarahoitusosuuksien maksamiseen

2) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen tapaturmat ja toimintakyky -yksikölle myönnettävään rahoitukseen yhteistyösopimuksen mukaisesti

3) Turvallisuus- ja kemikaaliviraston pelastustoimen laitelain (10/2007) mukaisten valvontaviranomaistehtävien sekä vuosittain laadittavan tulossopimuksen mukaisien pelastustoimen kehitys-, selvitys- ja valmistelutehtävien toimintamenoihin

4) pelastuslain (379/2011) 107 §:n mukaisten erityisten palon- tai onnettomuuden syiden tutkimusten aiheuttamien menojen suorittamiseen

5) pelastuslain 100 §:n 1 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen

6) pelastuslain 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla valmiuden ylläpitämiseen

7) pelastustoimeen liittyvään standardisointitoiminnan edistämiseen ja standardisointityöhön osallistumisesta johtuviin menoihin.

02. Häätokeskuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 64 071 000 euroa.

20. Erityismenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 406 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) pelastuslain (379/2011) 97 §:ssä tarkoitetulla tavalla toimintakustannuksiin, jotka aiheutuvat ilma-alusten käytöstä etsintä- ja pelastustehtäviin sekä poliisiviranomaisen johtamiin etsintä- tai muihin vastaaviin virka-aputehtäviin ja niistä aiheutuvan valmiuden ylläpitämiseen sekä ilma-alusten käyttöön liittyvän hälytys- ja johtamisjärjestelmän välittömien kustannusten korvaamisesta Finavialle

2) pelastuspalveluavun antamisesta ja vastaanottamisesta sekä siihen varautumisesta aiheutuviin kustannuksiin Euroopan unionin ja kansainvälisten järjestöjen yhteistyössä sekä Suomen kahden- ja monenvälisten pelastuspalvelun yhteistoimintasopimusten perusteella, mihin luetaan myös Suomen osallistuminen Euroopan unionin, YK:n sekä NATO:n euroatlanttisen kumppanusneuvoston pelastuspalvelun hälytys- ja informaatiokeskusten ja järjestelmien asiantuntija-tehtäviin niistä aiheutuvine palkkaus- ja toimintakustannuksineen

3) pelastuslain 31 §:n mukaisiin metsäpalojen tähytystoiminnasta ja sen valmiuden ylläpidosta aiheutuneisiin kustannuksiin.

43. Turvallisuusviranomaisten viestintäverkot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää viranomaisradioverkon hintatuen ja alijäämätuen maksamiseen Suomen Erillisverkot Oy:lle.

40. Maahanmuutto

01. Maahanmuuttoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 066 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) EU:n rahoittamiin hankkeisiin
  - 2) maahanmuuttohallinnon toiminnan kehittämiseen.
- 20. Paluumuuttajien muuttovalmennus (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 876 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ulkomaalaislain (301/2004) 48 §:n perusteella järjestettävään paluumuuttovalmennukseen
- 2) suomen tai ruotsin kielen taidon testaamiseksi laaditun kielitutkinnon järjestämiseen ja muihin menoihin
- 3) enintään 40 000 euroa asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan suoriteperusteisena.

63. Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 289 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion vastaanottokeskusten toimintamenojen maksamiseen
- 2) kansainvälistä suojelua hakevan vastaanotosta annetun lain (746/2011) 7 §:n mukaisesti vastaanotto- ja järjestelykeskusten perustamis- ja ylläpitokustannusten sekä palveluntuottajalle vastaanottopalveluiden järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseen, ilman kotikuntalaisia (201/1994) tarkoitettua kotikuntaa Suomessa olevan ihmiskaupan uhrin auttamisesta aiheutuvien kulujen ja alaikäisen, jolla ei ole oleskelulupaa Suomessa edustajan palkkion maksamiseen sekä kansainvälistä suojelua hakevien yleisen oikeudellisen neuvonnan kustannuksiin
- 3) säilöönottoyksiköstä annetun lain (116/2002) 3 luvun mukaisen toimeentulon ja huolenpidon järjestämiseen säilöön otetuille ulkomaalaisille
- 4) vastaanottolain 33 §:n mukaisen ihmiskaupan uhrien auttamisjärjestelmän toiminnan rahoittamiseen
- 5) vastaanottopalveluna järjestettyyn työ- ja opintotoimintaan osallistuvien henkilöiden vastaanottolain 30 §:n mukaisten tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutusten sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen

6) vastaanoton toteuttamiseksi erityistilanteissa tarpeellisten palvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä vastaanottojärjestelmän kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

7) turvapaikkapuhuttelujen tulkkaus- ja käännösmenoihin sekä vapaaehtoisesta paluusta aiheutuviin kuluihin ja vapaaehtoista paluuta tukeviin EU:n rahoittamiin hankkeisiin

8) Maahanmuuttoviraston toimipisteiden ulkopuolella suoritettavien turvapaikkapuhuttelujen matkakustannusten, perhesiteen selvittämiseksi tehtävien DNA-testien ja oikeuslääketieteellisten testien kustannuksiin sekä kotipaikan tai kansalaisuuden selvittämiseksi tehtävien kielianalyysien kustannuksiin

9) kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 86 §:n mukaisesti kiintiöpakolaisten ja heidän perheenjäsentensä maahantulomatkojen järjestämisestä, lähtömaassa suoritettavista terveystarkastuksista ja koulutuksesta (kulttuuriorientaatiosta) sekä vastaanottoa edistävän koulutuksen ja tiedotustoiminnan järjestämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisesti lukuun ottamatta valtion vastaanottokeskusten toimintamenoja, jotka budjetoidaan suoriteperusteisesti ja arvonnäköalalla.

Määrärahaa saa käyttää myös valtion vastaanottokeskusten kulutusmenojen maksamiseen. Momentille voidaan tulouttaa virastolle työnantajana maksetut tulot sekä oppisopimus- ja koulutuskorvaukset. Valtion vastaanottokeskusten toimintamäärärahaa saa käyttää enintään 100 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Vuoden 2013 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Pääluokka 27**PUOLUSTUSMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Puolustuspolitiikka ja hallinto***01. Puolustusministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 19 724 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) räjähtävän materiaalin turvallisuuteen keskittyvän järjestön (Munitions Safety Information Analysis Center) ja Euroopan puolustusviraston sekä muiden kansainvälisten yhteisöjen jäsenmaksujen ja maksuosuuksien maksamiseen
- 2) ETY-järjestön luottamusta ja turvallisuutta lisäävien toimien täytäntöönpanosta sekä näistä johtuvista hallinnollisista toimituksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) puolustusministeriön uusittujen toimitilojen jatkokehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen.

21. Puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 755 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää puolustusministeriön hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen samoin kuin tuottavuushankkeiden toimeenpanoon.

29. Puolustusministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 334 500 000 euroa.

40. Avustus Leijona Catering Oy:lle (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää henkilöstön suoja-ajasta aiheutuvien kustannusten korvaukseen Leijona Catering Oy:lle.

10. Sotilaallinen maanpuolustus

01. Puolustusvoimien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 770 549 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) ulkomaalaisille oppilaille annettavasta sotilaskoulutuksesta ja puolustusvoimien joukkojen kansainvälisestä harjoitustoiminnasta ja sen valmisteluista sekä muusta puolustusvoimien kansainvälisestä yhteistoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 4 000 000 euroa palvelussuhdeasuntojen vuokraosuuksien maksamiseen puolustusvoimien toiminnallisiin tarpeisiin perustuen tai puolustusministeriön määräämäksi siirtymäajaksi puolustushallinnon rakennemuutoksen henkilöstöjärjestelyihin liittyvistä syistä tai muihin puolustushallinnon vastaaviin tarpeisiin perustuen
- 3) enintään 200 000 euroa sotainvalideille ja sotaveteraaneille, maanpuolustustyölle, partiolais-toimintaan sekä merkittävälle urheilu- ja muille vastaaville tapahtumille suoritettavan liiketaloudellisin perustein hinnoitellun maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen.
- 4) enintään 2 000 000 euroa varusmiesten päivärahojen korottamiseen
- 5) puolustusvoimien toimintaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja monikan-sallisten yhteishankintajärjestelyjen kuluosuuksiin
- 6) Vapaudenristin Ritarikunnan menoihin
- 7) kotimaisen puolustusteollisuuden vientiedellytysten ja kansainvälistymisen tukemiseen liittyvien menojen maksamiseen
- 8) puolustusvoimien tarpeita vastaavaan museotoimintaan liittyvien menojen maksamiseen.

Valtuudet

- 1) Vuonna 2013 saa tehdä puolustusvoimien toiminnan edellyttämiä materiaalin ja palvelujen hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2013—2016 enintään 87 936 000 euroa (Vuoden 2013 toimintamenojen tilausvaltuus).
- 2) Vuonna 2013 saa tehdä huoltojoukkojen varustamiseen ja taistelijan varusteiden hankintaan liittyviä pitkäaikaisia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua valtiolle menoja vuosina 2013—2017 enintään 89 250 000 euroa (Puolustusvoimien logistiikka 2013 -tilausvaltuus).
- 3) Vuonna 2013 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

4) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen, mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Uusiin tilausvaltuuksiin sisältyvien tavaroiden ja palvelujen hintojen tarkistuksista aiheutuvien lisämenojen maksamiseen käytetään puolustusvoimien toimintamenoihin vuosittain myönnettäviä määrärahoja.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat sekä niihin liittyvät indeksien ja valuuttakurssien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

18. Puolustusmateriaalihankinnat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 685 272 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) puolustusmateriaalin hankkimisesta ja puolustusvoimien turvallisuushankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hankittujen järjestelmien testaukseen ja käyttökoulutukseen
- 2) puolustusmateriaalihankintoihin ja puolustusvoimien turvallisuushankintoihin välittömästi liittyvään tutkimus- ja kehittämistoimintaan
- 3) puolustusmateriaalin sodan ajan välttämättömän varastotarpeen mukaisten varaosien ja vaihtolaitteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Muihin puolustusmateriaalihankintoihin kuin tilausvaltuuksista aiheutuvien menojen tai niihin liittyvien indeksi- ja valuuttakurssimuutoksista aiheutuvien menojen maksamiseen määrärahaa saa käyttää enintään 26 910 000 euroa.

Valtuudet

- 1) Vuonna 2013 saa tehdä sotilaallisen maanpuolustuksen suorituskyvyn parantamiseksi puolustusvoimien materiaaliseen kehittämiseen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2013—2017 enintään 491 375 000 euroa (Puolustusvoimien materiaallinen kehittäminen 2013 -tilausvaltuus, PVKEH 2013).
- 2) Vuonna 2013 saa tehdä puolustusvoimien tekniseen tutkimukseen, tuotekehitykseen ja hankintavalmiuteen liittyen uusia sopimuksia siten, että niistä saa aiheutua talousarvion voimaantulopäivän valuuttakurssitasolla valtiolle menoja vuosina 2013—2016 enintään 36 130 000 euroa (Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankintavalmistelu 2013 -tilausvaltuus, TTK-PROTO 2013).

PVKEH 2013 ja TTK-PROTO 2013 -tilausvaltuuksien enimmäismäärän mukaiset suoritukset voidaan sitoa alaa kuvaavaan hintakehitykseen vuoden 2013 ensimmäisestä vuosineljänneksestä alkaen.

3) Vuonna 2010 hyväksytyn Puolustusvoimien materiaalisen kehittämisen 2010 (PVKEH 2010) -tilausvaltuuden menojen maksatusaikaa pidennetään vuoteen 2015 saakka tilausvaltuuden enimmäismäärää yhteensä 499 655 000 euroa muuttamatta.

4) Vuonna 2011 hyväksytyn Puolustusvoimien materiaalisen kehittämisen 2011 (PVKEH 2011) -tilausvaltuuden enimmäismäärää vähennetään 1 878 000 eurolla 143 765 000 euroon.

5) Vuonna 2012 hyväksytyn Puolustusvoimien materiaalisen kehittämisen 2012 (PVKEH 2012) -tilausvaltuuden menojen enimmäismäärää lisätään 17 850 000 eurolla 329 550 000 euroon.

6) Vuonna 2013 saa tehdä sopimuksia aiemmin hyväksytyjen tilausvaltuuksien sitomatta olevaa määrää vastaavasti kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

7) Vuonna 2010 hyväksytyn Tekninen tutkimus, tuotekehitys ja hankevalmistelu 2010 (TTK-PROTO 2010) -tilausvaltuuden osalta saa vuonna 2013 purkaa aiemmin tehtyjä sopimuksia sekä sitoa uudelleen tilausvaltuuden varoja sitoumuksista maksamatta olevaa määrärahaa vastaavasti.

8) Aiemmin hyväksytyistä tilausvaltuuksista saa aiheutua valtiolle menoja valtuuksissa olevista vuosittaisista enimmäismääristä poiketen mutta pysyen kuitenkin kunkin valtuuden kokonaismäärän puitteissa.

Tilausvaltuuksien maksatusmäärärahat ja niihin liittyvät indeksien noususta aiheutuvat lisätarpeet tai alenemisesta syntyvät vähennykset budjetoidaan talousarviossa varainhoitovuoteen kuuluviksi maksuperusteisina.

50. Maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukeminen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 2 078 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maanpuolustusjärjestöjen toiminnan tukemiseen
- 2) Maanpuolustuskoulutusyhdistykselle (MPK) myönnettävään valtionavustukseen sille laissa vapaaehtoisesta maanpuolustuksesta (556/2007) säädettyjen julkisten hallintotehtävien hoitamisesta aiheutuviin toimintamenoihin
- 3) kaatuneiden muiston vaalimistyöstä aiheutuviin menoihin.

30. Sotilaallinen kriisinhallinta

20. Sotilaallisen kriisinhallinnan kalusto- ja hallintomenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 60 624 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n taisteluosastojen koulutusajan palkkaus-, muutto- ja asumismenoihin sekä siirtokorvauksiin
- 2) sotilastarkkailijoiden palkkojen ja kansallisen päivärahan maksamiseen
- 3) valmiusjoukon palkkaus-, koulutus-, ylläpito-, varustamis-, hallinto- ja muiden kulutusmenojen sekä kansainvälisten kriisinhallintakurssien menojen maksamiseen
- 4) suomalaisten kriisinhallintajoukkojen henkilöstön matkakustannusten, terveydenhoito-, kuljetus-, varustamis-, huolto-, edustus- ja hallintomenojen maksamiseen
- 5) Suomen kansainväliseen kriisinhallintaan nimeämien joukkojen varustamisesta aiheutuviin menoihin
- 6) kansainvälisen kriisinhallintayhteistyön puitteissa annettavaan koulutukseen ja sen materiaalikuluihin sekä kansainvälisen kriisinhallintatyön puitteissa yksittäisille maille annettavaan tukeen puolustussektorilla ja vakauttamistehtäviin konfliktien jälkeen
- 7) sellaisten kansainvälisten kriisinhallintaoperaatioiden materiaaliseen tukemiseen, joihin Suomi ei lähetä henkilöstöä tai muuten osallistu
- 8) SALIS-sopimuksen mukaisen ilmakuljetusjärjestelyn Suomen maksuosuuden hallinnollisten kulujen maksamiseen
- 9) Strategic Airlift Capability (SAC) -sopimuksen hallinto- ja käyttökustannuksista aiheutuviin menoihin
- 10) Suomen osallistumisesta kansainväliseen helikopterirahastoon aiheutuviin menoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

01.	Suomen Kosovon kriisinhallintajoukon menot (KFOR-operaatio)	1 527 000
02.	Suomen Bosnia-Hertsegovinan kriisinhallintajoukon menot (EUFOR/ALTHEA-operaatio)	264 000
03.	Sotilastarkkailijatoiminnan menot	3 685 000
04.	SKJA:n menot (ISAF-operaatio), Afganistan	13 192 000
06.	Liberian kriisinhallintaoperaation menot (UNMIL-operaatio)	46 000
07.	Kriisinhallintaoperaatioiden yhteiset menot	4 963 000
08.	Kriisinhallinnan joukkojen kehittämissohjelma	13 421 000
11.	EUTM/Somalian koulutusoperaation menot	195 000
13.	Atalanta-operaation menot	3 668 000
15.	Libanonin kriisinhallintaoperaation menot	7 520 000
20.	Varalla käynnissä olevien operaatioiden lisämenoihin ja niiden jatkamiseen, kansainvälisestä helikopterirahastosta aiheutuviin menoihin, mahdollisiin uusiin kriisinhallintaoperaatioihin sekä muihin kriisinhallintamenoihin	12 143 000
Yhteensä		60 624 000

95. Kurssivaihtelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää suomalaisista kriisinhallintajoukoista aiheutuvien puolustusministeriön hallinnonalan menojen laskutuksessa syntyviin kurssieroihin.

Pääluokka 28**VALTIOVARAINMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto***01. Valtiovarainministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 38 820 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille
- 2) EU-yhteistyöhön hallinnon kehittämisessä.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon

- 1) siirtyvän omaisuuden väliaikaisesta hallinnasta valtiovarainministeriölle saatavat tulot
- 2) Julkishallinnon ja -talouden tilintarkastuslautakunnan (JHTT-lautakunnan) tulot.

13. Valtion IT-palvelukeskukselle yhteisten tietojärjestelmien käyttöönotosta aiheutuvat kulut (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 649 000 euroa.

20. Valtion kiinteistöstrategian toteuttaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 215 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kiinteistövarallisuuteen liittyvistä omaisuus- ja omistusjärjestelyistä aiheutuviin menoihin
- 2) kiinteistövarallisuuden hallinnoinnista ja käytön tehostamisesta aiheutuviin menoihin.

21. Valtiovarainministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 516 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtiovarainministeriön hallinnonalalla tuottavuuden edistämiseen tärkeitävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen.

29. Valtiovarainministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 80 154 000 euroa.

69. Suomen Pankin eräiden sijoitustuottojen siirto Kreikan valtiolle (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää eräiden sijoitustuottojen siirtoon Kreikan valtiolle.

10. Verotus ja tullitoimi

01. Verohallinnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 426 244 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin
- 2) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien maksuosuuksien maksamiseen
- 3) verohallinnon menettelystä asiakkaille aiheutuneiden vahinkojen sopimusperusteisiin korvauksiin.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä sopimuksia verotusjärjestelmien kokonaisuudistamiseen liittyvästä valmistohjelmistohankinnasta, johon sisältyvät hankinnasta sekä ohjelmistojen käyttöönotosta, siihen liittyvistä konversioista, nykyisten järjestelmien alasajotehtävistä ja muusta käyttöönotosta aiheutuvat menot, lukuun ottamatta laiteympäristöihin liittyviä menoja, siten, että niistä saa aiheutua menoja yhteensä enintään 109 000 000 euroa.

02. Tullilaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 165 037 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon:

- 1) huumekoiratoimintaan saatavat lahjoitukset
- 2) EU:lta saatavat tulot pois lukien EU:lle kannettavista kolmansien maiden tulleista saatava kantopalkkio

- 3) mahdolliset tulot viranomaisyhteistyöstä
- 4) tullilaitoksen käsikirjojen ja muiden vastaavien tuotteiden myynnistä saatavat julkaisupalkkiot
- 5) tullialan ammattitutkinnon valmistavasta koulutuksesta saatavat tulot.

63. Takaisin maksetut verot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) veron takaisin maksamiseen tapauksissa, joissa maksuvelvollinen on sosiaalisista tai muista veronhuojennussäännöksissä taikka verosopimuksissa tarkoitetuista syistä valtiovarainministeriön, verohallinnon ja Tullihallituksen päätöksen nojalla oikeutettu saamaan takaisin jo maksetun veron
- 2) tuomioistuimen päätöksellä palautettavaksi määrättyjen verojen, korkojen ja oikeudenkäyntikulujen maksamiseen tapauksissa, joissa vastaavaa tulo- tai muuta momenttia ei ole käytettävissä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

95. Verotukseen liittyvät korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää verotukseen liittyvien korkomenojen maksamiseen.

Korkomenot perustuvat seuraaviin säädöksiin:

- 1) verontilityslaki (532/1998)
- 2) veronkantolain 27 b § ja siihen liittyvä voimaantulosäännös (568/2004)
- 3) autoverolain 65 § (1482/1994)
- 4) valmisteverotuslain 49 §:n 1 momentti (182/2010)
- 5) tullilain 39 §:n 2 momentti (1258/2009)
- 6) arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentti (1486/1994).

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

97. Autoveron vientipalautus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ajoneuvon arvossa jäljellä olevan autoveron palauttamiseen, kun Suomessa käytössä ollut ajoneuvo viedään maasta pysyvästi ulkomaille käytettäväksi. Vientipalautusta voidaan myöntää vain niille ajoneuvoille, jotka on ensiverotettu lain 5/2009 voimaantulon jälkeen.

20. Palvelut valtioyhteisölle

01. Valtiokonttorin toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 923 000 euroa.

03. Valtiovarain controller -toiminnon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 091 000 euroa.

06. Valtion IT-palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 964 000 euroa.

07. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 000 000 euroa.

08. Valtion talous- ja henkilöstöhallinnon palvelukeskuksen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kieku-tietojärjestelmän käyttöönotosta ja hankkeen aikataulun aikaistamisesta palvelukeskukselle aiheutuviin menoihin.

88. Senaatti-kiinteistöt

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

1. Palvelu- ja muut toimintatavoitteet

Senaatti-kiinteistöt on valtiovarainministeriön hallinnonalalla toimiva valtion liikelaitos. Valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) mukaan Senaatti-kiinteistöjen tehtävänä on tuottaa tilapalveluja ja niihin välittömästi liittyviä muita palveluja valtion virastoille ja laitoksille, valtion talousarvion ulkopuolisille rahastoille ja muille valtion liikelaitoksille samoin kuin eduskunnalle sekä sen alaisuudessa, valvonnassa ja yhteydessä toimiville yksiköille sekä huolehtia hallinnas-

saan olevasta valtion kiinteistövarallisuudesta. Liikelaitos voi tuottaa palveluja myös sellaisille yhteisöille, joiden toiminta rahoitetaan pääosin valtion talousarvioon otetuilla määrärahoilla.

2. Investoinnit

Senaatti-kiinteistöjen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2013 enintään 270 milj. euroa. Lisäksi Senaatti-kiinteistöt saa tehdä sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina varainhoitovuosina enintään 220 milj. euroa. Investoinnit painottuvat rakennuskannan arvoa säilyttäviin ja sen toimintakelpoisuutta parantaviin peruskorjausinvestointeihin. Investointikehys ei sisällä maankäyttömaksuja eikä varainsiirtoveroja.

Senaatti-kiinteistöt saa antaa vastavakuutta vaatimatta omavelkaisia takauksia tytäryhtiöinä toimivien kiinteistöosakeyhtiöiden lainoista yhteensä enintään 50 milj. euron arvosta.

3. Lainanotto

Senaatti-kiinteistöt oikeutetaan ottamaan vuoden 2013 aikana toimintansa rahoittamiseksi valtion liikelaitoksista annetun lain (1062/2010) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa nettomääräisesti enintään 70 milj. euroa.

30. Tilastotoimi, taloudellinen tutkimus ja rekisterihallinto

01. Tilastokeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 50 587 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-jäsenyyteen liittyvien tilastohankkeiden rahoitukseen.

Nettobudjetoinnissa otetaan tuloina huomioon

- 1) maksullisen toiminnan tulot
- 2) EU:lta ja yhteishankkeista talousarvion ulkopuolisilta tahoilta saatavat tulot.

02. Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 233 000 euroa.

03. Väestörekisterikeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 7 083 000 euroa.

40. Valtion alue- ja paikallishallinto

01. Aluehallintoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 54 481 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeisiin, joihin saadaan EU-rahoitusta.

02. Maistraattien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 32 836 000 euroa.

03. Alue- ja paikallishallinnon tukitoimet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 224 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion keskushallinnon toimintojen alueellistamisen hallinnointiin
- 2) valtion alueellisten ja paikallisten hallintorakenteiden kehittämiseen
- 3) viranomaisten yhteisten asiakaspalvelumuotojen kehittämiseen ja yhteispalvelun hallinnointiin.

50. Eläkkeet ja korvaukset

15. Eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 219 860 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (1295/2006) ja siihen liittyvän lainsäädännön mukaisten

- 1) eläkkeiden, perhe-eläkkeiden, kuntoutustukien ja muiden kuntoutusetuuksien (ml. mahdolliset arvonlisäverot) ja niiden lisien
- 2) eri lakien nojalla valtion toimintojen kunnallistamisen yhteydessä suoritettujen eläkejärjestelyjen korvausten
- 3) viivästyskorotusten
- 4) mahdollisten oikeudenkäyntikulujen
- 5) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien ennakkomenojen

6) viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien selvittelyerien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

16. Ylimääräiset eläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 130 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 9 000 euroa eduskunnan kansliatoimikunnan myöntämien ylimääräisten eläkkeiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

17. Muut eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) korvausten maksamiseen Nokia Oyj:lle, Vapo Oy:lle, Vammas Oy:lle ja Lapua Oy:lle siitä valtion eläkelain tasoisen eläketurvan säilyttämisestä syntyvästä lisärasituksesta, joka näille yhtiöille aiheutuu 31.8.1976 Televan, 31.12.1983 Valtion polttoainekeskuksen, 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan ja Lapuan patruunatehtaan palveluksessa olleen henkilöstön siirrosta yhtiöiden palvelukseen

2) korvausten maksamiseen yrityskauppojen tai vastaavien yritysten omistuspohjan uudelleenjärjestelyjen yhteydessä tai konsernin sisällä yhtiöstä toiseen vanhana työntekijänä ennen 1.1.1994 siirretyn henkilön työnantajalle sekä Patria Vammas Oy:n tai Patria Lapua Oy:n palveluksesta yrityskauppojen, liikkeen luovutuksen tai vastaavien uudelleenjärjestelyjen yhteydessä vanhana työntekijänä siirretyn henkilön työnantajalle, jolloin vanhana työntekijänä tarkoitetaan 31.12.1990 Vammaskosken tehtaan tai Lapuan patruunatehtaan palveluksesta Vammas Oy:n tai Patruunatehdas Lapua Oy:n palvelukseen ja myöhemmin Patria-konserniin siirtyneitä henkilöitä

3) eläkeoikeuden siirtämisestä Suomen työeläkejärjestelmän ja Euroopan yhteisöjen eläkejärjestelmän välillä suoritettuihin eläkeoikeuksien pääoma-arvojen siirtoihin valtion eläkejärjestelmäästä asiaa koskevan lain (165/1999) mukaisesti.

Valtiokonttori saa sopia vakuutusmatemaattisin perustein lasketusta eläkevastuiden kertasuorituksesta.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

50. Vahingonkorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 39 285 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tapaturmakorvauksiin
- 2) liikennevahinkokorvauksiin
- 3) ryhmähenkivakuutusta vastaavaan etuun
- 4) valtion virkamiesten toistuviin korvauksiin
- 5) valtion henkilöstölle aiheutuvien eräiden kustannusten ja vahinkojen korvauksiin
- 6) rautatien käytöstä johtuvan vahingon vastuusta annetun lain mukaisiin korvauksiin
- 7) tapaturma- ja liikennevahinkojen korvauksiin liittyviin asiantuntijalääkäripalkkioihin
- 8) valtioneuvoston erikseen päättäessä luonnonkatastrofien johdosta katastrofialueilla tehdyistä pelastus- ja evakuointitoimista, evakuointilennoista ja annetusta sairaanhoidosta sekä surmansa saaneiden kotimaahan kuljettamisesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

63. Muiden eläkelaitosten vastattavaksi kuuluvat eläkemenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 130 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (1295/2006) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien, Valtiokonttorin toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös Keva-nimisen kunnallisen eläkelaitoksen valtiolle maksamien kaupunkien oikeuslaitosten eläkemenojen korvauksiin, joiden kustannukset selvitetään Vilma-eläkelaitoksen yhteydessä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

95. Ennakkotuloista maksettavat korkomenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 18 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion eläkelain (1295/2006) nojalla viimeisen eläkelaitoksen periaatteesta johtuvien, Valtiokonttorin toisten eläkelaitosten puolesta myöntämien eläkkeiden maksamisesta aiheutuvien korkomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

60. Valtionhallinnon yhteiset henkilöstömenot

02. Erikseen budjetoidut palkkamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) välttämättömän lisähenkilökunnan palkkausten maksamiseen sellaisissa tapauksissa, joissa henkilöstön lisätarve ei ole ollut tiedossa varsinaista talousarvioesitystä laadittaessa
- 2) valtiovarainministeriön tekemistä virkasuhteen ehtoja koskevista päätöksistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

03. Valtion henkilöstöjärjestelyistä aiheutuvat palkkamenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 60 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lakkautuspalkkalain (182/1931) mukaisten lakkautuspalkkojen maksamiseen.

10. Työturvallisuuden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työsuojelua, työhyvinvointia ja työterveyshuoltoa edistävään tietojen keräämiseen ja tutkimukseen valtionhallinnossa
- 2) valtiotyönantajan ja sen palveluksessa olevan henkilöstön välisiä työelämysuhteita edistävään tutkimukseen ja kehittämiseen
- 3) edellä mainittuja koskevaan koulutukseen ja tiedottamiseen.

60. Siirto Koulutusrahastolle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 280 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Koulutusrahastosta annetun lain (1306/2002) 13 §:n mukaisen valtion maksun maksamiseen Koulutusrahastolle.

70. Valtionhallinnon kehittäminen

01. Valtion ICT:n ohjaus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion yhteisten tietojärjestelmä uudistusten sekä yhteisten ICT-palvelujen ja -ratkaisujen toteuttamiseen
- 2) julkisen hallinnon yhteisten sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen
- 3) julkisen hallinnon tietohallintolain edellyttämään ohjaukseen ja kehittämiseen
- 4) julkisen hallinnon tietoturvallisuuden, varautumisen ja tietoturvapalveluiden ohjaamiseen ja kehittämiseen
- 5) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen (2 vuotta) lisähenkilöstön palkkaamiseen toimialariippumattomien tehtävien kokoamiseen, julkisen hallinnon ICT-strategiaan, valtion ympärivuorokautisen tietoturvatoinnin suunnitteluun ja toteutukseen sekä julkisen hallinnon tietoturvallisuuden ja varautumisen ohjaamiseen
- 6) tarvittaessa ostopalveluna toteutettavaan ICT-kustannusten, toteutuneiden hyötyjen ja hankkeiden seurantaan virastoissa ja laitoksissa paikanpäällä tehtävän selvitystyön tai muun erillisen raportoinnin avulla
- 7) hallinnon turvallisuusverkon (TUVE) ja sitä käyttävien palvelujen ohjaukseen ja kehittämiseen
- 8) toimialariippumattomien ICT-tehtävien palvelukeskuksen perustamista valmisteleviin toimenpiteisiin ja tähän liittyvien palvelujen ostamiseen nykyisiltä ICT-palvelukeskuksilta
- 9) ICT:n ohjaukseen liittyvään kansainväliseen toimintaan ja yhteistyöhankkeisiin.

Valtuus

Valtiovarainministeriö saa käyttää ICT-palvelujen kehittämiseen ja hankintaan, julkisen hallinnon sähköisen asioinnin ja hallinnon tukipalvelujen kehittämiseen ja toteuttamiseen, varautumisen ja tietoturvallisuuden kehittämiseen ja toteuttamiseen vuoden 2009 talousarviossa myönnet-

tyä ja vuoden 2011 talousarviossa korotettua 15 000 000 euron valtuutta siltä osin kuin se on jäänyt käyttämättä vuonna 2012.

02. Valtion talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon tietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionhallintoa palvelevien talous-, henkilöstö- ja toimitilahallinnon prosessien ja tietojärjestelmien kehittämiseen, hankintaan ja toimeenpanoon.

Valtuus

1) Valtiokonttori saa käyttää valtion keskitetysti hankittavan talous- ja henkilöstöhallintojärjestelmän ja siihen liittyvän integraatoratkaisun ensimmäiseen vaiheeseen myönnettyä valtuutta vuonna 2013 siltä osin kuin se on jäänyt käyttämättä vuonna 2012. Valtuudesta saa aiheutua menoja yhteensä 41 579 000 euroa.

2) Valtiokonttori saa käyttää valtion keskitetysti hankittavan talous- ja henkilöstöjärjestelmän toisen vaiheen järjestelmälisenssien hankintaan ja palvelujen ostoon myönnettyä valtuutta vuonna 2013 siltä osin kuin se on jäänyt käyttämättä vuonna 2012. Valtuudesta saa aiheutua menoja yhteensä 30 821 000 euroa.

20. Tuottavuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 41 825 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisen hallinnon tuottavuuden edistämiseen tähtäävien tietohallintohankkeiden, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen

2) hallinnonalojen keskeisten tietojärjestelmähankkeiden kehittämiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

80. Siirrot Ahvenanmaan maakunnalle

30. Ahvenanmaan tasoitusmaksu (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 211 646 000 euroa.

Määrärahaa saa Ahvenanmaan valtuuskunnan päätöksen mukaisesti käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain (1144/1991) mukaista tasoitusta ja tasoitusmäärää koskevien ennakkomaksujen suorittamiseen. Kun tasoitus lain mukaan suoritetaan jälkikäteen, saattavat tällöin vielä vahvistamat-

tomien tasoitusten määrät nousta ennakkomaksuja suuremmiksi. Tämän johdosta määrärahaa saa käyttää ennen lopullisen tasoituksen vahvistamista myös lisäennakon myöntämiseen varainhoitovuotta edeltäneiden vuosien menoihin.

31. Verohyvitys Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 25 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Ahvenanmaan itsehallintolain 49 §:n mukaisen verohyvityksen maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

40. Arpajaisveron tuoton palauttaminen Ahvenanmaan maakunnalle (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 13 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaisveron tuoton palauttamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

90. Kuntien tukeminen

20. Valtion ja kuntien yhteiset tietojärjestelmähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 17 995 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion ja kuntien yhteisten sähköisten asiointipalvelujen ja tietojärjestelmäratkaisujen suunnitteluun ja hankintaan sekä niiden keskitetystä asiakaskäyttöönnoton tuesta aiheutuviin kustannuksiin

2) kuntien informaatioteknologiaan kohdennettuihin, kuntien tietovarantojen hyväksikäytön edellytyksiä parantaviin kehittämishankkeisiin sekä tietoteknisten palveluiden järjestämiseen ja jo toteutettujen ratkaisuiden käyttöönnoton tukemiseen

3) harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin sekä EU:n hyväksymien ja rahoittamien hankkeiden maksamiseen

4) muuhun yhteiseen julkisen tietohallinnon kehittämiseen

5) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen vuodessa SADe-ohjelman palvelukokonaisuuksien ja erillishankkeiden suunnittelua ja toteutusta sekä ohjelman hankeohjausta varten enintään ohjelmakauden päättymiseen saakka

6) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kunta-uudistuksen ICT-muutostuen ohjaustehtäviin. Nämä voidaan toteuttaa henkilötyövuositavoitteen ulkopuolelta.

Valtuus

Valtiovarainministeriö saa käyttää SADe-ohjelmaan sisältyviin Oppijan, Sosiaali- ja terveystieteiden, Osallistumisympäristön, Työnantajan, Yrityksen perustajan ja Rakennetun ympäristön ja asumisen palvelukokonaisuuksissa, ohjelman erillishankkeissa sekä julkisen hallinnon kokonaisarkkitehtuurityöhön liittyvää vuoden 2012 talousarviossa myönnettyä 16 500 000 euron valtuutusta siltä osin kuin se on jäänyt käyttämättä vuonna 2012.

30. Valtionosuus kunnille peruspalvelujen järjestämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 8 677 405 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain (1704/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen
- 2) verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen maksamiseen
- 3) enintään 20 000 000 euroa harkinnanvaraisen korotuksen maksamiseen valtionosuuteen.

Valtionosuuden määräytymisperusteena käytettävä taiteen perusopetuksen perushinta on 1,40 euroa ja yleisen kulttuuritoimen perushinta 3,50 euroa asukasta kohden.

31. Kuntien yhdistymisen taloudellinen tuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 67 007 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kuntajakolain (1698/2009) 41 §:n mukaisiin laskennallisiin yhdistymisavustuksiin
- 2) lain 44 §:n mukaisten valtionosuuksien vähenemisen korvaamiseen
- 3) ennen vuotta 2008 voimassa olleen kuntajakolain 40 §:n (167/2005) mukaiseen investointi- ja kehittämishankkeiden tukeen
- 4) enintään 2 400 000 euroa kuntajakolain 16 §:n mukaisten erityisten selvitysten toimittamisesta aiheutuneiden kustannusten maksamiseen sekä avustuksiin kunnille niistä kustannuksista, joita niille aiheutuu yhdistymiseen liittyvistä esiselvityksistä
- 5) enintään 200 000 euroa selvitysmenettelystä yhteistyön edistämiseksi eräillä kaupunkiseuduilla annetun lain (1408/2010) mukaisten selvitysten kustannuksiin.

Määrärahaa saa käyttää kohtien 4) ja 5) osalta myös metropolialuetta koskevien esiselvitysten henkilöstö- ja muiden menojen maksamiseen.

91. Työllisyyden ja elinkeinoelämän tukeminen

41. Energiaverotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 304 050 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valmisteverojärjestelmän kautta maksettavaan

- 1) maatalouden tukeen
- 2) alusliikenteen tukeen
- 3) sähkön tuotannon tukiin
- 4) energiaintensiivisten yritysten veronpalautukseen
- 5) verottomasta käytöstä johtuviin palautuksiin.

92. EU ja kansainväliset järjestöt

20. Euroopan unionin osallistuminen matkamenojen korvauksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n jäsenvaltioiden valtuuskuntien matkakulujen korvaamisesta annetun päätöksen mukaisten matkustusmenojen sekä matkustusmenoihin liittyvien arvonnisäverome-
nojen maksamiseen.

40. Isäntämaakorvaus Pohjoismaiden Investointipankille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 8 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sen taloudellisen hyödyn korvaamiseksi, minkä Suomen Pohjoismaiden Investointipankin isäntämaana katsotaan saavan.

67. Kansainvälisille rahoituslaitoksille annettujen sitoumusten lunastaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 170 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisille rahoituslaitoksille jäsenyyden perusteella vuosina 1982—1986 annettujen sitoumusten lunastamiseen sekä lunastamisesta aiheutuvien kustannusten maksamiseen

2) vuoden 1986 jälkeen annettujen sitoumusten lunastamisen yhteydessä aiheutuvien valuuttakurssitappioiden ja lunastamiskustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

68. Suomen osuus Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin peruspääoman korottamisesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansainvälisen jälleenrakennus- ja kehityspankin (*International Bank for Reconstruction and Development, IBRD*) peruspääoman korottamisesta aiheutuvan vuoden 2013 Suomen kolmannen maksuosuuden, suuruudeltaan n. 4 350 000 Yhdysvaltain dollaria vasta-arvoltaan 3 350 000 euroa, maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää arvonsäilytysvelvoitteesta mahdollisesti aiheutuviin maksuihin.

69. Maksut Euroopan unionille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 930 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan unionille suoritettavien arvonlisäveropohjaan ja bruttokansantuloon perustuvien Suomen maksuosuuksien maksamiseen
- 2) Yhdistyneelle Kuningaskunnalle myönnettävän maksuhelpotuksen rahoitusosuuden maksamiseen.

87. Suomen osuus Euroopan investointipankin peruspääoman korottamisesta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 127 835 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Euroopan investointipankin peruspääoman korottamisesta aiheutuvan Suomen maksuosuuden maksamiseen.

99. Erikseen budjetoidut valtionhallinnon menot

87. Pankkiveron tuoton käyttö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 170 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rahoitusmarkkinoiden vakauden turvaamiseksi tarpeellisten finanssisijoitusmenojen maksamiseen.

95. Satunnaiset säädösperusteiset menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten lakiin tai asetukseen perustuvien menojen maksamiseen, joita varten talousarvioon ei ole erikseen myönnetty määrärahaa.

96. Ennakoimattomat menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sellaisten edeltä arvaamattomien välttämättömien menojen maksamiseen, joita varten talousarviossa ei ole erikseen määrärahaa.

97. Valtion saatavien turvaaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtion laina- ja takaussaatavien sekä muiden saatavien perintään
- 2) valtion laina-, takaus- ja muiden saatavien sekä perintöomaisuuden turvaamiseen ja hoitoon
- 3) aiheuttomasti maksettujen etuuksien takaisin perimisestä ja valtion takautumisoikeuden käytämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) kiinnityksen haltijan vastuuvakuutuksen maksamiseen
- 5) kiinteistön tai muun omaisuuden ostamiseen konkurssi- tai pakkohuutokaupassa tai muussa realisointijärjestelyssä, milloin se on valtion laina-, takaus- tms. saatavien turvaamiseksi tai takausvastuiden minimoimiseksi tarpeen sekä valtiolle näin tulleen omaisuuden hoidosta ja realisoinnista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Pääluokka 29**OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN HALLINNONALA**

Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalalla myönnettävät valtionosuudet budjetoidaan vuonna 2013 myöntöpäätöksen perusteella poiketen tulojen ja menojen kohdentamista koskevista yleisistä määräyksistä. Valtuusmenettelyn piiriin kuuluvat valtionosuudet ja -avustukset budjetoidaan kuitenkin maksuperusteisesti.

01. Hallinto, kirkollisasiat ja toimialan yhteiset menot*01. Opetus- ja kulttuuriministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 609 000 euroa.

02. Opetushallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 695 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) oppimateriaalin kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) enintään 860 000 euroa ruotsinkielisen ja muun vähälevikkisen oppimateriaalimyynnin liikeloudellisten suoritteiden hintojen alentamiseen
- 3) 50 000 euroa avustuksena jaettavaksi vähälevikkisen ruotsinkielisen oppimateriaalin tuottamiseen
- 4) 290 000 euroa avustuksena saamelaiskäräjille jaettavaksi saamenkielisen oppimateriaalin tuottamiseen.

03. Kansainvälisen liikkuvuuden ja yhteistyön keskuksen CIMOn toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 807 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) 1 652 000 euroa ulkomailla tapahtuvan Suomen kielen ja kulttuurin opetuksen järjestämiseen ja tunnettuuden lisäämiseen mukaan lukien ulkomailla palvelevien yliopisto-opettajien sekä muiden asiantuntijoiden, yhteensä enintään 47 henkilön, palkkaukseen
- 2) 2 900 000 euroa opiskelija-, harjoittelija-, opettaja-, nuoriso- ja asiantuntijavaihtoon myönnettäviin stipendeihin, apurahoihin ja avustuksiin.

Momentille saa nettobudjetoida EU:n rahoittamien Elinikäisen oppimisen ohjelman ja Nuorisotoimintaohjelman sekä Pohjoismaiden ministerineuvoston rahoittaman Nordplus-ohjelman apurahoja koskevat tulot ja menot.

04. Koulutuksen ja korkeakoulujen arviointi sekä opiskelijoiden oikeusturvalautakunta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 539 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) enintään 915 000 euroa avustusten myöntämiseen koulutuksen arviointitoimintaan
- 2) korkeakoulujen arviointineuvoston toimintamenoihin
- 3) opiskelijoiden oikeusturvalautakunnan toimintamenoihin.

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 790 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) menoihin, jotka aiheutuvat osallistumisesta kansainvälisten järjestöjen toimintaan ja pohjoismaiseen kulttuuriyhteistyöhön
- 2) kulttuurisopimusten ja vaihto-ohjelmien toimeenpanosta aiheutuviin menoihin
- 3) ulkomaille suuntautuvan kulttuuri- ja sivistystoiminnan edellyttämiin palkkaus- ja ohjelmamenoihin tarkoitettujen avustusten ja apurahojen maksamiseen henkilöille ja yhteisöille, jotka edistävät opetus-, tiede- ja kulttuurivaihtoa sekä Suomen kulttuurin tunnetuksi tekemistä ulkomailla.

22. Eräät käyttöoikeuskorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 18 088 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tekijänoikeuslakiin (404/1961) perustuvien kopiointi- ja muiden käyttöoikeuskorvausten sekä kopiointia, tallennusta ja käyttöoikeuksia koskevan tiedotus- ja selvitystoiminnan menojen maksamiseen
- 2) enintään 3 825 000 euroa suojattujen teosten tekijöille maksettavan lainauskorvauksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

29. *Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 32 003 000 euroa.

50. *Eräät avustukset (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 685 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Svenska Finlands folkting -nimisestä järjestöstä annetun lain (1331/2003) mukainen valtionavustus	675 000
2. Paasikivi-Seura	10 000
Yhteensä	685 000

51. *Avustukset kirkolliseen ja uskonnolliseen toimintaan (kiinteä määräraha)*

Momentille myönnetään 3 252 000 euroa.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1. Avustus Ortodoksiselle kirkolle (L 985/2006, 119 §)	2 284 000
2. Avustukset Suomen Merimieskirkolle, eräiden siirtoväen sankarihautojen hoitoon ja luovutetun alueen hautausmaiden kunnostamiseen	618 000
— mistä merimieskirkkojen rakennusavustuksiin ja rakennuslainojen hoitoon (enintään)	152 000
3. Avustus rekisteröidyille uskonnollisille yhdyskunnille	350 000
— mistä avustuksina yhdyskuntien ja niiden paikallisyhteisöjen, kirkkojen ja toimintatilojen rakennusavustuksiin	150 000
Yhteensä	3 252 000

Valtuus

Opetus- ja kulttuuriministeriö voi myöntää avustusta Rotterdamin Merimieskirkon tilojen peruskorjauksen kustannuksiin yhteensä enintään 1 200 000 euroa vuosina 2013—2015. Avustus myönnetään kolmena yhtä suurena 400 000 euron suuruisena avustuksena edellyttäen, että Kirkkohallitus myöntää varoistaan samansuuruisen avustuksen samaan tarkoitukseen.

66. *Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 2 337 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Unescon ja muiden hallitustenvälisten monenkeskisen sivistyksellisen yhteistyön järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen.

10. Yleissivistävä koulutus

01. Valtion yleissivistävän koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 49 564 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Eurooppa-koulujen opettajien ja hallinto henkilökunnan palkkaus- ja eräiden muiden menojen maksamiseen
- 2) valtion yleissivistävien oppilaitosten kansainvälistämiseen, maahanmuuttajien täydentävään opetukseen, valtion yleissivistävien erityiskoulujen palvelu- ja kehittämiskeskustoimintaan sekä avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen
- 3) Helsingin eurooppalaisen koulun toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Ylioppilastutkintolautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 905 000 euroa.

20. Yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 894 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yleissivistävän koulutuksen ja lasten päivähoidon sekä niihin liittyvien kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämisen- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) EU:n ja OECD:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 3) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. Valtionosuus ja -avustus yleissivistävän koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 851 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen
- 2) enintään 3 800 000 euroa edellä mainitun lain 13 §:n 3 momentin mukaisille muille kuin oppivelvollisille järjestettävän perusopetuksen aineenopetuksen käyttökustannuksiin
- 3) enintään 4 500 000 euroa avustuksina yksityisten opetuksen järjestäjien käyttökustannuksiin
- 4) enintään 6 000 000 euroa joustavan perusopetuksen käyttökustannuksiin
- 5) enintään 1 300 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:n mukaisten avustusten maksamiseen opetustunti-kohtaista taiteen perusopetuksen valtionosuutta saaville opetuksen järjestäjille
- 6) enintään 136 000 euroa muiden kuin opetustunti-kohtaista valtionosuutta saavien taiteen perusopetuksen järjestäjien harkinnanvaraisiin valtionavustuksiin
- 7) enintään 4 300 000 euroa avustuksina muiden kuin tieto- ja viestintäteknisten oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistamiseen sekä koulujen ja oppilaitosten kansainvälistämiseen
- 8) enintään 4 700 000 euroa esi- ja perusopetuksen sekä lukioiden tieto- ja viestintäteknikan opetuskäytön edistämiseen sekä sen hyödyntämisen kehittämiseen ylioppilastutkinnon suorittamisessa ja ylioppilastutkintolautakunnan tieto- ja viestintäteknologiseen varustamiseen
- 9) enintään 10 832 000 euroa esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen sekä aamu- ja iltapäivätoiminnan laadun kehittämiseen ja seurantaan
- 10) enintään 60 000 000 euroa perusopetuksen opetusryhmäkoon pienentämiseen
- 11) enintään 8 000 000 euroa avustuksina koululaisten kerhotoiminnan tukemiseen
- 12) Suomen, Norjan ja Ruotsin välillä yhteistyöstä ulkomaanopetuksen alalla tehdyn sopimuksen mukaisten menojen maksamiseen
- 13) enintään 11 975 000 euroa opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen täydentävän vieraskielisten oppilaiden äidinkielen ja suomi/ruotsi toisena kielenä -opetuksen sekä heidän muun opetuksensa tukemiseen
- 14) opetus- ja kulttuuriministeriön määräämin perustein opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 45 §:n mukaisten avustusten maksamiseen saamenkielisten ja romanikielisten oppilaiden äidinkielen opetuksen järjestämiseen

15) enintään 120 000 euroa saamelaiskäräjien käytettäväksi valtionavustuksen maksamiseen saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten lasten päivähoitopalveluiden turvaamiseksi

16) rahoituslain 45 §:n 1 momentin ja saamenkieliseen ja saamen kielen opetukseen perusopetuksessa, lukiossa ja ammatillisessa koulutuksessa myönnettävän valtionavustuksen perusteista annetun valtioneuvoston päätöksen (191/1999) 4 ja 5 §:n mukaisten saamenkielisen ja saamen kielen opetuksen valtionavustuksen maksamiseen

17) EU:n kemikaaliviraston henkilöstön lasten päivähoiton järjestämiseen Suomessa samoin edellytyksin kuin henkilöiden omilla kotikunnissa.

Opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä ohjaustuntien määrä on enintään 3 320 000 tuntia. Ohjaustunnin hinta on 26,00 euroa.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä tuntimäärä on musiikin perusopetuksessa enintään 1 653 000 ja muussa opetustuntiperusteisen valtionosuuden piiriin kuuluvassa taiteen perusopetuksessa enintään 140 800 tuntia.

34. Valtionosuus ja -avustus oppilaitosten perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 58 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten perusopetuksen, lukiokoulutuksen ja taiteen perusopetuksen perustamishankkeiden valtionavustusten sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen perusopetuksen, lukiokoulutuksen, taiteen perusopetuksen, ammatillisen koulutuksen ja ammattikorkeakoulujen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Määrärahasta maksetaan myös jälkirahoitteisina myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten vuosieriin lain mukaan lisättävät korot.

Valtuus

Vuonna 2013 saa myöntää valtionavustusta yleissivistävän koulutuksen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 12 000 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 9 500 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

51. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 403 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen kodin ja koulun yhteistyöstä huolehtiville järjestöille, Kerhokeskus - Koulutyön tuki ry:lle, koulun vapaan harrastustoiminnan tukemiseen, Suomen lasten ja nuorten kuvataidekoulujen liitto ry:lle, Ympäristökasvatuksen seura ry:lle, Ke-

sälukioseura ry:lle, Suomi-koulujen Tuki ry:lle ja Suomi-koulujen toimintaan ja kehittämiseen sekä kotiperuskoulu/ hemgrundskola -toimintaan, sekä eräiden vaihto-oppilasjärjestöjen ja lukio-laisten tiedeolympiatoiminnan tukemiseen.

20. Ammatillinen koulutus

01. Valtion ammatillisen koulutuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 8 566 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Saamelaisalueen koulutuskeskuksen ja Merenkulun turvallisuus-koulutuskeskuksen kansainvälistämiseen, oppimisympäristöjen kehittämiseen ja tietoverkkojen rakentamiseen sekä tieto- ja viestintätekniikan käyttöön opetuksessa ja opiskelussa, maahanmuuttajien tukiopetukseen, ammatilliseen lisäkoulutukseen sekä työnantajille maksettaviin koulutuskorvauksiin.

20. Työpaikalla tapahtuva oppiminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 026 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työssäoppimisen ja muun työpaikalla tapahtuvan oppimisen ja osaamisen osoittamisen rahoittamisesta sekä koulutuksen kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen.

21. Ammatillisen koulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 339 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ammatillisen koulutuksen kokeilu-, tutkimus-, kehittämis- ja arviointihankkeista aiheutuvien suunnittelu-, käynnistämis- ja toimintamenojen sekä avustusten maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen
- 3) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

30. Valtionosuus ja -avustus ammatillisen koulutuksen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 723 774 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten sekä muiden avustusten maksamiseen
- 2) enintään 6 072 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain 44 §:ssä tarkoitettuihin avustuksiin sekä avustuksina ammatillisen koulutuksen yhteisiin tehtäviin ja laatupal-kintoihin ja Örebron kuulovammaisten oppilaitoksen suomalaisten ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden kustannusten kattamiseen
- 3) enintään 1 000 000 euroa avustuksina laajennetun työssäoppimisen kokeiluhankkeisiin
- 4) enintään 851 000 euroa avustuksina ammatillisen erityisopetuksen kehittämis- ja palvelutoi-minnan sekä työelämälähtöisyyden vahvistamiseen
- 5) enintään 961 000 euroa avustuksina oppimisympäristöjen kehittämiseen ja monipuolistami-seen
- 6) enintään 4 000 000 euroa ammatillisen koulutuksen läpäisyn tehostamisohjelmaan opintojen nopeuttamiseksi.

30. Aikuiskoulutus

20. Opetustoimen henkilöstökoulutus ja eräät muut menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 25 347 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetustoimen ja sitä tukevan henkilöstön henkilöstö- ja lisäkoulutukseen, sen seurantaan ja ar-viointiin
- 2) ammattitutkintojen ja kielitutkintojen kehittämiseen, auktorisoitujen kääntäjien koulutuksen ja tutkintojen kehittämiseen sekä näyttötutkintomestarikoulutukseen
- 3 erityisryhmien koulutuksesta aiheutuviin menoihin ja avustuksiin
- 4) enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

21. Aikuiskoulutuksen kehittäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 010 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) aikuiskoulutuspolitiikkaa, aikuisopiskelua, tutkintojärjestelmiä, koulutustarjontaa ja elinikäistä oppimista koskevasta valtakunnallisesta tutkimus-, kehittämis- ja kokeilutoiminnasta, maahanmuuttajien koulutuksen kehittämisestä, sekä aikuisopiskelun tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluiden kehittämisestä aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen

2) muista kuin rakennerahastoista rahoitettavista EU:n tutkimus- ja koulutushankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä OECD:n toteuttaman aikuisten taitotasomittauksen (PIAAC) kansallisesta toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin

3) enintään kahtatoista henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

30. *Valtionosuus vapaan sivistystyön oppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 164 818 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisen valtionosuuden maksamiseen kansalaisopistoille, kansanopistoille, opintokeskuksille ja kesäyliopistoille sekä Snellman-korkeakoulu -nimiselle oppilaitokselle

2) enintään 8 070 000 euroa vapaasta sivistystyöstä annetun lain 14 §:n mukaisiin opintoseteliavustuksiin, laatu- ja kehittämisavustuksiin, ylimääräisiin avustuksiin ja rakenteellisen kehittämisohjelman tukemiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavat yksiköt

	enimmäismäärä	yksikkö
Valtionosuus kansalaisopistojen käyttökustannuksiin	1 910 985	opetustunti
Valtionosuus kansanopistojen käyttökustannuksiin	266 232	opiskelijaviikko
Valtionosuus opintokeskusten opintokerhotoimintaan	255 000	opintokerhotunti
Valtionosuus opintokeskusten muuhun opintotoimintaan	168 196	opetustunti
Valtionosuus kesäyliopistojen käyttökustannuksiin	57 803	opetustunti

Kansanopistojen valtionosuuteen oikeuttavista laskennallisista opiskelijaviikoista enintään 4 700 opiskelijaviikkoa suunnataan Snellman-korkeakoulu -nimiselle vapaan sivistystyön oppilaitokselle. Tunti- tai opiskelijaviikkokiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

31. Valtionosuus ja -avustus ammatilliseen lisäkoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 142 175 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen

2) enintään 8 050 000 euroa työelämän palvelutoiminnan ja koulutuksen laadun kehittämiseen, näyttötutkintojen koe- ja materiaalipalveluihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin loppusuorituksiin ja oikaisuihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 16 970. Opiskelijatyövuosikiintiön estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien valtionosuuksien maksamiseen.

32. Valtionosuus ja -avustus oppisopimuskoulutukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 116 494 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja enintään 9 850 000 euroa valtionavustusten maksamiseen.

Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 22 105. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa ja muun ammatillisen lisäkoulutuksen 2 360,73 euroa opiskelijaa kohden.

33. Nuorten aikuisten osaamisohjelma (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten oppilaitosmuotoisesti ja oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan ammatillisen lisäkoulutuksen valtionosuuksien maksamiseen

2) enintään 6 000 000 euroa valtionavustuksena tuki-, ohjaus- ja neuvontapalveluihin.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyövuosia on enintään 2 150. Oppisopimusopiskelijoiden enimmäismäärä ammatillisessa lisäkoulutuksessa on 1 224. Oppisopimuksena järjestettävän ammatti- ja erikoisammattitutkintoon valmistavan koulutuksen yksikköhinta on 3 268,70 euroa.

Suoritekiintiöiden estämättä määrärahaa saa käyttää oikaisupäätöksistä aiheutuvien sekä valtionavustusten enimmäismäärästä myöntämättä jätetyn euromäärän suuruisten valtionosuuksien maksamiseen.

51. Valtionosuus ammatillisten erikoisoppilaitosten käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 279 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

Valtionosuuteen oikeuttavia laskennallisia opiskelijatyöpäiviä on yhteensä enintään 268 940, josta Suomen Ilmailuopiston osuus on enintään 13 000 opiskelijatyöpäivää.

53. Valtionavustus järjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 416 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eräiden naisjärjestöjen valtionavusta annetun lain (663/2007) mukaisiin valtionavustuksiin
- 2) avustusten maksamiseen Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:lle, Marttaliitto ry:lle ja Käsi- ja taideteollisuusliitto TAITO ry:lle ja niiden edelleen jaettavaksi piiri- tai jäsenjärjestöilleen, Finlands svenska Marthaförbund rf:lle, Sami Duodji ry:lle, järjestöille sivistystyöhön, Sofian kannatusyhdistys ry:lle sekä Kriittiselle korkeakoululle.

40. Korkeakouluopetus ja tutkimus

Valtuus

Suomen Akatemian momenteilta 29.40.51 ja 29.40.53 rahoitettaviin tutkimushankkeisiin ja Akatemian rahoittamaan tutkimuksen edistämiseen saa vuonna 2013 hyväksyä sitoumuksia 282 596 000 euron arvosta. Lisäksi mikäli vuoden 2012 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta hyväksyä sitoumuksia vuonna 2013.

Tieteellisten seurain valtuuskunnalle voidaan edelleen luovuttaa tilat vastikkeetta.

01. Suomen Akatemian toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 455 000 euroa.

02. Arkistolaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) arkistolaitoksen kansainvälisen yhteistyön edellyttämien järjestöjen ja ohjelmien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen

2) EU:n hyväksymien hankkeiden menojen maksamiseen.

03. Kotimaisten kielten keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 055 000 euroa.

04. Varastokirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 621 000 euroa.

20. Korkeakoululaitoksen ja tieteen yhteiset menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 35 431 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakouluja, yliopistoja ja tiedelaitoksia koskevan tutkimus-, arviointi-, selvitys- ja kehittämistoiminnan menojen ja avustusten maksamiseen sekä CIMOn kanssa erikseen sovittaviin korkeakoulujen kansainvälistymistä edistäviin apurahoihin

2) korkeakoulujen ja tieteen yhteisten tietoteknisten palvelujen ja tietoverkon rahoittamiseen, korkeakoulujen ja tieteen toiminnan seurannan ja ohjauksen tietojärjestelmien sekä muiden vastaavien yhteisten menojen keskitettyyn rahoittamiseen

3) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerrahastoista rahoitettavien tutkimus- ja koulutushankkeiden maksamiseen

4) enintään 186 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin.

22. Tutkimusinfrastruktuurihankkeiden rahoitus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää tutkimusinfrastruktuurihankkeista aiheutuvien menojen ja avustusten maksamiseen sekä tutkimusinfrastruktuurihankkeiden kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta ja kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

30. Valtionosuus ja -avustus kunnallisten ja yksityisten ammattikorkeakoulujen käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 411 754 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ammattikorkeakoululain (351/2003) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisen valtionosuuden maksamiseen

2) enintään 10 100 000 euroa ammattikorkeakoululain mukaisena hankerahoituksena toiminnan kehittämiseen ja tukemiseen

3) enintään 11 185 000 euroa ammattikorkeakoulujen strategiaa tukeviin hankkeisiin.

50. Valtionrahoitus yliopistojen toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 862 922 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistoille yliopistolain (558/2009) mukaisena rahoituksena

1) 1 606 012 000 euroa laskennallisin perustein määräytyvään perusrahoitukseen

2) 139 910 000 euroa korvausta yliopistoille aiheutuneisiin arvonlisäverolain (1501/1993) 39 ja 40 §:ssä tarkoitettuihin koulutuspalveluihin sekä yliopistojen muuhun kuin liiketaloudelliseen tutkimukseen liittyviin hankintoihin ja toimitilavuokriin sisältyviin arvonlisäverojen kustannuksiin

3) 80 000 000 euroa Aalto-yliopistolle toiminnan lisärahoitukseen

4) 37 000 000 euroa muiden kuin Aalto-yliopiston toiminnan lisärahoitukseen.

51. Suomen Akatemian tutkimusmäärärahat (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 238 592 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huipputyöryhmistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

3) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen

4) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin

5) 10 000 000 euroa myöntämisvaltuuteen sisällyttämättömänä tutkimusympäristöjen, erityisesti kansallisen ja kansainvälisen tason tutkimusinfrastruktuurien, vahvistamiseen.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoituksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

52. Erityinen valtionrahoitus Helsingin yliopiston ja Itä-Suomen yliopiston opetus- ja tutkimustoimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 30 159 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yliopistolain 75 ja 92 a §:n mukaisten korvausten maksamiseen Helsingin yliopistolle ja Itä-Suomen yliopistolle apteekkiliikkeen harjoittamisesta.

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot tieteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 102 191 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) akatemiaprofessorien ja akatemiatutkijoiden tehtävistä, tutkimusohjelmista, tutkimuksen huipputyöryhmistä, tutkijankoulutuksesta, tutkimuksen infrastruktuureista, muista tutkimushankkeista, tutkimuksen erityisrahoituksesta, valtionavustuksista ja apurahoista sekä kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

2) arvioinneista, tieteellisestä julkaisutoiminnasta ja tieteen tunnetuksi tekemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

3) kansainvälisten järjestöjen rahoitusosuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen

4) EU:n hyväksymien tutkimus- ja koulutushankkeiden menojen maksamiseen

5) Suomen Akatemian rahoittamiin tutkimushankkeisiin ja ohjelmiin liittyviin palkkaus-, eläkemaksu- ja muihin kulutusmenoihin, laite- ja ohjelmistohankintojen menoihin ja yleiskustannuksiin

6) yksityisten arkistojen valtionavusta annetun lain mukaisten menojen maksamiseen

7) Kotimaisten kielten kesuksesta annetun lain 8 §:n 1 momentin mukaisesti viraston toiminnasta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää yhdessä momentin 29.40.03 kanssa enintään 88 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön, myös virkaan nimettyjen virkamiesten palkkausmenoihin

8) päätöksentekoa tukevaa yhteiskunnallista tutkimusta tekeville yhteisöille ja tutkimuslaitoksille myönnettävien valtionavustusten maksamiseen

9) kansainväliseen yhteistyöhön osallistumisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

10) tieteen edistämiseksi, tieteen ja yhteiskunnan sekä kansalliskielten ja yhteiskunnan vuorovai-
kutuksen edistämiseksi myönnettävien valtionavustusten, -palkintojen ja apurahojen, tieteellisen
kirjallisuuden kääntämis- ja painattamismenojen, tiedonjulkistamisen ja tutkimusetiikan edistä-
mismenojen ja tutkimuksen tietohuollon menojen sekä tieteen tukemiseen liittyvistä tutkimuksis-
ta, selvityksistä ja julkaisuista aiheutuvien menojen maksamiseen

11) tutkimusaineistojen käytön saatavuuden parantamiseksi ja tutkimuksen infrastruktuurihank-
keisiin myönnettäviin valtionavustuksiin ja valtion laitosten vastaavien hankkeiden menojen
maksamiseen

12) tiedeyhteisöjen käytössä olevien valtion toimitilojen vuokriin.

Kohdassa 1 tarkoitettu tutkimusrahoitus on budjetoitu maksupäätösperusteisena. Tutkimusrahoi-
tuksesta saadaan maksaa ennakoita talousarvion ulkopuolisille rahoituksen saajille.

Kohdassa 7 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukai-
set etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

66. Rahoitusosuudet kansainvälisille järjestöille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 334 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Suomen maksuosuuksien maksamiseen Euroopan hiukkasfysiikan tutki-
muskeskukselle (CERN), Euroopan eteläiselle observatoriolle (ESO), Euroopan molekyylibiologi-
an laboratoriolle (EMBL), Euroopan molekyylibiologian konferenssille (EMBC), Euroopan
Yliopistoinstituutille (EUI) ja eurooppalaiselle synkrotonisäteilykeskukselle (ESRF) sekä vastaa-
ville kansainvälisille tieteellisille järjestöille.

70. Opintotuki

01. Opintotuen muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 703 000 euroa.

52. Opintolainojen valtioneuvoston taksaus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisista valtioneuvoston taksauksista aiheutuviin me-
noihin.

55. Opintoraha ja asumislisä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 798 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opintotukilain (65/1994) mukaisten opintorahojen ja opintotuen asumislisän maksamiseen.

57. Korkeakouluopiskelijoiden ateriatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 32 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen opiskelijaravintoloille alempaa tai ylempää korkeakoulututkintoa, ammattikorkeakoulututkintoa tai ylempää ammattikorkeakoulututkintoa suorittavien opiskelijoiden sekä opintotukeen oikeuttaviin korkeakoulujen ammatillisiin täydennyskoulutusohjelmiin, erikoistumiskoulutusohjelmiin taikka ammatilliseen kelpoisuuteen tai virkakelpoisuuteen tähtääviin lisäopintoihin osallistuvien opiskelijoiden aterioiden hinnan alentamiseksi 1,94 eurolla ateriala kohti

2) ylimääräisen avustuksen maksamiseen muualla kuin korkeakoulun tiloissa sijaitsevan opiskelijaravintolan pitäjälle enintään 1 euroa, kuitenkin enintään opiskelijaruokailusta aiheutuvien tila- ja laitekustannusten määrä, sellaista ateriala kohden, josta maksetaan ateriatukea.

58. Avustus vuokratilustusten korvaamiseen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 549 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) avustuksen maksamiseen Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle korkeakouluopiskelijoiden terveydenhoitoa varten tarvittavien tilojen vuokratilustusten korvaamiseen

2) avustuksen maksamiseen opiskelija-asuntotarkoitukseen luovutettujen valtion maa-alueiden vuokratilustusten korvaamiseen silloin, kun kiinteistöä käytetään lähinnä opintotuen asumislisään tai asumistukeen oikeutettujen opiskelijoiden asumiseen edellyttäen, että asianomainen kunta tukee opiskelija-asumista vastaavalla määrällä.

59. Lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 49 450 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lukiokoulutuksen ja ammatillisen koulutuksen opiskelijoiden koulumatkuesta annetun lain (48/1997) mukaisen tuen maksamiseen.

80. Taide ja kulttuuri*01. Taiteen edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 4 919 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) taiteilijaprofessoreiden viroista aiheutuviin palkkausmenoihin
- 2) enintään 10 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen.

Määrärahasta myönnettävät apurahat ja avustukset budjetoidaan maksuperusteisina.

02. Valtion taidemuseon toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 19 469 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) siviilipalvelusmiehistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin
- 3) enintään 2 600 000 euroa näyttelytoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan tukemiseen
- 4) Valtion taidemuseon toimintaa jatkamaan perustettavan julkisoikeudellisen yhteisön käyttöpääomaan.

03. Suomenlinnan hoitokunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 644 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) perusparannushankkeiden rahoittamiseen
- 2) kalusto- ja laitehankintoihin.

04. Museoviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 22 728 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

Momentille voidaan nettouttaa Museoviraston hallussa olevien maa-alueiden puunmyynnistä saatavat tulot.

05. Näkövammaisten kirjaston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 385 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kalusto- ja laitehankintoihin
- 2) enintään 4 000 euroa maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

06. Kansallisen audiovisuaalisen arkiston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 844 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kalusto- ja laitehankintoihin
- 2) enintään 160 000 euroa esitystoiminnan ja muun maksullisen palvelutoiminnan hintatukeen.

07. Mediakasvatus- ja kuvaohjelmakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalusto- ja laitehankintoihin.

16. Ylimääräiset taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 19 142 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ylimääräisten taiteilijaeläkkeiden sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyvien perhe-eläkkeiden maksamiseen voimassa olevien valtioneuvoston päätösten mukaisesti sekä aiemmin myönnettyjen ylimääräisten taiteilija- ja sanomalehtimieseläkkeiden maksamiseen
- 2) enintään 1 015 000 euroa uusiin taiteilijaeläkkeisiin sekä taiteilijaeläkkeisiin liittyviin perhe-eläkkeisiin siten, että enintään saadaan myöntää täyttä eläkettä vastaavina 51 ylimääräistä taiteilijaeläkettä.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

30. Valtionavustukset yleisten kirjastojen toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 513 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kirjastolain (904/1998) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten kirjastojen valtionavustusten maksamiseen
- 2) yleisille kirjastoille tuotettujen tietokanta- ja aineistopalvelujen ostoon ja yleisten kirjastojen erityistehtävien valtionavustusten maksamiseen sekä kirjastojen sisältötuotantoon liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 3) viittomakielisen kirjaston perustamiseen ja toimintaan liittyvien valtionavustusten maksamiseen.

31. Valtionosuus ja -avustus teattereiden ja orkestereiden käyttökustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 40 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten teattereiden ja orkestereiden valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on teattereilla enintään 2 469 ja orkestereilla enintään 1 033.

32. Valtionosuudet museoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 17 431 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten museoiden valtionosuuksien maksamiseen.

Valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä henkilötyövuosien määrä on enintään 1 183.

33. Valtionavustukset kuntien ja alueiden kulttuuritoiminnan kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 106 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) 44 §:n mukaisten valtionavustusten maksamiseen sekä kuntien kulttuuritoiminnan palveluiden kehittämiseksi ja palveluiden tuotantorakenteiden monipuolistamiseksi käynnistettävään kokeilutoimintaan ja sen valtakunnalliseen koordinaatioon.

34. Valtionosuus ja -avustus yleisten kirjastojen perustamiskustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionavustusten maksamiseen sekä opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (635/1998) nojalla myönnettyjen yleisten kirjastojen perustamishankkeiden valtionosuuksien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena. Määrärahasta maksetaan myös jälkirahoitteisina myönnettyjen valtionosuuksien ja -avustusten vuosieriin lain mukaan lisättävät korot.

Valtuus

Vuonna 2013 saa myöntää valtionavustusta yleisten kirjastojen perustamishankkeille siten, että hankkeista aiheutuvat valtionavustukset ovat yhteensä enintään 4 500 000 euroa. Valtionavustuksista enintään 1 000 000 euroa saa myöntää toteutusaikaisena.

40. Korvaus Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 252 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää korvauksen maksamiseen Suomenlinnan huoltoliikenteen käyttötappioon.

50. Eräät avustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 8 570 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kulttuuri-instituuttien tukemiseen
- 2) ystävyysseurojen tukemiseen
- 3) rakennussuojelulain (60/1985) ja rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) nojalla suojeltujen kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden rakennusten entistämiseen ja parantamiseen
- 4) kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden alusten entistämiseen ja korjaamiseen
- 5) maailmanperintösopimuksen sekä Haagin vuoden 1954 yleissopimuksen mukaiseen suojelu-, tutkimus- ja valistustoimintaan
- 6) Unescon aineettoman kulttuuriperinnön suojelua koskevan sopimuksen kansalliseen toimeenpanoon

7) rauhantyön edistämiseen

8) Suomen Islamilainen Neuvosto (SINE) ry:n menoihin

9) saamenkielisen kulttuurin edistämiseen ja saamelaisjärjestöjen toimintaan

10) kulttuurin alan avustusten, apurahojen ja palkintojen maksamiseen sekä julkaisujen tukemiseen.

51. Apurahat taiteilijoille, kirjailijoille ja kääntäjille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 14 091 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion taiteilija-apurahoista annetun lain (734/1969, muut. 1135/2010) 3 §:n mukaisten 545 apurahavuotta vastaavien taiteilija-apurahojen sekä 3 §:n 2 momentin mukaisten erittäin ansiotuneille taiteenharjoittajille myönnettävien valtion taiteilija-apurahojen maksamiseen

2) eräistä kirjailijoille ja kääntäjille suoritettavista apurahoista ja avustuksista annetun lain (1080/1983) mukaisiin apurahoihin ja avustuksiin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

52. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot taiteen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 224 821 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) taiteen ja kulttuurin edistämistä tarkoittavien toimenpiteiden ja tapahtumien rahoittamiseen, taide- ja kulttuuripolitiikan tutkimus-, selvitys- ja tiedotustoiminnan palkkaus- ja muiden menojen maksamiseen sekä valtion laitosten kulttuuria koskeisiin kokeilu- ja tutkimushankkeisiin

2) taideteosten hankkimiseen valtion ja yliopistojen kiinteistöihin sekä niiden käytössä oleviin rakennuksiin

3) vähälevikkisen laatukirjallisuuden hankkimiseen yleisiin kirjastoihin

4) Taiteen edistämiskeskuksesta annetun lain mukaisiin Taiteen edistämiskeskuksen, taideneuvoston ja taidetoimikuntien myöntämiin apurahoihin ja avustuksiin sekä enintään 960 000 euroa eräistä kuvataiteen tekijöille suoritettavista apurahoista annetun lain (115/1997) mukaisiin apurahoihin

5) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen museoille sekä muuhun museo- ja kulttuuriperintöalan tukemiseen

6) enintään 5 054 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionavustusten maksamiseen kirjastoille ja muuhun kirjastoalan tukemiseen, yleisten kirjastojen valtion aluehallinnolle kirjastotoimen alueelliseen ja muuhun kehittämiseen, yleisten kirjastojen kansallisiin kehittämishankkeisiin ja kansainväliseen yhteistyöhön sekä yleisten kirjastojen osamispohjan vahvistamiseen

7) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisten valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen teattereille ja orkestereille sekä enintään 3 990 000 euroa teatteri- ja orkesterilain (730/1992) 6 a §:n mukaisen valtionavustuksen maksamiseen

8) EU:n kulttuuriohjelmien hankkeiden kansalliseen tukemiseen ja ohjelmien yhteyspisteiden toimintamenoihin, sekä valtionhallinnon kulttuurialan kansainvälisen yhteistyön menoihin

9) enintään 38 260 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisoopperan säätiölle ja enintään 11 506 000 euron valtionavustuksen maksamiseen Suomen Kansallisteatterin Osakeyhtiön käyttökustannuksiin sekä yhteensä enintään 1 200 000 euroa avustusten maksamiseen Venäjän ja Itä-Euroopan kulttuurisäätiölle sekä Espoon kaupungille kirjaston erityistehtävän hoitamiseen

10) tekijänoikeuslain (404/1961) 55 §:ssä säädetyn tekijänoikeusneuvoston toimintamenoihin sekä tekijänoikeusasioiden neuvottelukunnan ja tekijänoikeusselvitysten kuluihin

11) enintään 49 henkilön palkkaamiseen Taiteen edistämiskeskuksen määräaikaisiin taiteen edistämisen tehtäviin sekä Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen luovien alojen toimialapäällikön määräaikaiseen tehtävään.

Kohdat 2 ja 4 budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

53. Valtionavustus tilakustannuksiin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 19 824 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen eräiden taide- ja kulttuurilaitosten sekä -yhteisöjen tilakustannuksiin.

54. Valtionavustus taide- ja kulttuurilaitosten toimitilainvestointeihin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 7 336 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Suomen Kansallisteatterin ja Svenska Teaternin peruskorjauksista aiheutuneiden lainojen lyhennyksiin ja korkojen maksuun.

55. *Kulttuuriperinnön digitoinnin tukeminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallinen digitaalinen kirjasto -ohjelman ja toimintasuunnitelman toimeenpanosta aiheutuviin kustannuksiin
- 2) keskeisten, priorisoitujen museo- ja kulttuuriperintöaineistojen suunnitelmallisesta digitoimisesta aiheutuviin kustannuksiin
- 3) museoiden sisältötuotannon tukemiseen
- 4) digitaalisessa muodossa olevien kulttuuriperintöaineistojen saatavuutta, käyttöä ja säilyttämistä parantavien järjestelmien ja palveluiden kehittämiseen sekä kirjastojen, arkistojen ja museoiden yhteisen hakupalvelun kehittämiseen ja liittämiseen osaksi Euroopan digitaalista kirjastoa
- 5) kulttuuri- ja kulttuuriperintöaineistojen digitointia, digitaalista saatavuutta ja pitkäaikaissäilytystä koskevan osaamisen kehittamisestä ja jakamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

70. *Kaluston hankinta (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 2 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) toiminta- ja näyttelyvarustuksen sekä niiden suunnittelumenojen maksamiseen
- 2) enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin
- 3) enintään 1 000 000 euroa Museoviraston uusien toimitilojen varustamiseen ja 900 000 euroa Kansallismuseon maanalaisten tilojen varustamiseen.

Käyttösuunnitelmassa mainitut virastot voivat käyttää myös toimintamäärärahoja kalusto- ja laitehankintoihin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Valtion taidemuseo	300 000
Museovirasto	1 900 000
Näkövammaisten kirjasto	50 000
Yhteensä	2 250 000

72. *Valtion taidemuseon kokoelmien kartuttaminen (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 739 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Valtion taidemuseon taidehankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

75. *Toimitilojen ja kiinteistövarallisuuden perusparannukset ja kunnossapito (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kiinteistövarallisuuden perusparannuksista ja kunnossapidosta sekä pienhköistä uudisrakennushankkeista aiheutuvien investointimenojen maksamiseen ja museolaivojen korjaustöistä aiheutuviin kustannuksiin.

Käyttösuunnitelma (euroa)

1.	Museovirasto	2 100 000
2.	Suomenlinnan hoitokunta	1 900 000
Yhteensä		4 000 000

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhdeksää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin, josta Suomenlinnan hoitokunnan osuus on enintään kaksi henkilötyövuotta.

Valtuus

1) Käyttösuunnitelman kohdan 1. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2013 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 600 000 euroa.

2) Käyttösuunnitelman kohdan 2. hankkeita koskevia sitoumuksia saa tehdä siten, että niistä vuoden 2013 jälkeen aiheutuvat menot ovat yhteensä enintään 1 000 000 euroa.

95. *Kulttuuriympäristön suojelusta aiheutuvat menot (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää muinaismuistolain (295/1963) toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja lain nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen.

90. Liikuntatoimi

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 145 988 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) liikuntalakiin (1054/1998), opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettuun lakiin (1705/2009) ja vapaasta sivistystyöstä annettuun lakiin (632/1998) perustuvien valtionosuuksien ja -avustusten maksamiseen sekä muiden urheilun ja liikuntakasvatuksen edistämiseen tarkoitettujen avustusten maksamiseen valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti

2) kokeilu-, kehittämis-, selvitys- ja ohjelmatoiminnan menoihin

3) enintään 1 700 000 euroa urheilijoiden valmennus- ja harjoitteluapurahojen maksamiseen

4) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen liikunta-alan yhteistyön, liikuntatieteellisen toiminnan, dopinginvastaisen toiminnan, testaustoiminnan ja dopingin vastaisen kasvatuksen tehostamisen menoihin, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten ja tutkijoiden liikuntatieteellisten tutkimushankkeiden sekä näiden kanssa yhteistyössä toteutettavien tietojärjestelmä- ja muiden hankkeiden rahoittamiseen

5) enintään 290 000 euroa opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain mukaisen avustuksen maksamiseen Suomen Urheilumuseosäätiölle

6) valtion liikuntaneuvoston ja sen jaostojen menoihin

7) liikunnan ja urheilun tunnustus- ja tuloksellisuuspalkintojen maksamiseen

8) liikunnan aluehallinnon toiminnan menoihin

9) enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen.

Kunnan liikuntatoimen valtionosuuden perusteena käytettävä yksikköhinta on 12,00 euroa asukasta kohden.

Valtakunnallisten liikunnan koulutuskeskusten valtionosuuden perusteena olevien opiskelijavuorokausien enimmäismäärä on 279 900 ja alueellisten liikunnan koulutuskeskusten opiskelijapäivien enimmäismäärä on 53 000. Mainittujen määrien estämättä määrärahaa saa käyttää valtionosuuksien oikaisupäätöksistä aiheutuviin menoihin.

Alueellisten liikunnan koulutuskeskusten yksikköhinta on 16,60 euroa opiskelijapäivää kohden.

Kohta 3 budjetoidaan maksuperusteisina.

Kohdassa 9 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

52. Valtionosuus liikunnan koulutuskeskuksille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 109 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) mukaisten valtionosuuksien maksamiseen valtakunnallisille liikunnan koulutuskeskuksille.

53. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot Helsingin Olympiastadionin perusparannukseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen myöntämiseen Helsingin Olympiastadionin perusparannushankkeen suunnittelusta aiheutuviin kustannuksiin. Valtion perusparannushankkeen rahoitukseen osallistumisen edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki osallistuu Olympiastadionin perusparannuskustannuksiin valtion kanssa yhtä suurella osuudella. Helsingin kaupungin kanssa saa tehdä sopimuksen, jossa hankkeen suunnittelukustannukset jakautuvat yhtäläisin osuuksin valtion ja Helsingin kaupungin kesken ja josta saa valtiolle aiheutua menoja aiemmat vastaavat suunnittelumenot mukaanlukien yhteensä enintään 12 700 000 euroa. Sopimisen edellytyksenä on, että Helsingin kaupunki sitoutuu vastaamaan omistamansa stadionin asianmukaisesta kunnossapidosta perusparannuksen valmistuttua.

91. Nuorisotyö

50. Veikkauksen ja raha-arpajaisten voittovarot nuorisotyön edistämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 52 556 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) ja nuorisolain (72/2006) perusteella kuntien nuorisotoimen valtionosuuksiin
- 2) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin valtionavustuksiin valtakunnallisille nuorisojärjestöille, nuorisotyön valtakunnallisille palvelujärjestöille ja nuorisotyötä tekeville järjestöille
- 3) nuorisolakiin (72/2006) perustuviin avustuksiin valtakunnallisten nuorisokeskusten toimintaan ja rakentamiseen sekä nuorisotilojen rakentamis-, peruskorjaus- ja varustamisavustuksiin
- 4) nuorisotutkimuksen avustamiseen ja apurahojen maksamiseen, nuorisotyöhön ja -politiikkaan liittyvien selvitysten laatimiseen ja nuorten tieto- ja neuvontapalvelujen, nuorten kuulemis- ja osallistumisjärjestelmien sekä nuorten verkkomedioiden ja niiden kehittämistoiminnan menoihin

5) yhteisöjen ja valtionhallinnon kansainvälisen nuorisoalan yhteistyön ja nuorison kansainvälisten toimintaohjelmien tukemiseen

6) lasten ja nuorten paikallisen harrastustoiminnan, liikunnallisen, kulttuurisen ja monikulttuurisen nuorisotyön ja -toiminnan sekä nuorten ympäristökasvatuksen tukemiseen

7) nuorten työpajatoiminnan valtakunnalliseen tukeen, etsivään nuorisotyöhön, ehkäisevään päihde- ja huumetyöhön, sosiaaliseen nuorisotyöhön sekä muuhun nuorten sosiaaliseen vahvistamiseen

8) valtion nuorisoasiain neuvottelukunnan ja sen jaostojen, valtakunnallisten nuorisojärjestöjen ja nuorisotyön palvelujärjestöjen arviointi- ja avustustoimikunnan, saamelaisten nuorisoneuvoston ja saamenkielisen nuorisokulttuurin vahvistamiseen

9) lapsi- ja nuorisopolitiikan kehittämisohjelman toimeenpanoon, arviointiin ja kehittämiseen sekä alueellisen nuorisotoimen menoihin ja nuorisotyön alueelliseen kehittämiseen

10) toimialan aluehallinnon ja valtion virastojen määräämäänsä nuorisotoimialan hankkeiden toteuttamiseen

11) enintään kuutta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta aluehallinnon nuorisotoimet voivat käyttää enintään kolme henkilötyövuotta henkilöstön palkkaamiseen määräämäänsä tehtäviin nuorten yhteiskuntatakuun tavoitteiden toteuttamiseksi.

Kuntien nuorisotoimen valtionosuuden laskennallisena perusteena käytettävä yksikköhinta on 15,00 euroa alle 29-vuotiasta asukasta kohden.

Kohdassa 11 tarkoitettujen henkilöiden osalta työnantajalle maksetut sairausvakuutuksen mukaiset etuudet otetaan nettobudjetoitaessa tuloina huomioon.

51. Nuorten työpajatoiminta ja etsivä nuorisotyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 21 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) nuorten työpajatoiminnan tukemiseen

2) etsivään nuorisotyöhön.

52. Saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminta (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää inarinsaamen, koltansaamen ja pohjoissaamen kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen.

Pääluokka 30**MAA- JA METSÄTALOUSHALLINNON HALLINNONALA****01. Hallinto***01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 012 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen sekä kalastuslain (286/1982) 14 §:n mukaisten korvausten sekä eläinlääkintämenojen maksamiseen.

02. Maa- ja metsätalousministeriön tietopalvelukeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 6 089 000 euroa.

03. Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 487 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös maaseutuelinkeinojen tukitehtäviä hoidettaessa noudatettavasta menettelystä annetussa laissa (1336/1992) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnalle.

04. Lautakuntien toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 895 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseutuelinkeinojen valituslautakunnan ja eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan menoihin.

21. Kansainvälinen yhteistyö (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 669 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) niiden kulutusmenojen maksamiseen, jotka aiheutuvat yhteistyöstä kansainvälisten järjestöjen puitteissa solmituista kansainvälisistä ja valtioiden välisistä sopimuksista ja muusta alan kansainvälisestä yhteistyöstä

2) maa- ja metsätalousministeriön toimialan lähialueyhteistyöhankkeisiin ja niiden valmistelusta ja hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin sekä kansainvälisen taloudellis-teknologisen yhteistyön edistämiseen tähtäävien soveltuvuustutkimusten yms. selvitysten hankkimiseen

3) kansainväliseen toimintaan liittyviin valtionapuihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 343 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eri virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin menoihin ja palkkioihin

2) valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös määräaikaisen enintään 61 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonalisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 28 000 000 euroa.

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 514 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin.

10. Maaseudun kehittäminen

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 168 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti yleisavustuksena neuvontaan ja tutkimukseen myönnettävien valtionapujen maksamiseen lähinnä valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville rekisteröidyille yhdistyksille ja muille yhteisöille. Erikseen haettaessa määrärahaa saadaan myöntää myös erityisavustuksena.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

54. Hevostalouden edistäminen totopelieistä valtion osuutena kertyvillä varoilla (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 952 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) arpajaislain (1047/2001) 18 §:ssä tarkoitettua valtion osuudesta suoritettavien avustusten maksamiseen, totopelien tuottojen käyttämisestä hevoskasvatukseen ja hevoturheilun edistämiseen annetun lain (1055/2001) mukaisesti
- 2) hevostalousneuvottelukunnan menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

55. Valtionapu 4H-toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 4 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maaseudun neuvontajärjestöjen valtionavustuksista annetun valtioneuvoston asetuksen (244/2002) mukaisesti 4H-toiminnan tukemiseen.

61. EU:n osallistuminen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 80 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU-rahoitusosuuden maksamiseen

2) yhdessä vastinrahoitusmomentin 30.10.62 määrärahojen kanssa maaseuturahaston rahoitusosuutena enintään 204 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta teknisellä avulla palkattavien osuus on enintään 110 henkilötyövuotta

3) ohjelmien toteuttamisen kannalta muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 44 320 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia vuoden 2012 myöntämismääräyksiä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2013.

62. Valtion rahoitusosuus EU:n osaksi rahoittamasta maaseudun kehittämisestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 78 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) rahoitettavan Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) yhdessä momentilla 30.10.61 olevan maaseuturahaston rahoitusosuuden kanssa valtion rahoitusosuutena henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen

3) neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset), neuvoston asetuksen (EY 1260/1999) artiklan 30 (tukikelpoisuus) ja artiklan 39 (varainhoitoa koskevat oikaisut) ja neuvoston asetuksen (ETY 2082/1993) artiklan 24 (tuen vähentäminen, pidättäminen ja peruuttaminen) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 40 274 000 eurolla.

Mikäli ohjelmakauteen 2007—2013 kohdistuvia vuoden 2012 myöntämismääräyksiä on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2013.

20. Maatalous

01. Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maksullisen toiminnan hintojen alentamiseen valiotaimituotannon osalta enintään 80 000 euroa
- 2) Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen toiminnasta aiheutuviin sijoitusmenoiksi luetuviin talonrakennus- sekä maa- ja vesirakennustöihin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien Maa- ja elintarviketalouden tutkimuskeskuksen menojen maksamiseen
- 4) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 5) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohdemaille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrärahasta.

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 511 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) ja tilatukijärjestelmän täytäntöönpanosta annetun lain (557/2005) mukaiseen kansalliseen tukeen
- 2) valtionavustusten maksamiseen kotieläinjalostukseen liittyvien palveluiden saatavuuden turvaamiseksi pohjoisimmassa Suomessa
- 3) vuonna 2012 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

- 1) Vuonna 2013 Manner-Suomessa tehtävistä uusista luonnonhaittakorvauksen kansallisen lisäosan sitoumuksista saa aiheutua menoja vuosina 2014—2017 yhteensä enintään 12 000 000 euroa.

2) Vuonna 2013 tehdyistä muista tukipäätöksistä saa aiheutua vuoden 2014 ja sitä seuraavien vuosien määrärahasta maksettavia menoja enintään 30 000 000 euroa.

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 545 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) neuvoston asetuksen (EY) N:o 73/2009 mukaisten suorien tukien maksamiseen
- 2) neuvoston asetuksen (EY) N:o 1234/2007 mukaisten maataloustuotteiden vientituen, yksityisen varastoinnin tuen ja eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

42. Satovahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 560 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää satovahinkojen korvaamisesta annetun lain (1214/2000) mukaisten korvausten maksamiseen. Määrärahasta saa maksaa myös edellisiin vuosiin kohdistuvia korvauksia.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

43. Maatalouden ympäristötuki, eläinten hyvinvointia edistävät tuet ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 364 329 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien, eläinten hyvinvointia edistävien tukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen
- 2) kokonaan kansallisesti rahoitettavien useiden tilojen yhteisten vesitaloudellisten toimenpiteiden hankekohtaiseen suunnitteluun enintään 84 000 euroa
- 3) kokonaan kansallisesti rahoitettavien suojavyöhykkeiden, luonnon monimuotoisuutta ja koskeikkoja koskevien yleissuunnitelmien laatimiseen enintään 260 000 euroa

4) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan yhteisön vesipolitiikan puitedirektiivin toimeenpanoon liittyen maa- ja metsätalouden kuormituksen ja sen vaikutusten seurantaan enintään 700 000 euroa

5) kokonaan kansallisesti rahoitettavaan maatalouden vesiensuojelua tehostavaan hankkeeseen (TEHOPlus) enintään 300 000 euroa

6) kokonaan kansallisesti rahoitettavien neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin ja kokonaan kansallista määrärahaa enintään 26 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kohdissa 2—5 tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän maatalouden ympäristötukijärjestelmän ja eläinten hyvinvointia edistävien tukien mukaisia sitoumuksia ja sopimuksia sekä ei-tuotannollisten investointien tukijärjestelmän tukien myöntämispäätöksiä siten, että niistä aiheutuu vuosina 2014—2022 menoja yhteensä enintään 140 800 000 euroa.

44. Luonnonhaittakorvaus (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 422 673 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen

2) myös kokonaan kansallisesti rahoitettavien neuvoston asetuksen (EY 1290/2005) artiklan 31 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) ja 33 (maaseuturahastoa koskevat erityiset säännökset) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän luonnonhaittakorvausjärjestelmän mukaisia sitoumuksia siten, että niistä aiheutuu vuosina 2014—2017 menoja yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

45. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 97 370 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) sekä maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

46. Markkinoinnin ja tuotannon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 861 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (606/2008) mukaisesti maataloustuotteiden markkinoinnin ja tuotannon kehittämiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin, mukaan lukien julkisoikeudellisten yhteisöjen sekä kuntien toteuttamat hankkeet
- 2) neuvoston asetuksen (EY 3/2008) mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen
- 3) neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hunajan tuotannon ja markkinoinnin kehittämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

47. Elintarvikeketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 293 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) elintarviketalouden laatujärjestelmien kehittämisen avustamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (638/2008) mukaisesti ruokaketjun toimenpideohjelman toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin sekä muihin erityisavustuksiin, jotka toteuttavat ruokapoliittisen selonteon tavoitteita

2) enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

48. Puutarhatalouden erityistoimenpiteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää neuvoston asetuksen (EY 1234/2007) mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

49. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 58 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinon rahoituslain (329/1999), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2013 korkotukea saa hyväksyä enintään 250 000 000 euron lainapääomalle.

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

30. Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

01. Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 783 000 euroa.

20. Eläinlääkintähuolto (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 730 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eläintautien vastustamisesta ja ennalta ehkäisemisestä, eläinsuojelusta ja muusta eläinlääkintähuollosta, korvauksista, eräistä valtionavuihin, koulutuksesta, Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisesta sekä tutkimusapurahojen myöntämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) enintään 100 000 euroa valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin
- 3) kunnilta ostettavista palveluista aiheutuviin menoihin.

Tutkimusapurahoja saa myöntää eläinkokeille vaihtoehtoisia menetelmiä selvittävään ja kotieläinten terveydenhuoltoon ja niiden elintarviketuotantoon liittyviin tutkimuksiin.

41. Eräät korvaukset (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 448 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) enintään 4 880 000 euroa tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittämisestä aiheutuneiden valtionapujen maksamiseen (VNA 96/2010)
- 3) maa- ja puutarhatalouden neuvontajärjestöjen ja tutkimuslaitosten kasvinterveyden riskinhallintaa edistäviin hankkeisiin
- 4) hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimiseen sekä avustusten maksamiseen kasvinjalostustoiminnan edistämiseksi annetun lain (896/1977) mukaisesti kasvinjalostajille jalostukseen ja kotimaisen kasvinjalostustoiminnan edistämiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin sekä edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin.

Määräraha budjetoidaan valtionapujen osalta maksuperusteella.

40. Kala-, riista- ja porotalous

01. Riista- ja kalatalouden tutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 17 478 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien sijoitusmenoiksi luetta-
vien perusparannuksista aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutetta-
vien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (86/2000) 44 §:n nojalla
annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoi-
menpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien meno-
jen maksamiseen

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen mak-
samiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinvahinkokorvausten sekä edellisiin vuosiin
kohdistuvien korvausten maksamiseen

2) riistavahinkolain mukaisten vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen

3) riistanhoitomaksuista ja pyyntilupamaksuista annetun lain (616/1993) mukaisten hirvieläin-
kantojen seurannasta ja hirvieläinten tutkimuksesta aiheutuvien sekä niitä koskevien hoitosuun-
nitelmien valmistelusta ja toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään neljää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaami-
sista aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten, riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) suurpetojen aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä aiheutuvien menojen maksamiseen enintään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

43. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 764 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) porotalouden edistämiseen myönnettävien valtionapujen ja valtakunnan rajoilla sijaitsevien proosteaitojen valtion vastuulla olevista tehtävistä aiheutuvien kulutusmenojen maksamiseen
- 2) porotalouden kannattavuuden edistämiseen tähtäävän neuvontatyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 187 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 987 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kalastuslain (286/1982) 91 ja 91 a §:n perusteella:

- 1) vesialueiden omistajille kalavesien käytöstä maksettaviin korvauksiin
- 2) kalastusalueuiminnasta
- 3) kalastusalan järjestöjen toiminnasta
- 4) kalatalouden edistämisestä
- 5) valtiolle maksun kannosta ja kalastuksenhoitomaksurekisterin pidosta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahasta käytetään 100 000 euroa avustuksena Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry:lle.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

52. Kalastuslupamaksujen palautukset ja saimaannorpan suojeluun liittyvät sopimuspalkkiot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 592 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) kalastuslain (286/1982) 89 a §:n mukaisesti viehekalastusmaksujen palautuksina vesialueiden omistajille
- 3) vuonna 2013 kerättävien viehekalastusmaksujen kannosta aiheutuvien kulutus- ja muiden menojen maksamiseen
- 4) enintään 360 000 euroa saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

62. Elinkeinokalatalouden markkinoinnin ja rakennepolitiikan edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 039 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja ammattikalastajille myönnettävistä saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) Euroopan kalatalousrahaston (EKTR) varoista rahoitettavien elinkeinokalataloutta koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 40 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 5 423 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

77. Kalataloudelliset rakentamis- ja kunnostushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vaelluskalakantojen turvaamiseen ja elvyttämiseen tähtäävien kalataloudellisten kunnostushankkeiden sekä muiden kalataloutta edistävien rakennushankkeiden suunnittelu- ja toteuttamismenojen maksamiseen
- 2) hankkeita koskevissa lupapäätöksissä määrättyjen velvoitteiden toteuttamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

50. Vesitalous

20. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 14 508 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon kehittämiseen, vesihuollon kehittämiseen sekä valtion kompensatio-, tarkkailu- ja muihin velvoitteisiin
- 2) Inarijärven säännöstelystä aiheutuviin toimenpiteisiin sekä valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön
- 3) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisista vesistötoimenpiteistä sekä vesistö rakenteiden peruskorjauksista ja velvoitetöistä valtiolle aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 154 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen.

Momentin määrärahoista rahoitettu valmistunut työ tai sen osa saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava. Momentille nettoutetaan yhteistyösapuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisten päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

31. Vesihuollon ja tulvasuojelun tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 079 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisiin vesihuoltotoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesihuoltohankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999) 15 §:n mukaisesti vesistötoimenpiteisiin myönnettävien avustusten ja valtion työnä toteutettavista vesistö hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen

3) luottolaitosten varoista myönnettävistä eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) mukaisten vesihuoltolaitteiden rakentamiseen ennen vuotta 2002 myönnettyjen lainojen korkohyvitysten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 27 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Momentin määrärahasta rahoitettu valtion työnä toteutettu ja valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

43. Eräät valtion maksettavaksi määrätyt korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 420 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristölupavirastojen ja tuomioistuinten vesiasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovitujen korvausten sekä päätösmaksujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

48. Poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 379 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää poikkeuksellisten tulvien aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta annetun lain (284/1983) 2 §:n mukaisten vahinkojen ja kustannusten korvaamiseen sekä metsäkeskusten asiantuntija-avusta aiheutuviin menoihin. Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien vahinkojen ja kustannusten korvaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

60. Metsätalous

01. Metsäntutkimuslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 44 302 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

41. Metsäpuiden siemenhuolto (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää metsäpuiden siemenviljelysten perustamista ja nuoruusvaiheen hoitoa varten myönnettävien valtionavustusten maksamiseen.

42. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 45 458 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa.

43. Eräät korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsän hyönteis- ja sienituhojen torjunnasta annetun lain (263/1991) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 2) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien äkillisten metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvienvuotattamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista.

44. Tuki puuntuotannon kestävyyden turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 61 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisen tuen, lukuunottamatta laissa säädettyä energiapuun korjuutukea, jolla edistetään pienpuun energiakäyttöä, sekä kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen
- 2) enintään 300 000 euroa kokeilu- ja selvitystoiminnan valtionapuihin ja kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä kestävän metsätalouden rahoituslaissa (544/2007) lueteltuja suunnitelman edellyttämiä työlajeja ja kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisia suunnitelman edellyttämiä työlajeja koskevia tukipäätöksiä enintään 35 000 000 eurola.

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 527 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävän metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisen tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseen
- 2) valtakunnallisista metsien luonnonhoitoa ja biologisen monimuotoisuuden ylläpitämistä tukevista ja maa- ja metsätalousministeriön erikseen määrittelemistä hankkeista ja toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen ja enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamisesta määräaikaisiin tehtäviin aiheutuvien menojen maksamiseen sekä EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

47. Pienpuun energiatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 18 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pienpuun energiatuesta annetun lain (101/2011) mukaisiin tukiin sekä kestävän metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) mukaisiin energiapuun korjuutukiin, joilla edistetään pienpuun energiakäyttöä.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

50. Eräät metsätalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 443 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Metsätalouden kehittämiskeskus Tapiolle metsätalouden kehittämiskeskuksesta annetun lain (1474/1995) perusteella aiheutuviin menoihin sekä avustusten maksamiseen käyttösuunnitelmassa mainituille muille yhdistyksille, säätiöille ja osakeyhtiölle.

Käyttösuunnitelma (euroa)

Föreningen för Skogskultur rf	30 000
Työtehoseura ry	349 000
Mustilan Kotikunnas -säätiö	30 000
Suomen Metsäyhdistys ry	434 000
Aalto-yliopisto	50 000
Oulun yliopisto	50 000
Metsätalouden kehittämiskeskus Tapio	1 500 000
Yhteensä	2 443 000

83. Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävä metsätalouden rahoituksesta annetun lain (1094/1996) ja kestävä metsätalouden rahoituslain (544/2007) mukaisten lainojen maksamiseen.

63. Metsähallitus*1. Peruspääoman muutokset*

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan vähentää 1,6 milj. eurolla, johon sisältyy vähennyksenä 0,9 milj. euron arvoisen omaisuuden siirto peruspääomasta julkisten hallintotehtävien taseeseen, 1,1 milj. euron arvoinen liiketoiminnan peruspääoman korjaus sekä lisäyksenä yhteensä 0,4 milj. euron arvosta peruspääoman arvoa nostavia muutoksia.

2. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa liiketoimintaa harjoittaessaan huomioon metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet.

Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuutta parannetaan edelleen.

Metsähallitus voi avustaa Suomen Metsäsäätiötä vuonna 2013 enintään 0,2 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2013 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2013 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja seuraavina vuosina enintään 25 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten valtion liikelaitoksista annetun lain (1185/2002) 5 §:n 1 momentissa tarkoitettua lainaa enintään 69 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan takausvaltuudet

Metsähallitus saa myöntää takauksia samaan liikelaitoskonserniin kuuluvien osakeyhtiömuotoisten tytäryritysten lainojen vakuudeksi enintään 20 milj. euron arvosta.

6. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa toimintaansa varten tarvittavia vakuuksia ulkopuolisille enintään 0,5 milj. euron arvosta.

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 373 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Metsähallitusta koskevan lain 6 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä 1) kohdassa mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät ne julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

70. Kiinteistö- ja paikkatietoinfrastrukturi

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 51 052 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

02. Geodeettisen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Geodeettisen laitoksen omarahoitusosuutena yhteisrahoitteisissa tutkimushankkeissa sekä EU-rakennerahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusjakotoiminnan tukemisesta annetun lain (24/1981), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta ja eräistä vesitilusjärjestelyistä annetun lain (31/1980) 19 §:n mukaisista lunastuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen
- 3) kiinteistönmuodostamislain (554/1995) 207 §:n 2 momentissa tarkoitettujen toimitusmenojen maksamiseen uusjakojen ja vesitilusjärjestelyjen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään 12 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Pääluokka 31**LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto ja toimialan yhteiset menot***01. Liikenne- ja viestintäministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 20 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen
- 3) vastikkeettomien menojen maksamiseen kansainvälisille yhteisöille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon valtion televisio- ja radiorahastosta saatava rahoitus.

21. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 720 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan.

29. Liikenne- ja viestintäministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 392 752 000 euroa.

40. Eräät valtionavut (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 628 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen liikenne- ja viestintäalan yhteisöjen ja museo-toiminnan sekä digitaalisten palveluiden kehittämistä ja niiden turvallista käyttöä sekä viestintävalmiuksia edistävien hankkeiden tukemiseksi.

10. Liikenneverkko*01. Liikenneviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 86 503 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) lähialueyhteistyöhankkeiden menoihin
- 2) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

20. Perusväylänpito (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 944 235 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) väylien uus- ja laajennusinvestoinneista, korvausinvestoinneista, ylläpidosta, hoidosta, käytöstä, merikartoituksesta, liikenteenhallinnasta, talvimerenkulun avustamisesta, liikenteen suunnittelusta, väylänpidon omaisuushallinnasta ja muista väylänpitäjän vastuulle kuuluvista tehtävistä aiheutuvien menojen sekä väylänpidosta aiheutuvien vahingonkorvauksien maksamiseen
- 2) toimintamenomäärärahan vakiosisältöisen käyttötarkoituksen mukaisesti sellaisten välttämättömien lakisääteisten velvoitteiden tekemiseen, joista voi aiheutua menoja myös tulevana varainhoitovuosina
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 4) väliaikaisesti radanpidon materiaalitoimituksien maksamiseen ennen materiaalin kohdentamista sijoitusmenomomentille budjetoiduille väylien kehittämishankkeille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon ratamaksu, yhteisrahoitteisen toiminnan tulot, Saimaan kanavan lupamaksutulot, maksullisen palvelutoiminnan tulot ja omaisuuden myyntituloja lukuun ottamatta kiinteän omaisuuden myyntituloja sekä väylänpidon vahingonkorvaustulot.

35. Valtionavustus länsimetron rakentamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 24 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen länsimetron rakentamiseen.

41. Valtionavustus eräiden lentopaikkojen rakentamiseen ja ylläpitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen Seinäjoen (Rengonharjun) säännöllisen reittiliikenteen piirissä olevan sekä Mikkelin lentokenttien rakenteiden ja laitteiden investointeihin sekä ylläpitomenoihin. Investointiavustus saa olla enintään 90 % investointimenoista. Muiden avustusten yhteismäärä saa olla enintään 70 % käyttömenoista. Avustukset myönnetään kustannuksiin ilman arvonlisäveroa.

50. Valtionavustus yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) yksityisistä teistä annetun lain (358/1962) ja asetuksen (1267/2000) mukaisten valtionavustusten maksamiseen yksityisten teiden kunnossapitoon ja parantamiseen

2) tiekuntien neuvonnan ja opastamisen tukemiseen ja sitä tukevan materiaalin ja palveluiden tuottamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

70. Jäänmurtajan hankinta (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uuden jäänmurtajan hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

Liikennevirastolle myönnetään oikeus hankkia uusi jäänmurtaja enintään 125 milj. euron sopimusvaltuuden määrästä.

76. Maa- ja vesialueiden hankinnat ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 997 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maantielain (503/2005) mukaisten maa-alueiden ja korvausten lisäksi myös näihin liittyvien välttämättömien menojen maksamiseen

2) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) mukaisten kiinteistötoimitusmaksujen maksamiseen

3) maantietä tai rautatietä varten tarvittavien alueiden sekä tilusjärjestelyihin käytettävien vaihtomaiden hankkimiseen ja korvaamiseen ennen tie- tai ratasuunnitelman hyväksymistä

4) ratalain (110/2007) mukaista toimintaa varten hankittavien maa-alueiden kauppahintojen ja korvausten maksamiseen

5) väylien ja muiden maa- ja vesirakennuskohteiden rakentamista varten tarpeellisten maa- ja vesialueiden hankintamenojen maksamiseen

6) vesilain (587/2011) mukaisten korvausten maksamiseen.

77. Väyläverkon kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 361 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin
- 2) sijoitusmenomomenteilta rahoitettavien investointihankkeiden hankesuunnittelusta aiheutuviin menoihin ennen kuin hankkeen aloittamisesta tehdään päätös valtion talousarvion yhteydessä
- 3) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

78. Eräät väylähankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 167 260 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta aiheutuviin menoihin siltä osin kun hankkeita ei ole budjetoitu momentille 31.10.77.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty
- 2) sopimuksia hankkeen E18 Kehä III, 2. vaihe toteuttamiseksi enintään 150 milj. euron määrästä siten, että hankkeen toteuttamiseksi Liikennevirasto solmii Vantaan kaupungin kanssa sopimuksen, jonka mukaan Vantaan kaupungin osuus rakentamiskustannuksista on 40 milj. euroa ja kaupunki rahoittaa lisäksi 50 milj. euron määrästä valtion kustannusosuutta, jonka valtio maksaa takaisin kaupungille korottomana hankkeen valmistuttua.

79. Elinkaarirahoitushankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 47 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) aikaisempina vuosina myönnettyistä sopimusvaltuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) väyläverkon kehittämisinvestointien toteuttamisesta elinkaarihankkeina aiheutuviin menoihin.

Valtuus

Liikennevirasto oikeutetaan tekemään aikaisempina vuosina myönnettyjen valtuuksien mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuuksia ei ole käytetty.

20. Liikenteen viranomaispalvelut*01. Liikenteen turvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 42 591 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

30. Liikenteen tukeminen ja ostopalvelut*42. Valtionavustus koulutuksesta (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 841 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseen rautatieliikenteen ammattikoulutuksen järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin.

43. Meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantaminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 81 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää meriliikenteessä käytettävien alusten kilpailukyvyn parantamisesta annetun lain (1277/2007) mukaisen tuen maksamiseen kauppa-alusluetteloon merkityille aluksille.

46. Alusinvestointien ympäristötuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 38 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää alusten ympäristönsuojelua parantavien investointitukien yleisistä ehdoista annetun valtioneuvoston asetuksen (946/2010) mukaisten valtionavustusten maksamiseen Suomeen rekisteröidylle laivanvarustustoimintaa harjoittavalle yritykselle.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä sitoumuksia varustamoiden alusinvestointien ympäristötukien myöntämisestä enintään 30 000 000 eurolla.

50. Lästimaksuista suoritettavat avustukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lästimaksuista annetun lain (189/1936) mukaisten avustusten maksamiseen ammatissaan toimivien merimiesten hyväksi tapahtuvaan huoltotoimintaan ja meripelastustoiminnan edistämiseen. Avustukset myönnetään Liikenneviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin menoihin.

51. Luotsauksen hintatuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Saimaan alueen luotsaukseen luotsauslain (940/2003) mukaisen luotsauksen hintatuen maksamiseen.

63. Joukkoliikenteen palvelujen osto ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 100 243 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) junaliikenteen palvelujen ostoihin
- 2) lentoliikenteen palvelujen ostoihin
- 3) Merenkurkun laivaliikenteen palvelujen ostoihin
- 4) alueellisen ja paikallisen liikenteen ostoihin sekä hintavelvoitteiden korvaamiseen
- 5) suurten ja keskisuurten kaupunkiseutujen joukkoliikenteen tukemiseen
- 6) joukkoliikenteen kehittämishankkeisiin ja muihin joukkoliikenteen käyttöä edistäviin menoihin sekä liikkumisen ohjaukseen.

Määrärahasta saa myöntää avustusta seuraavasti:

- 1) joukkoliikenteen valtionavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (124/2012) mukaisesti kunnille ja muille yhteisöille
- 2) keskisuurten kaupunkiseutujen kuntien joukkoliikenteen kehittämisen avustamiseen voidaan myöntää enintään 50 % hyväksyttävistä kustannuksista edellyttäen, että kunnat ovat tehneet joukkoliikenteen kehittämisohjelman toteuttamisesta aiesopimuksen valtion ja alueen toimijoiden kanssa. Hyväksyttävänä kustannuksina pidetään liikennetarjonnan kehittamisestä, liikenteen toimintaedellytysten parantamisesta, liikenteen hoidon tehostamisesta, lippujärjestelmän kehittämisestä ja lipun hintojen alentamisesta tai pitämisestä ennallaan sekä matkustajapalvelujen parantamisesta aiheutuvia kustannuksia.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

64. Saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostot ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 724 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) saariston yhteysalusliikennepalveluihin ja niistä aiheutuviin kulutusmenoihin
- 2) saariston yhteysalusliikenteen käyttämien laitureiden kunnostamiseen
- 3) yhteysalusliikennettä korvaavien yksityisluonteisten jätteiden kunnossapidon avustamiseen
- 4) aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myönnettyistä valtuuksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Lisäksi määrärahasta saa myöntää avustuksia saariston kulkuyhteyksiä hoitaville liikenteenharjoittajille valtioneuvoston asetuksen (371/2001) mukaisin perustein. Määräraha budjetoidaan avustusten osalta maksupäätösperusteisena.

Valtuus

Pitkäaikaisten saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamiseksi myönnettyä enintään 68,9 milj. euron valtuutta tarkistetaan arvonlisäverokannan korotuksen vuoksi enintään 69,9 milj. euroon.

Valtuutta saa käyttää yhteysalusliikennepalvelusopimusten solmimiseen vuonna 2013 siltä osin, kuin valtuutta ei ole vielä käytetty.

66. Yhteysalusliikennepalvelujen ostosopimukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

10-vuotisen kokonaispalvelusopimuksen tekemiseksi myönnettyä enintään 52,6 milj. euron valtuutta saariston yhteysalusliikennepalvelujen ostamiseksi tarkistetaan arvonlisäverokannan korotuksen vuoksi enintään 53,030 milj. euroon.

Valtuutta saa käyttää yhteysalusliikennepalvelusopimusten solmimiseen vuonna 2013 siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

40. Viestintäpalvelut ja -verkot sekä viestinnän tukeminen

01. Viestintäviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 9 895 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen. Niiden osalta määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

42. Sanomalehdistön tuki (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtakunnallisilla vähemmistökielillä ruotsin, saamen, romanin tai karjalan kielellä julkaistavien sanomalehtien ja niitä vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen, viittomakielisten vastaavien sähköisten julkaisujen tukemiseen sekä ruotsinkielisten uutispalvelujen tuottamisen tukemiseen. Määrärahaa saa käyttää myös sellaisten saamen- tai karjalankielisten sisältöjen tuottamiseen, jotka liittyvät suomen tai ruotsin kielellä julkaistaviin sanomalehtiin.

50. Valtionavustus valtakunnallisen laajakaistahankkeen toteuttamiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää laajakaistarakentamisen tuesta haja-asutusalueella annetussa laissa tarkoitetun Viestintäviraston aikaisempina vuosina ja varainhoitovuonna myöntämän valtion tuen maksamiseen.

Valtuus

Viestintävirasto oikeutetaan solmimaan vuoden 2009 myöntämisvaltuuden mukaisia sopimuksia siltä osin kuin valtuutta ei ole käytetty.

60. Siirto valtion televisio- ja radiorahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion televisio- ja radiorahastosta annetun lain 3 §:n nojalla rahastoon tehtävään siirtoon.

50. Tutkimus

01. Ilmatieteen laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 45 776 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Etelämanner-toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen maksamiseen.

Pääluokka 32**TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Hallinto***01. Työ- ja elinkeinoministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 54 632 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) enintään 17 000 euroa kuluttajatiedon julkistamispalkintoa varten
- 2) julkisten hankintojen neuvontayksikön toimintaan liittyviin avustuksiin
- 3) EU:n SOLID-rahastosta rahoitettavista hankkeista aiheutuvien siirtomenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

02. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 209 156 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluihin sekä yritysneuvonnan asiantuntijapalveluiden ostamiseen ja yritysneuvontaa suorittaville henkilöille tarkoitettujen koulutuspalveluiden ostamiseen
- 2) euroneuvontakeskuksista sekä Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen projektiluonteisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien henkilöstön osaamisen kehittäminen
- 3) porotilalain, luontaiselinkeinolain, kolttalain ja maatilalakia edeltävän lainsäädännön mukaisesti valtion hallinnassa olevien kiinteistöjen hoitomenojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 5) Yritys-Suomi -portaalin kehittämiseen ja ylläpitoon.

Pk-yritysten osaamisen kehittämispalveluista annetun lain (971/2004) perusteella vuonna 2013 osaamisen kehittämispalveluihin osallistuvilta peritään rahoitusosuus, joka on noin kuudesosa niistä erilliskustannuksista, joita palveluiden tuottamisesta aiheutuu.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

20. Siviilipalvelus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 568 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siviilipalveluksen toimeenpanosta siviilipalveluslain (1446/2007) nojalla aiheutuviin kustannuksiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

21. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 777 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ministeriön hallinnonalan tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen
- 2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen määräaikaisiin tehtäviin tuottavuustoimien edistämiseksi.

29. Työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 81 692 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös momentin 32.30.51 menoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen, momentilta 32.30.64 rahoitettavien valtion investointihankkeisiin liittyvien ja momentilta 32.50.63 hankittavaan työvoimapolitiittiseen aikuiskoulutukseen ja työllisyysperusteisiin valtion investointihankkeisiin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen sekä momentilta 32.20.40 maksettaviin kulutusmenoihin liittyvien arvonlisävero-osuuksien maksamiseen.

60. Siirrot hallinnonalan rahastoihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) valtiontakuurahastosta annetun lain (444/1998), vientitakuulain (479/1962) ja valtion vientitakuista annetun lain (422/2001) perusteella myönnettyjen takuiden aiheuttamiin korvausmenoihin
- 2) valtiontakaustoimintaa koskevien lakien (375/1963, 573/1972 ja 609/1973) nojalla valtiontakaustoiminnasta annettujen takaussitoumusten ja perusraaka-ainehuollon turvaamiseksi annetun lain (651/1985), valtion vakauttamistakauksista annetun lain (529/1993) perusteella myönnetty-

jen takuiden ja takausten sekä valtion pääomatakuista annetun lain (594/1992) nojalla ennen vuotta 1999 myönnettyjen takuiden aiheuttamien korvausmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

66. Kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 10 007 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksujen, rahoitusosuuksien ja velvoitteiden suorittamiseen
- 2) erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) kansainvälisestä yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

20. Elinkeino- ja innovaatiopolitiikka

01. Geologian tutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 39 395 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) kansainvälisten jäsenmaksujen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

02. Teknologian tutkimuskeskus VTT:n toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 91 334 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) enintään 3 000 000 euroa Teknologian tutkimuskeskus VTT:stä annetun lain (953/2010) mukaisiin sijoituksiin yrityksiin tai muihin rajoitetun vastuun yhteisöihin, jotka ottavat vastaan VTT:stä siirrettäviä toimintoja tai jotka perustetaan tutkimusta tai teknologian kaupallistamista edistävää yhteistyötä, teknologian kaupallista hyödyntämistä tai VTT:n ulkomailla tapahtuvan toiminnan järjestämistä varten

2) ydinenergialain (990/1987) ja valtion ydinjätehuoltorahastosta annetun asetuksen (161/2004) nojalla ydinjätehuoltomaksun maksamiseen Valtion ydinjätehuoltorahastossa olevaan varautumisrahastoon siten, että tutkimuskeskuksen rahasto-osuus varautumisrahastossa vastaa edellisen kalenterivuoden vahvistetun vastuumäärän mukaista rahastotavoitetta

3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

4) tutkimusta ja kansainvälistymistä edistävien apurahojen ja stipendirahastomaksujen maksamiseen sekä tutkimustoimintaan liittyvien kansainvälisten ja kotimaisten järjestöjen jäsenmaksuista, rahoitusosuuksista ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen

5) enintään 3 500 000 euroa uusiutuvien energialähteiden koetoimintalaitteiden investointeihin ja käyttöönottoon.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

05. Mittatekniikan keskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 978 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

06. Tekes - teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 40 704 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) hanke- ja ohjelmatoiminnan sekä aktivoinnin tuloksellisuuden ja vaikuttavuuden parantamiseen

2) FinNode-verkoston toimintamenoihin.

07. Matkailun edistämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 11 097 000 euroa.

40. Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 431 270 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2013 uusia rahoituspäätöksiä saa tehdä enintään 427 140 000 euron arvosta.

Mikäli vuoden 2012 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämisspäätöksiä vielä vuonna 2013.

Määrärahaa ja valtuutta saa käyttää:

1) valtioneuvoston asetuksella (298/2008) tarkemmin säädettävien perustein ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1998/2006) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan

2) kansallisiin ja Euroopan unionin rahoitusosuuksiin eurooppalaisissa yhteistyöhankkeissa

3) Euroopan yhteisön komission yleisen ryhmäpoikkeusasetuksen (EY 800/2008) mukaisesti tutkimus-, kehittämis- ja innovaatio toimintaan välittömästi liittyvään koulutukseen

4) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä kunnallisten ja muiden budjettitalouden ulkopuolisten julkisten organisaatioiden julkisen toiminnan innovatiivisiin kehittämishankkeisiin

5) työelämän kehittämishankkeisiin

6) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tekevien budjettitalouden ulkopuolisten tutkimusorganisaatioiden tutkimus- ja kehittämishankkeisiin, jotka edistävät teknologisen, liiketoiminnallisen sekä muun elinkeinoelämän ja yhteiskunnan kehittymisen kannalta merkittävän osaamisen syntymistä, kehittymistä ja laaja-alaista hyödyntämistä

7) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tekevien budjettitalouden ulkopuolisten tutkimusorganisaatioiden kansallisiin ja kansainvälisiin ohjelmiin ja hankkeisiin, hankkeiden valmisteluun sekä osaamisen ja strategisten toimintaedellytysten kehittämiseen

8) valtion budjettitalouden piiriin kuuluvien organisaatioiden sekä korkeakoulujen ja vastaavien julkista tutkimusta tekevien budjettitalouden ulkopuolisten tutkimusorganisaatioiden kansainväliselle organisaatiolle maksettaviin jäsen- ja ohjelmamaksuihin sekä laitetoimituksiin ja Tekesin puolesta tehtävistä matkoista muille kuin Tekesin henkilöstölle aiheutuviin matkakustannuksiin

9) julkisen toiminnan laatua ja kustannustehokkuutta kohottaviin innovaatioihin liittyvien julkisten hankintojen valmisteluun ja toteutukseen

10) kansainvälisille organisaatioille innovaatioyhteistyön ja -ohjelmien jäsen- ja osallistumismaksuihin.

Avustusta voidaan maksaa myös palvelusetelinä.

Momentilta voidaan maksaa ennen vuotta 2010 momentilta 32.20.20 tehtyjen sitoumusten aiheuttamat menot.

Momentilta voidaan maksaa ennakkomaksuja budjettitalouden ulkopuolisille tutkimusorganisaatioille liittyen julkisen tutkimuksen projekteihin.

Momentille budjetoituihin kulutusmenoihin liittyvät arvonnisäveromenot maksetaan momentilta 32.01.29.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

41. Yleisavustus eräille yhteisöille ja järjestöille elinkeinopolitiikan edistämiseksi (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 36 122 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yleisavustuksesta ulkomaankauppaa, elinkeinopolitiikkaa sekä yritysten kansainvälistymistä edistävälle yhteisöille annetun asetuksen (1301/2010) mukaisesti:

- 1) työ- ja elinkeinoministeriön toimintaan liittyvien elinkeinopolitiikkaa edistävien yhteisöjen yleisavustuksiin ja pk-yritysten palvelujen kehittämiseen ja tuottamiseen
- 2) ulkomaisten investointien edistämiseen
- 3) kansainvälistä liiketoimintaa edistävien yhteisöjen tarjoaman perusneuvonnan, asiantuntijapalveluiden ja yritysten kehittämispalveluiden tuottamiseen
- 4) julkisten yhteisöjen hankkeiden rahoittamiseen
- 5) pohjoismaisen ympäristömerkintäjärjestelmän kansallisen tason tehtävien hoitamiseen.

Keksintötoiminnan tukemiseen ja edistämiseen sekä sen toiminnan menoista aiheutuviin kustannuksiin, ulkomaisten investointien edistämiseen aiheutuviin kustannuksiin ja muotoilun hyödyntämisen tehostamiseen elinkeinotoiminnassa sekä yrityspalvelujen kehittämiseen voidaan palvelujen julkiseen palveluun verrattavan luonteen vuoksi myöntää EU:n yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin annetun määritelmän mukaisesti yleisavustusta kustannusten täyttä määrää vastaavasti. Myös pk-yrityksille tarkoitettujen palvelujen, luovien alojen yritystoiminnan ja luovan talouden edistämiseen voidaan erityisissä tapauksissa niiden yhteiskunnallisen vaikuttavuuden ja tuloksellisuuden perusteella myöntää valtionavustusta kustannusten täyttä määrää vastaavasti. Edelleen osa vientikeskusverkoston ylläpidosta sekä osa kansainvälistä liiketoimintaa edistävistä asiantun-

tijapalveluista ovat sellaisia yleisiin taloudellisiin tarkoituksiin kuuluvia toimintoja, jotka voidaan rahoittaa täyttä kustannusmäärää vastaavasti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

42. Innovaatiokeskittymien kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) innovaatiokeskittymien muodostumista tukevien kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 2) suomalaisten yritysten ja tutkimuslaitosten integroitumisen tukemiseen kansainvälisiin innovaatioverkostoihin, erityisesti FinNode-verkoston kehittämishankkeisiin osana Team Finland -ennakointiyhteistyötä
- 3) valtionavustusten maksamiseen osaamiskeskusohjelmaan nimettyjen klustereiden kansallisen koordinaation toimintamenoihin sekä ohjelmassa käynnistettävien yhteishankkeiden siemenrahoitukseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

43. Kansainvälistymisavustus yritysten yhteishankkeisiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 21 985 000 euroa.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää yritysten yhteishankkeisiin myönnettävästä kansainvälistymisavustuksesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1300/2010) mukaisten hankkeiden toteuttamiseen ja maksamiseen.

Valtuutta ja määrärahaa saa käyttää yllä mainitun asetuksen mukaisten ulkomaankauppaa ja viennin edistämiseen kansainvälistymisen yhteishankkeisiin seuraavasti:

- 1) yhteisosallistumisiin kansainvälisissä näyttelyissä sekä vientiverkostohankkeisiin ja kumppanuusohjelmiin
- 2) muihin yhteishankkeisiin, uusien toimialojen ja palvelualojen yhteishankkeisiin, strategiaan kärkeihin, yrityslähtöisten kulttuurivientihankkeiden tukemiseen sekä matkailualan valtakunnallisiin hankkeisiin.

Avustus pk-yrityksille on enintään 50 %. Avustusta voidaan myöntää edellä mainittua korkeammin prosentiosuusin valtakunnallisiin ja alueellisesti merkittäviin hankkeisiin, joihin ei osallistuta yrityksiä tai joiden kulut ovat vaikeasti yrityskohtaisesti kohdennettavissa tai jos hankkeen

hyödyn katsotaan koituvan laajalle yritysjoukolle tai hanke on luonteeltaan poikkeava ja riskialtis.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Uusia avustuksia saa vuonna 2013 myöntää 15 664 000 euroa.

Mikäli vuoden 2012 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vielä vuonna 2013.

44. Valtionavustus yksittäisten yritysten hankevalmisteluun Venäjällä (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtionavustuksena yksittäisten yritysten Venäjällä toteuttamaan hankevalmisteluun. Valtionavustuksen osuus voi olla enintään 50 prosenttia valtionavustukseen hyväksyttävistä kustannuksista. Avustusta myönnetään pääsääntöisesti pienille ja keskisuurille yrityksille. Avustus on Euroopan unionin määrittelemää de minimis -tukea.

2) hallinnointimenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

45. Yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelu (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää pk-yritysten tutkimus- ja kehittämishankkeiden valmistelua sekä yrityksen toiminnan alkuvaiheen kehittämistoimenpiteitä koskevien avustusten maksamiseen siten kuin valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetussa valtioneuvoston asetuksessa (675/2007) tarkemmin säädetään.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

46. Laivanrakennuksen innovaatiotuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuosina 2010—2011 laivanrakennuksen innovaatioihin myönnettävästä valtionavustuksesta annetun asetuksen (592/2008) mukaisesti myönnettyjen laivanrakennuksen innovaatiotukien maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

47. Finnvera Oyj:n korkotuet ja tappiokorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 55 287 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Finnvera Oyj:n ja sitä edeltäneen Kera Oyj:n toiminnan rahoittamiseen myönnettävään korkotukeen valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) ja sitä edeltäneen Kera Oyj:stä annetun lain (65/1971) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti
- 2) yhtiöiden luotonanto- ja takaustoiminnasta syntyneiden tappioiden korvaamiseen valtion erityisrahoitusyhtiön luotto-, takaus- ja pääomasijoitustoiminnasta annetun lain (445/1998) ja sitä edeltäneen Kera Oyj:stä annetun lain (65/1971) nojalla annettujen valtioneuvoston sitoumusten mukaisesti.

Valtuus

Korkotuellisia luottoja saa vuonna 2013 myöntää 260 000 000 euroa. Alueellisen korkotuen piiriin kuuluvia lainoja erityisrahoitusyhtiö saa myöntää vuonna 2013 enintään 130 000 000 euroa ja elinkeinopoliittisin perustein tuettavien tukiohjelmien mukaisia erityiskorkotuen piirissä olevia lainoja yhteensä enintään 130 000 000 euroa. Valtioneuvosto voi tarvittaessa kysyntätilanteen niin edellyttäessä valtuuksien yhteismäärää ylittämättä muuttaa aluepoliittisten korkotukilainojen ja erityiskorkotukilainojen välistä jakosuhdetta sekä muuttaa korkotuellista valtuutta korkotuettomaksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

48. Korkotuki julkisesti tuetuille vienti- ja alusluotoille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasauksesta annetun lain (1137/1996) sekä julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) mukaisen korkotuen maksamiseen
- 2) Valtiokonttorille korontasaussojimuksista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden ja kustannusten maksamiseen
- 3) julkisesti tuettujen vienti- ja alusluottojen korontasausyhtiöstä annetun lain (1136/1996) tarkoittamalle yhtiölle, Suomen Vientiluotto Oy:lle, maksettavan hallinnointipalkkion suorittamiseen

4) julkisesti tuetuista vienti- ja alusluotoista sekä korontasauksesta annetun lain (1543/2011) tarkoittamalle yhtiölle, Suomen Vientiluotto Oy:lle maksettavan alijäämäkorvauksen suorittamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

63. Velkakonversiosta aiheutuvien maksusuoritusten hoitaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Valtuus

Työ ja elinkeinoministeriö tai sen valtuuttamat laitokset saavat tehdä vuonna 2013 Suomen ja Venäjän välillä 15.8.2006 solmitun velkakonversiosopimuksen mukaisia tavara- ja palveluhankintoja koskevia sopimuksia sillä määrällä, joka vuoden 2006 toisessa lisätalousarviossa myönnetystä 30 000 000 Yhdysvaltain dollarin (25 000 000 euroa) velkakonversiovaltuudesta on jäänyt käyttämättä.

80. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n jällelrahoitustoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 755 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Vientiluotto Oy:lle viennin jällelrahoitustoimintaa varten myönnettyjen lainojen maksamiseen
- 2) Valtiokonttorille jällelrahoitustoimintaan myönnettyistä lainoista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittavien toimenpiteiden aiheuttamien koron yhteydessä tai muuten lainan saajalta perittyjen kustannusten maksamiseen.

81. Lainat Suomen Vientiluotto Oy:n rahoitukseen kotimaisille alustoimituksille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 185 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen Vientiluotto Oy:n kotimaisten alustoimitusten rahoittamiseen
- 2) Valtiokonttorille rahoitustoimintaa varten myönnettyistä lainoista aiheutuvien korko- ja valuuttariskien suojaukseen tarvittaviin toimenpiteisiin.

82. Lainat Finnvera Oyj:n varainhankintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettujen luottomuotoiseen vienninrahoitukseen liittyvää varainhankintaa turvaavien lainojen maksamiseen.

Valtuus

Työ- ja elinkeinoministeriö voi myöntää valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain (443/1998) 8 b §:ssä tarkoitettuja vienninrahoitukseen liittyviä lainoja Finnvera Oyj:lle enintään 200 000 000 euroa. Lainat saadaan myöntää vakuutta vaatimatta. Lainojen myöntämisen edellytyksenä on se, että rahoitusmarkkinoiden toiminnan häiriötila estää Finnvera Oyj:n valtion erityisrahoitusyhtiöstä annetun lain 8 a §:ssä tarkoitetun varainhankinnan toteuttamisen. Myönnettävien lainojen takaisinmaksuaika saa olla enintään 12 kuukautta. Myönnettävistä lainoista peritään käypää korkoa.

83. Lainat tutkimus- ja innovaatiotoimintaan (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 108 542 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2013 uusia lainoja saa myöntää enintään 126 823 000 eurolla.

Määrärahaa saa käyttää valtion lainanannosta sekä valtion takauksesta ja valtion takuusta annetun lain (449/1988), valtioneuvoston asetuksilla tarkemmin säädettyihin perusteisiin ja Euroopan komission vähämerkityksistä tukea koskevan asetuksen (EY 1998/2006) mukaisesti yrityksille ja muille yhteisöille tuotteiden, tuotantomenetelmien ja palveluiden kehittämistä ja hyödyntämistä koskevaan teknologiseen, liiketoiminnalliseen ja muuhun tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaan.

Lainoja voidaan myöntää riskiehtoisena. Mikäli kehitystyö epäonnistuu teknisesti tai ei johda taloudellisesti hyödynnettävään tulokseen, Tekesillä on lainansaajan hakemuksesta oikeus antaa lainansaajalle valtioneuvoston asetuksella (298/2008) tarkemmin määriteltyjen ehtojen puitteissa lisää takaisinmaksuaikaa, muuttaa takautuvasti alun perin vieraan pääoman ehtoisena myönnetty laina tai osa siitä pääomalainaksi tai poikkeustapauksessa jättää lainan maksamaton pääoma ja korot osittain tai kokonaan takaisin perimättä. Suurille yrityksille lainaa voidaan myöntää vain erittäin painavista syistä erityisesti silloin, kun lainan riskiehto on oleellinen hankkeen toteuttamiselle ja se voidaan etukäteen määritellä.

Lainat voidaan myöntää vakuutta vaatimatta. Osa rahoituksesta voidaan maksaa enakkona. Maksuvapautuksen piiriin tulevien lainojen enimmäismäärä on 25 000 000 euroa.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

30. Työllisyys- ja yrittäjyyspolitiikka

01. Työ- ja elinkeinotoimistojen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 168 055 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) julkisen työvoimapalvelun kokeilu- ja kehittämishankkeiden menojen maksamiseen, lukuun ottamatta työvoimakoulutuksen hankkeita sekä nuorten yhteiskuntatakuun ja pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiskokeilun kehittämismenoja, jotka rahoitetaan momentilta 32.30.51

2) lähialueiden työhallintojen kehittämiseen.

Työvoiman palvelukeskusten toimintaan tarkoitettua määrärahaa käyttö edellyttää, että kunnat sijoittavat yhteisiin toimipisteisiin suunnilleen saman määrän virkailijoita kuin työ- ja elinkeinotoimisto. Työ- ja elinkeinohallinto sekä kunta vastaavat yhdessä toiminnasta aiheutuvista kustannuksista työ- ja elinkeinoministeriön tarkemmin määrittelemällä tavalla.

44. Alueellinen kuljetustuki (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 039 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuslain (688/2001) nojalla annetun valtioneuvoston asetuksen alueellisesta kuljetustuesta (21/2009) mukaisen kuljetustuen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

45. Yritysten investointi- ja kehittämishankkeiden tukeminen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 36 656 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) yritystoiminnan tukemisesta annetun lain (1068/2000) mukaisten avustusten maksamiseen

2) valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain (1336/2006) mukaisten avustusten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä enintään 24 678 000 euron arvosta sitoumuksia valtionavustuksesta yritystoiminnan kehittämiseksi annetun lain mukaisiin avustuksiin.

Mikäli vuoden 2012 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä päätöksiä vuonna 2013.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

50. Palkkaturva (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 30 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) palkkaturvalain (866/1998) ja merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) mukaisten menojen maksamiseen
- 2) takaisinperittyjen saatavien palautusten ja niistä kertyvien korkojen maksamiseen
- 3) enintään 673 000 euroa palkkaturvamenettelyyn liittyviin viranomaismaksuihin ja oikeudenkäyntikuluihin sekä konkurssikustannusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

51. Julkiset työvoimapalvelut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 546 464 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisten asiantuntija-arviointien, kokeilujen, valmennusten ja työvoimakoulutuksen hankintaan, työllisyyspoliittisiin avustuksiin sekä palveluihin ja asiantuntija-arviointeihin osallistuville maksettaviin kustannusten korvauksiin ja työolosuhteiden järjestelytuen maksamiseen
- 2) työvoimakoulutuksen tiedottamisesta, tarjouspyyntö- ja hankintailmoittelusta aiheutuvien menojen maksamiseen, työvoimakoulutuksen suunnittelua ja hankintatoimintaa tukevasta kehittämis-, kokeilu- ja selvitystyöstä ja koulutus- ja konsulttipalvelujen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työvoimakoulutukseen liittyviin tehtäviin
- 3) koulutuksen ja majoituksen hankkimiseen Pohjoiskalotin koulutussäätiöltä
- 4) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisesti valtion virastoihin ja laitoksiin palkattavan enintään 1 000 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkauskustannusten korvaamiseen enintään 3 100 euroa kuukaudessa henkilöä kohti sekä työn järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin
- 5) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisesti lisätukien maksamiseen kunnille sekä palkkatuen ja starttirahan perustuen ja lisäosan maksamiseen lukuun ottamatta niitä perustukia, jotka julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisesti rahoitetaan työmarkkinatukimäärärahoista momentilta 33.20.52

6) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisen vakuutusturvan kustannuksiin

7) enintään 437 000 euroa Venäjän lähialueiden työvoiman ammatillisesta kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen työ- ja elinkeinoministeriön tarkemmin päättämällä tavalla

8) ennen työllisyyslain (275/1987) voimaantuloa muiden kuin yliopistoihin palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin

9) ennen työllisyyslain (275/1987) voimaantuloa yliopistoihin palkattujen ja edelleen samassa työsuhteessa olevien vajaakuntoisten henkilöiden palkkaamisesta aiheutuviin menoihin enintään 3 100 euroa kuukaudessa henkilöä kohti sekä työn järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin

10) hallitusohjelman mukaisesta nuorten yhteiskuntatakuun kehittämisestä aiheutuvien menojen maksamiseen sekä hallitusohjelmassa pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi tarkoitetun kokeilun kehittämisestä aiheutuviin menoihin ja kokeiluhankkeiden käynnistymistä tukevan toiminnan menoihin.

Momentilta maksettaviin menoihin liittyvät arvonnalisäveromenot on budjetoitu hallinnonalan arvonnalisäveromomentille 32.01.29.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Siirtomenoista palkkatuki ja starttiraha budjetoidaan maksuperusteisena, Valtiokonttorin tapaturmavakuutusmaksut maksatuspäätösperusteisena ja muut siirtomenot suoriteperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa työvoimakoulutuksen hankinnasta aiheutua valtiolle menoja vuoden 2013 jälkeen enintään 92 000 000 euroa.

64. Työllisyysperusteiset siirtomenot investointeihin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 486 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) julkisesta työvoimapalvelusta annetun lain perusteella eräiden työllisyysmäärärahojen käytöstä annetun valtioneuvoston asetuksen 1 luvun mukaisiin investointiavustuksiin ja 2 luvun mukaiseen työllisyystyöohjelmaan

2) investoinneiksi katsottavista valtion hankinnoista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Momentilta maksettaviin valtion työllisyystyöohjelman mukaisiin investointimenoihin liittyvät arvonnalisäveromenot on budjetoitu hallinnonalan arvonnalisäveromomentille 32.01.29.

Momentilta saa maksaa myös sijoitusmenoja.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa tehdä enintään 4 000 000 euron arvosta uusia sitoumuksia työllisyysperusteisiin investointeihin.

Mikäli vuoden 2012 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä päätöksiä vuonna 2013.

40. Yritysten toimintaympäristö, markkinoiden sääntely ja työelämä

Valtuus

Luottolaitosten varoista myönnettävien eräistä korkotukilainoista annetun lain (1015/1977) 4 §:n mukainen turvavarastointilainojen korkohyvityksen enimmäismäärä on 5 prosenttia. Uusia turvavarastolainoja saa hyväksyä vuonna 2013 enintään 8 400 000 euroa.

Turvavarastolain (970/1982) 7 §:n mukaisia varastoavustuksia saa myöntää vuonna 2013 enintään 34 000 euroa.

01. Kilpailu- ja kuluttajaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 10 959 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös Kuluttaja-lehden hinnan alentamiseen enintään 100 000 euroa.

03. Patenti- ja rekisterihallituksen toimintamenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 434 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös kansainvälisten järjestöjen jäsenmaksuihin ja kansainväliseen toimintaan liittyviin projekteihin.

Momentille budjetoidaan hakemus-, ilmoitus- ja käsittelymenettelyistä johtuen tulot maksu- ja maksu- ja rekisterihallituksen paikallisviranomaisena toimimisesta ELY-keskuksille ja maistraateille maksettavat korvaukset budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

04. Kuluttajatutkimuskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 213 000 euroa.

05. Turvallisuus- ja kemikaaliviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 18 269 000 euroa.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon kemikaalituoterekisterin maksut, Euroopan kemikaaliviraston komission asetuksen (EY) No 340/2008 perusteella maksamat palkkiot sekä yhteishankkeista muilta osapuolilta saatava rahoitus.

31. Korvaus talous- ja velkaneuvonnan järjestämisestä (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 211 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) talous- ja velkaneuvonnasta annetun lain (713/2000) mukaisen korvauksen maksamiseen talous- ja velkaneuvontapalvelujen tuottajille
- 2) enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan projektihenkilöstön palkkaukseen Kuluttajavirastoon
- 3) talous- ja velkaneuvojen koulutukseen ja materiaalin tuottamiseen ja raportointijärjestelmän kehittämiseen ja ylläpitoon.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

50. Valtionavustus kuluttajajärjestöille (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 773 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksena Kuluttajaliitto - Konsumentförbundet ry:n toiminnan tukemiseen ja Työtehoseura ry:n asuminen ja palveluympäristötiimin tukemiseen Kilpailu- ja kuluttajaviraston määrittelemistä toiminnoista aiheutuviin kuluihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

51. Eräät merimiespalvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 080 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) merimiespalvelulain (447/2007) nojalla merimiesten hyvinvoinnin edistämiseen tarkoitettujen palvelujen valtion osuuden maksamiseen
- 2) merimieslain (423/1978) ja merimiesten vuosilomalain (433/1984) nojalla merimiesten vuosiloma- ja vanhempainvapaamatkakustannuksiin

3) merimieslain nojalla merimiesten työsuhteen alkamiseen ja päättymiseen liittyviin matkakustannuksiin suoritettavan valtion osuuden maksamiseen

4) merityöaikalain (296/1976) mukaisen miehistön vaihtokustannusten korvaamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

95. Eräät oikeudenkäyntikulut ja korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ryhmäkannelain (444/2007) mukaisesta ryhmäkanteesta aiheutuneiden oikeudenkäyntikulujen maksamiseen

2) kilpailulaissa (948/2011) tarkoitetuissa oikeusprosesseissa Kilpailu- ja kuluttajaviraston vastapuolelle maksettavaksi määrättyjen oikeudenkäyntikulujen maksamiseen.

50. Alueiden kehittäminen ja rakennerahastopolitiikka

43. Maakunnan kehittämISRaha (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 866 000 euroa.

Määräraha on lain eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta (1652/2009) 2 §:n 4 kohdassa tarkoitettu maakunnan kehittämISRaha.

Määrärahaa saa käyttää:

1) alueiden kehittämistä ja alueen kuntien välisen elinkeinopoliittisen yhteistyön edistämistä koskeviin kehittämishankkeisiin

2) käyttöomaisuuden hankkimiseen tai sen muutos- tai parannustöihin perusrakenteen kehittämistä varten

3) alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) 24 §:n mukaisiin määräaikaisiin erityisohjelmiin

4) useampaa kuin yhtä aluetta koskeviin tai valtakunnallisesti tärkeisiin alueiden kehittämistä koskeviin ohjelmiin ja hankkeisiin

5) enintään 14 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen maakunnan kehittämisrahasta rahoitettavien ohjelmien ja hankkeiden toteuttamiseen

6) henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien tila- ja muiden kustannusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

62. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 273 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetun lain (1652/2009) 6 §:n 3 momentin ja eräiden työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan ohjelmien ja hankkeiden rahoittamisesta annetun valtioneuvoston asetuksen (1695/2009) 16 §:n mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot

2) alueiden kehittämisestä annetun lain (1651/2009) mukaisen maaseutupolitiikan yhteistyöryhmän menojen maksamiseen

3) julkisyhteisöjen hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen

4) valtionavustuslain (688/2001) mukaisesti kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

64. EU:n rakennerahastojen ja valtion rahoitusosuus EU:n rakennerahasto-ohjelmiin ja ENPI CBC -ohjelmiin ohjelmakaudella 2007—2013 (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 466 937 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 alueellinen kilpailukyky ja työllisyys -tavoitetta toteuttavien Euroopan aluekehitysrahastosta osarahoitettavien toimenpideohjelmien hankkeiden EU- ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen sekä Euroopan alueellinen yhteistyö -tavoitteen (tavoite 3) ja Eurooppalaisen naapuruuden ja kumppanuuden välineen rajayhteistyöosion (ENPI CBC) valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 Manner-Suomen ESR-ohjelmaa toteuttavien hankkeiden EU- ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen

- 3) edellä mainittujen ohjelmien toteutukseen liittyvän teknisen avun sekä ohjelmien toteuttamisen kannalta välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 4) Euroopan aluekehitysrahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 94 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 5) Euroopan sosiaalirahaston osarahoittamien ohjelmien toteuttamiseen tarvittavan enintään 350 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen
- 6) EU:n ohjelmakauden 2000—2006 hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen ja neuvoston asetuksen 1260/1999 39 artiklan (varainhoitoa koskevat oikaisut) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen
- 7) EU:n ohjelmakauden 2007—2013 hankkeisiin tehdyistä sitoumuksista aiheutuvien velvoitteiden maksamiseen ja neuvoston asetuksen 1083/2006 98—102 artiklan (rahoitusoikaisut) mukaisen Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa uusia myöntämispäätöksiä tehdä yhteensä 226 934 000 eurolla. Mikäli vuoden 2012 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vielä vuonna 2013.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.39.10.

60. Energiapolitiikka

01. Energiamarkkinaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 5 175 000 euroa.

20. Energiansäästön ja uusiutuvan energian käytön edistäminen sekä energiatiedotus (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 400 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) energiansäästöön, energian tehokkaaseen käyttöön sekä uusiutuvan energian käyttöön ja tuotantoon liittyvään informaatio- ja neuvontatoimintaan, kehittämishankkeisiin ja selvityksiin
- 2) uuden säästöteknologian markkinoiden edistämiseen

- 3) energiasäästöä ja uusiutuvaa energiaa koskevien direktiivien toimeenpanoon
- 4) kansallisen ilmasto- ja energiastrategian toteuttamiseen liittyvään tiedottamiseen
- 5) muuhun energia-alan tiedottamiseen ja tietohuollon järjestämiseen
- 6) kansainväliseen yhteistyöhön
- 7) EU:n hyväksymien muiden kuin rakennerahastoista rahoitettavien hankkeiden osarahoitukseen.

28. Materiaalitehokkuuden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) materiaalitehokkuutta edistävään selvitys-, kokeilu-, menetelmäkehitys- ja informaatio toimintaan
- 2) EU:n rahoittamien hankkeiden osarahoitukseen.

40. Energiatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 121 355 000 euroa.

Valtuus

Vuonna 2013 saa sitoumuksia tehdä enintään 44 850 000 eurolla. Mikäli vuoden 2012 myöntämismuuttoa on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2013 enintään 100 000 000 eurolla.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) investointeihin ja selvityksiin, jotka tukevat uusiutuvan energian tuotantoa tai käyttöä, energian tuotannon tai käytön tehostamista taikka niihin liittyvää uuden teknologian käyttöönottoa
- 2) liikenteen biopolttoaineiden tuotantoon tai käyttöön liittyvän teknologian pilotointi- ja demonstraatiohankkeisiin sekä selvityksiin, jotka liittyvät liikenteen biopolttoaineiden ympäristö- ja kansantaloudellisiin vaikutuksiin
- 3) energiansäästöä, energian tuotannon tai käytön ympäristöhaittoja vähentävien taikka energiahuollon varmuutta ja monipuolisuutta muutoin edistävien selvitysten tukemiseen
- 4) osallistumiseen eurooppalaiseen yhteistyöhön energia-alan kestävä kehityksen kriteeristön aikaansaamiseksi ja liikenteen uusien polttoaineiden standardisointiin.

Etusija annetaan uuden teknologian demonstrointia ja kaupallistamista edistäville hankkeille. Energiatukea voidaan myöntää yrityksille, kunnille ja muille yhteisöille. Tukea ei myönnetä asunto-osakeyhtiöille, asuinkiinteistöille, valtionosuutta saaville perustamishankkeille eikä maataloille tai niiden yhteyteen toteutettaville hankkeille. Tukea ei myönnetä myöskään Suomessa toteutettavaan ilmastomuutosta koskevan puitesopimuksen Kioton pöytäkirjan (SopS 12—13/2005) 6 artiklassa tarkoitettuihin hankkeisiin (yhteistoteutushankkeet). Jos investointihanke kuuluu päästökauppalain (683/2004) soveltamisalan piiriin, hanketta voidaan tukea vain rajoitetusti.

Tuen enimmäismäärää harkittaessa ei oteta huomioon kunnan tai muun yhteisön rakentamisessa ja omistamisessa energiahankkeissa kyseisten tahojen oman rahoituksen osuutta, jos se ei sisällä selkeää taloudellista etuutta, joka olisi katsottava EY:n lainsäädännössä tarkoitetuksi valtiontueksi. Sama koskee kunnan tai muun yhteisön omistamien kiinteistöjen katselmustoiminnan tukemista. Rahoituksella, jonka ei katsota olevan valtiontukea tai muuta julkista tukea, tarkoitetaan esimerkiksi markkinaehtoina myönnettävää rahoitusta tai muuta omarahoitusta. Energiatuella tuetuissa hankkeissa tuensaajan omarahoitusosuuden tulee olla vähintään 25 % kokonaisrahoituksesta.

Avustukset myönnetään valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädettävien perusteiden. Määrärahaa saa käyttää lisäksi energiatauen myöntämisen yleisistä ehdoista annettujen valtioneuvoston asetusten (625/2002 ja 1313/2007) nojalla aiemmin myönnettyjen tukien maksamiseen. Liikenteen uusiutuvan energian hyödyntämiseen liittyvät selvitykset ovat kulutusmenoja, joihin ei sovelleta avustuksia koskevia ehtoja. Teknologian ja innovaatioiden kehittämiskeskus Tekesin myöntämässä biopolttoaineiden tuotannon pilot-laitosten avustuksissa ja selvityksissä noudatetaan Tekesin rahoitusehtoja.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

42. Valtiontuki sähköhuollon varmistamiseksi (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustuksen maksamiseen Utsjoen Sähköosuuskunnan ja Inergia Oy:n sähköverkkoliiketoimintojen yhdistämisen johdosta perustetulle Tunturiverkko Oy nimiselle yhtiölle Utsjoen alueella tehtävistä sähköverkon korvausinvestoinneista aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

43. Kioton mekanismit (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) päästöyksiköiden hankkimiseen Kioton pöytäkirjan joustomekanismien avulla enintään 10 miljoonaa tonnia sopimuskaudelle 2008—2012 ja sen jälkeiselle kaudelle 2013—2020

- 2) joustomekanismien hallinnonin kustannuksiin
- 3) päästöyksiköiden hankinnan edellytysten tukemiseen
- 4) valuuttakurssimuutoksista aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2013 saa sitoumuksia tehdä enintään 200 000 eurolla.

44. Uusiutuvan energian tuotantotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 125 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää uusiutuvilla energialähteillä tuotetun sähkön tuotantotuesta annetussa laissa (1396/2010) säädetyn

- 1) tuulivoimalla tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin*) maksamiseen
- 2) biokaasulla tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan lämpöpreemion*) maksamiseen
- 3) puupolttoaineella tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan lämpöpreemion*) maksamiseen
- 4) metsähakkeella tuotetun sähkön tuotantotuen (*syöttötariffin ja sen korotuksena maksettavan kaasutinpreemion*) maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

70. Kotouttaminen

03. Maahanmuuttajien kotoutumisen ja työllistymisen edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 661 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 7 §:n mukaisen perustiedon suomalaisesta yhteiskunnasta antamisesta maahanmuuttajille aiheutuviin kustannuksiin

2) rasismien ja etnisen syrjinnän ehkäisemiseen ja niiden vastaiseen tiedottamiseen, koulutukseen sekä -seurantaan ja eri väestöryhmien välisen vuorovaikutuksen edistämiseen sekä järjestöille myönnettäviin avustuksiin

3) maahanmuuttajajärjestöjen toteuttamaan hanketoiminnan tukemiseen

4) kotoutumista edistävien hankkeiden toteuttamiseen, EU:n rahoittamien kotoutumista edistävien hankkeiden kansalliseen vastinrahoitukseen sekä kotouttamista edistävään tiedottamiseen

5) ihmiskaupan uhrien tunnistamiseen tähtäävään niin sanottuun etsivään työhön ja neuvontatyöhön

6) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 22 §:n mukaiseen omaehtoiseen opiskeluun ja muihin yksilöllisesti sovittuihin kotouttamista edistäviin toimenpiteisiin osallistuvien tapaturmakorvausten ja ryhmävastuuvakuutuksen maksamiseen sekä Valtiokonttorin näistä perimien hoitokulujen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös siirtomenojen maksamiseen. Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

30. Valtion korvaukset kunnille (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 95 129 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kotoutumista edistävän lain (1386/2010) ja valtioneuvoston asetuksen (1393/2011) määräämin perustein:

1) kotoutumisen edistämisestä annetun lain 2 §:n 2 tai 3 momentissa määriteltyjen henkilöiden kuntaan osoittamisesta, ohjauksesta, neuvonnasta ja muusta kotoutumista tukevan toiminnan järjestämisestä maksettavien laskennallisten korvausten kustannuksiin

2) kotoutumis- ja toimeentulotuesta, tulkkauksen järjestämisestä, erityiskustannusten korvaamisesta ja paluumuuton tukemisesta kunnalle aiheutuviin kustannuksiin sekä pakolaisten kuntaan muuttamisen odotusajalta kertyvien vuokrien maksamiseen

3) alaikäisten oleskeluluvan saaneiden turvapaikanhakijoiden sijoittamisesta perheryhmäkotiin, muuhun asuinyksikköön sekä perhehoidosta, asumisen tukipalveluista ja muista lastensuojelun palveluihin rinnastettavista toimenpiteistä kunnalle aiheutuneiden kustannusten korvaamiseen nuoren 21 ikävuoteen saakka ja käräjäoikeuden heille osoittaman edustajan palkkioiden maksamiseen

4) entisen Neuvostoliiton alueelta paluumuuttajina tulleiden henkilöiden kotoutumis- ja toimeentulotuen sekä heille annetun sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamisesta kunnille, sekä Suomen sodissa vapaaehtoisina palvelleiden hoidosta ja huollosta aiheutuviin kustannuksiin

5) kuntaan sijoitettujen tai kunnassa asuvien ihmiskaupan uhrien kunnille sosiaali- ja terveys- sekä muiden palveluiden järjestämisestä aiheutuvista kustannuksista maksettaviin korvauksiin

6) maahanmuuttajien kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) 9 §:n mukaisen alkukartoituksen kustannuksiin.

Vuoden 2013 pakolaiskiintiö on 750 henkilöä.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen. Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Pääluokka 33**SOSIAALI- JA TERVEYSMINISTERIÖN HALLINNONALA**

Kansaneläkelaitoksesta annetun lain 12 d §:n mukaisten sosiaaliturvan yleisrahastoon kuuluvien etuuksien tilapäiseen suorittamiseen saa käyttää muun saman rahaston etuuden maksamiseen varattua määrärahaa seuraavilta momenteilta: 33.10.50, 51, 52, 53, 54, 55, 60 ja 33.20.51, 52, 56.

01. Hallinto*01. Sosiaali- ja terveysministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 41 190 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Kansallisen veteraanipäivän pääjuhlan järjestämiseen
- 2) lääkinnällisen pelastustoimen ja poikkeusolojen valmiudesta sekä näihin liittyvien laitteiden ja kalusteiden hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) sosiaali- ja terveysministeriön hyväksymien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 4) tasa-arvon tietopalvelun ylläpitoon liittyviin kustannuksiin
- 5) yleissitovien työehtosopimusten kääntämiseen ruotsiksi.

02. Työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 243 000 euroa.

03. Sosiaaliturvan muutoksenhakulautakunnan toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 534 000 euroa.

04. Valtion mielisairaaloiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tieteellisestä tutkimustyöstä ja yliopisto-opetuksesta aiheutuneiden menojen sekä muiden toimintamenojen maksamiseen

2) vaarallisten ja vaikeahoitoisten lasten ja nuorten psykiatrisen hoitoyksikön palvelujen kysynnän vaihtelusta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) maatalousavustuksia vastaavien menojen maksamiseen

4) sairaaloiden yleishallinnosta ja ohjauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuviin kustannuksiin.

05. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen alaisten lastensuojeluyksiköiden toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 548 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

1) koulukotien sekä vankilan perheosaston sisällölliseen kehittämiseen ja toiminnan tukemiseen

2) oppilashoitopaikka- ja koulupaikkakysynnän sekä vankilan perheosaston paikkakysynnän vuosittaisen vaihtelun tasaamiseen

3) alueelliseen lastensuojelutyöhön

4) kansainväliseen ja lähialueyhteistyöhön

5) perhekotitoiminnasta aiheutuvien palkkioiden ja muiden menojen maksamiseen

6) koulukotien yleishallinnosta ja ohjauksesta Terveiden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien kustannusten maksamiseen

7) koulukotien maatalo- ja metsätaloudesta aiheutuvien menojen maksamiseen

8) koulukotioppilaille tarkoitetun kuukausirahan ja heidän vanhemmilleen tarkoitetun ateriakorvauksen maksamiseen

9) koulukodissa osana erikoistumisopintojaan työskentelevän, lasten- tai nuorisopsykiatriaan erikoistuvan lääkärin palkkaukseen.

21. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalla tuottavuuden edistämiseen tähtäävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankkimiseen.

25. Sosiaali- ja terveydenhuollon kansalliset sähköiset asiakastietojärjestelmät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 11 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) KanTa-hankkeen strategiseen suunnitteluun ja operatiiviseen suunnitteluun ja ohjaukseen (STM, THL)
- 2) KanTa-hankkeeseen liittyvien kansallisten määrittelyjen tekemiseen ja ylläpitoon (THL)
- 3) korvauksen maksamiseen Kansaneläkelaitokselle sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen sähköisestä käsittelystä annetun lain (159/2007) ja sähköisestä lääkemääräyksestä annetun lain (61/2007) mukaisesti KanTa-palveluiden (kansallinen potilastietojen sähköinen arkistointipalvelu, reseptikeskus, sekä kansalaisen omien sähköisten resepti- ja asiakastietojen katselupalvelu ja potilaan tiedonhallintapalvelu) kehittämiseen (Kela)
- 4) sosiaalihuollon sähköisen asiakastietojärjestelmän strategiseen suunnitteluun (STM) sekä operatiiviseen suunnitteluun ja ohjaukseen (THL)
- 5) valtionavustusten myöntämiseen sosiaali- ja terveydenhuollon paikallisen ja tietojärjestelmäinfrastruktuurin tehostamiseksi (STM, THL)
- 6) järjestelmän kehittämissyhteistyön, käyttöönoton ja levittämisen koordinoointiin (THL)
- 7) enintään 22 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen vuodessa KanTa-hankkeen operatiivista suunnittelua ja ohjausta, kansallisten määrittelyjen tekemistä ja ylläpitoa ja järjestelmän kehittämistä sekä käyttöönottoa varten enintään ohjelmakauden loppuun saakka.

29. Sosiaali- ja terveysministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös lähialueyhteistyöhön käytettyjen ja kotimaasta hankittujen palvelujen ostoihin sisältyvien arvonlisäveromenojen maksamiseen.

66. Kansainväliset jäsenmaksut ja maksuosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 032 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kansainvälisten järjestöjen ja laitosten jäsenmaksujen, maksuosuuksien ja erityisohjelmien tukemisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

02. Valvonta*03. Säteilyturvakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 13 872 000 euroa.

05. Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 12 120 000 euroa.

06. Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 3 584 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Lääkealan turvallisuus- ja kehittämiskeskuksen hyväksymien, viraston ulkopuolella toteutettavien tutkimus-, koulutus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 2) viraston alueellistamisen aiheuttamien lisämenojen maksamiseen.

20. Oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kuolemansyyn selvittämisestä annetun lain (459/1973) 12 §:n mukaisen oikeuslääketieteellisen kuolemansyyn selvittämisen menojen maksamiseen
- 2) oikeuslääkeopillisista tutkimuksista suoritettavista korvauksista annetun asetuksen (862/2004) mukaisten palkkioiden ja korvausten maksamiseen
- 3) yliopistoilta ostopalveluna tehtävän oikeuslääketieteen erikoislääkärikoulutuksen menojen maksamiseen.

66. Suomen ja Venäjän välisen säteily- ja ydinturvallisuuden yhteistyö (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ensisijaisesti Venäjän Federaation ydinturvallisuusviranomaisen ja toiminnanharjoittajien kanssa toteutettaviin ydin- ja säteilyturvallisuutta edistäviin hankkeisiin
- 2) ydin- ja säteilyturvallisuusyhteistyöhön liittyvien valtion kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

03. Tutkimus- ja kehittämistoiminta

04. Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 70 198 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) toimintaan liittyvien kansainvälisten ja kotimaisten järjestöjen jäsenmaksuista, yhteisrahoitteisten hankkeiden rahoitusosuuksista, ulkomailla toteutettavien projektien, täydennyskoulutuksen avustuksen ja yhteistyöstä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien hankkeiden rahoitukseen liittyvien menojen maksamiseen
- 3) Alkoholitutkimussäätiöön, Käypä hoito -suositusten laadintaan sekä sosiaali- ja terveydenhuollon tietohallinnon kehittämishankkeisiin liittyvien valtionavustusten maksamiseen
- 4) Alkoholitutkimussäätiön toiminnasta Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle aiheutuvien menojen maksamiseen
- 5) koulutusneuvolatoiminnasta kunnille maksettavien korvausten maksamiseen
- 6) nettobudjetoidun yhteisrahoitteisen toiminnan tuloihin välittömästi liittyvien apurahojen maksamiseen
- 7) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen itse toteuttamiin terveyden edistämisen hankkeisiin
- 8) Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen itse toteuttamiin tartuntatautien ehkäisyyn ja valvontaan liittyviin hankkeisiin.

50. Valtionapu Työterveyslaitoksen menoihin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 37 964 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 §:n nojalla Työterveyslaitoksen toiminnasta aiheutuviin menoihin suoritettavan valtionavun maksamiseen
- 2) EU:n hyväksymien tutkimushankkeiden rahoittamiseen.

Määrärahasta saa käyttää enintään 350 000 euroa työterveydenhuollon koulutuksesta ja työterveyshenkilöstön kehittämiseen liittyvien hankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

63. Eräät erityishankkeet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 326 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujärjestelmän kehittämiseen tietoteknologian avulla ja tietoteknologian hyödyntämisen edellyttämän infrastruktuurin rakentamiseen
- 2) hankkeen läpiviemisen edellyttämään koulutus- ja kehittämistoimintaan sosiaali- ja terveysministeriön erikseen määräämin perustein
- 3) valtionavustusten ja rahoitusavustusten maksamiseen
- 4) terveydenhuollon kansallisen sähköisen arkiston tietojärjestelmäarkkitehtuurin määrittelyyn ja perustamiseen liittyviin menoihin ja sähköisen arkistopalvelun valtakunnallisen toimijan toiminnasta aiheutuviin menoihin
- 5) sosiaali- ja terveysministeriön strategista ja toiminnallista suunnittelua ja päätöksentekoa tukevien tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoittamiseen
- 6) ministeriön toimialaan liittyvien ohjelmien ja kokeilujen toimeenpanosta aiheutuvien toimintamenojen ja rahoitusavustusten maksamiseen
- 7) EU:n hyväksymien puite- ja aihealueittaisten ohjelmien mukaisten hankkeiden rahoittamiseen
- 8) hankkeen tarkastuksesta ja valvonnasta aiheutuviin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

10. Perhe- ja asumiskustannusten tasaus ja eräät palvelut

28. Kansaneläkelaitokselle maksettavat sosiaaliturvan yleisrahaston ja palvelurahaston toimintakulut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 159 422 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Kansaneläkelaitoksesta annetun lain (731/2001) 12 d §:n mukaisten sosiaaliturvan yleisrahastosta maksettavien etuuskien toimeenpanosta Kansaneläkelaitokselle aiheutuviin toimintakuluihin.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 8 900 000 euroa valtion osuudesta terveydenhuollon valtakunnallisten tietojärjestelmäpalvelujen rakentamis- ja käyttökuluista annetun lain 2 §:n mukaisesti kansallisen terveystietokannan palvelurahaston kuluihin.

50. Äitiysavustus ja valtion tuki kansainväliseen lapseksiottamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 11 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) äitiysavustuslain (477/1993) mukaisten äitiysavustusten suorittamiseen, äitiyspakkauksiin liittyvien arvonlisäverojen ja yleiskulujen maksamiseen

2) tuen maksamiseen kansainvälisestä lapseksiottamisesta aiheutuviin kustannuksiin.

51. Lapsilisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 483 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lapsilisälain (796/1992) mukaisten lapsilisien maksamiseen.

52. Eräät valtion korvattavat perhe-etuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lasten kotihoidon ja yksityisen hoidon tuesta annetun lain (1128/1996) 9 §:n mukaisten korvausten maksamiseen.

53. Sotilasavustus (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 20 250 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sotilasavustuslain (781/1993) mukaisten sotilasavustusten maksamiseen.

54. Asumistuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 655 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää asumistukilain (408/1975) mukaisten asumistukien maksamiseen.

55. Elatustuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 180 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää elatustukilain (580/2008) mukaisten elatustukien maksamiseen.

60. Vaikeavammaisten tulkkauspalvelut (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 34 966 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista annetun lain (133/2010) mukaiseen tulkkauspalvelujen järjestämiseen.

20. Työttömyysturva*31. Valtion korvaus kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 26 486 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kuntouttavasta työtoiminnasta annetun lain (189/2001) mukaisen valtion korvauksen maksamiseen kunnille kuntouttavan työtoiminnan järjestämisestä.

Määräraha budjetoidaan suoriteperusteisena.

50. Valtionosuus ansiopäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 104 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen ansiopäivärahan rahoittamiseen siten kuin työttömyysetuuksien rahoittamisesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyyskassalaissa (603/1984) on säädetty valtion osuudesta
- 2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetussa laissa tarkoitettujen kulukorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti
- 3) työttömyyskassojen hallintokuluosuuden maksamiseen työttömyyskassalain (603/1984) mukaisesti.

51. Valtionosuus peruspäivärahasta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 175 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää työttömyysturvalain (1290/2002) mukaisen peruspäivärahan, siihen liittyvän lapsikorotuksen ja julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisten lakisääteisten kulukorvausten rahoittamiseen siten kuin työttömyysturvalaissa on säädetty valtion osuudesta.

Määrärahaa saa käyttää myös valtioiden välisten kustannusten korvaamiseen kolmelta ensimmäiseltä kuukaudelta toiseen EU-jäsenvaltioon tilanteessa, jossa henkilö ei täytä kansallisen lainsäädännön työttömyysetuuksien edellytyksiä.

52. Valtionosuus työmarkkinatuesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 253 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) työttömyysturvalain (1290/2002) sekä kotoutumisen edistämisestä annetun lain (1386/2010) perusteella maksettavan työmarkkinatuen, siihen liittyvän lapsikorotuksen ja työllistymistä edistävien palvelujen ajalta maksettavien korotusosien maksamiseen siten kuin työttömyysturvalaisissa on säädetty valtion osuudesta

2) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain mukaisten lakisääteisten kulukorvausten rahoittamiseen työttömyysturvalain mukaisesti

3) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella työnantajalle maksettavan palkkatuen perustukiosuuden maksamiseen niiden osalta jotka ovat saaneet työttömyysetuutta työttömyyden perusteella vähintään 500 päivältä tai jotka ovat työttömyyden perusteella saaneet työmarkkinatukea vähintään 130 päivältä ja täyttävät lain 11 luvun 8 §:n edellytykset tai jotka ovat alle 25-vuotiaita ja saaneet työmarkkinatukea työttömyyden perusteella yhdenjaksoisesti vähintään 65 päivältä

4) julkisesta työvoima- ja yrityspalvelusta annetun lain perusteella työmarkkinatukeen oikeutetulle myönnetyn starttirahan perustukea vastaavan osuuden maksamiseen.

Palkkatuen ja starttirahan perustuki budjetoidaan maksuperusteisena.

55. Valtionosuus aikuiskoulutustuesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 43 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää aikuiskoulutustuesta annetun lain (1276/2000) mukaisen valtionosuuden maksamiseen.

56. Valtionosuus vuorottelukorvauksesta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 50 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vuorotteluvapaalain (1305/2002) mukaisen vuorottelukorvauksen valtion osuuden maksamiseen siten, kuin työttömyysetuuksien rahoituksesta annetussa laissa (555/1998) ja työttömyysturvalaissa (1290/2002) säädetään valtionosuudesta.

30. Sairausvakuutus

60. *Valtion osuus sairausvakuutuslaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 1 243 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sairausvakuutuslain (1224/2004) sekä Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain (566/2005) mukaisten valtion osuuksien maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien työterveyshuollon eräiden kustannusten korvaamisesta valtion varoista annetun lain (859/1984) mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

Kansaneläkelaitos saa käyttää Kansaneläkelaitoksen kuntoutusetuuksista ja kuntoutusrahaetuksista annetun lain mukaiseen harkinnanvaraiseen yksilökohtaiseen kuntoutukseen enintään 80 300 000 euroa ja saman lain mukaisen yksilökohtaisen kuntoutuksen kehittämishankkeisiin, sairauksien ehkäisemiseen sekä kuntoutusta, sairauksien ehkäisyä ja sairausvakuutusta koskeviin tutkimus- ja kehittämishankkeisiin enintään 11 800 000 euroa.

Määrärahan mitoitus perustuu harkinnanvaraisen kuntoutuksen yksilökohtaisen kuntoutuksen osalta suoriteperusteeseen.

40. Eläkkeet

50. *Valtion osuus merimieseläkekassan menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 58 358 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merimieseläkelain (1290/2006) 152 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

51. *Valtion osuus maatalousyrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 580 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjän eläkelain (1280/2006) 135 §:n ja 135 a §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) sukupolvenvaihdoseläkkeestä annetun lain (1317/1990) 41 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

52. Valtion osuus yrittäjän eläkelaista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 70 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää yrittäjän eläkelain (1272/2006) 140 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

53. Valtion korvaus lapsen hoidon ja opiskelun ajalta kertyvästä eläkkeestä (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 2 389 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta annetun lain (644/2003) 8 §:n mukaiseen valtion korvaukseen.

54. Valtion osuus maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuksen kustannuksista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 761 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 15 §:n ja 16 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) sairausvakuutuslain mukaisen omavastuuajan korvaamisesta maatalousyrittäjille annetun lain (118/1991) 10 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen.

60. Valtion osuus kansaneläkelaista ja eräistä muista laeista johtuvista menoista (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 734 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kansaneläkelain (568/2007) 101—103 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 2) vammaisetuuksista annetun lain (570/2007) 53 §:n mukaisten etuuksien maksamiseen
- 3) eläkkeensaajan asumistuesta annetun lain (571/2007) 57 §:n mukaisten etuuksien maksamiseen
- 4) maatalousyrittäjien tapaturmavakuutuslain (1026/1981) 16 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen
- 5) eräiden pitkäaikaisesti työttömien henkilöiden eläketuesta annetun lain (39/2005) mukaisten vuosien 2005—2009 etuuksien maksatuksen oikaisuun

6) takuueläkelain (703/2010) 36 §:n mukaisen valtion osuuden maksamiseen

7) maahanmuuttajien erityistuesta annetun lain (1192/2002) mukaisten etuuksien maksatuksen oikaisuun.

50. Veteraanien tukeminen

30. Valtion korvaus sodista kärsineiden huoltoon (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 550 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää siirtoväen huollon järjestämisestä annetun lain (864/1949) 2 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen.

50. Rintamalisät (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 38 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rintamasotilaseläkelain (119/1977) mukaisen rintamalisän maksamiseen
- 2) ulkomaille maksettavasta rintamalisästä annetun lain (988/1988) mukaisen rintamalisän maksamiseen.

51. Sotilasvammakorvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 149 833 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) sotilasvammalain (404/1948) ja muiden siihen liittyvien lakien sekä arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin nojalla suoritettavien korvausten maksamiseen
- 2) sotainvalidien laitoshuoltoon sekä sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 3) kuntoutushoitokustannusten ja sairaanhoitokulujen asiantuntijapalkkioiden maksamiseen
- 4) kunnallisten avopalvelujen kustannusten korvaamiseen Ruotsissa asuville vähintään 20 prosentin sotainvalideille myös muiden kuin ateriapalvelujen osalta.

52. Valtion korvaus sotainvalidien laitosten käyttökustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 68 207 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja sotilasvammalain (404/1948) 6 d §:n nojalla sotainvalidien kuntoutus- ja hoitolaitosten käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen

2) neuvontapalvelutoimintaan suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen

3) 25 prosentin sotainvalideille muissa yksityisissä hoitolaitoksissa järjestetystä laitoshoidosta suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen

4) sairas- ja veljeskotien tulevaisuuteen varautumisen tukemiseen liittyvien hankkeiden loppuun saattamiseen yhteistyössä Valtiokonttorin ja sosiaali- ja terveysministeriön kanssa laaditun suunnitelman mukaisesti.

53. Valtionapu sotainvalidien puolisoiden kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) sotainvalidien puolisoiden ja vaikeavammaista sotainvalidia hoitaneiden leskien sekä sotaleskien kuntoutustoimintamenojen maksamiseen valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan

2) kuntoutuskustannuksiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

54. Rintama-avustus eräille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 70 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtioneuvoston vahvistamien perusteiden mukaan rintama-avustuksen maksamiseen eräille vaikeissa olosuhteissa Virossa ja muualla entisen Neuvostoliiton alueella eläville, Suomen puolustusvoimissa vuosien 1939—1945 sotiin osallistuneille ulkomaalaisille vapaaehtoisille rintamasotilaille

2) rintama-avustuksen myöntämiseen myös Suomessa pysyvästi asuville vapaaehtoisille rintamasotilaille.

55. Eräät kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja eräissä Suomen sotiin liittyneissä tehtävissä palvelleiden kuntoutuksesta annetun lain (1039/1997) nojalla kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) kuntoutuskustannuksiin liittyvien asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

56. Rintamaveteraanien kuntoutustoiminnan menot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 30 588 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) arpajaislain (1047/2001) 22 §:n 2 momentin ja rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja matkakulujen maksamiseen

3) kuntoutushoitokustannusten asiantuntijapalkkioiden maksamiseen

4) kuntoutettavien kotiin vietävien palvelujen maksamiseen.

57. Valtionapu rintamaveteraanien kuntoutustoimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 6 008 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) rintamaveteraanien kuntoutuksesta annetun lain (1184/1988) nojalla rintamaveteraanien kuntoutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) rintamaveteraanikuntoutuksen tutkimus- ja kehittämismenojen maksamiseen

3) kuntoutushoitokustannusten asiantuntijapalkkioiden maksamiseen.

60. Kuntien järjestämä sosiaali- ja terveydenhuolto

30. Valtion korvaus terveydenhuollon valtakunnallisen valmiuden kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaali- ja terveysministeriön nimeämän ja valtuuttaman valtakunnallisen toimijan valtakunnallisen valmiuden ylläpidosta ja koulutuksesta aiheutuvien kustannusten

maksamiseen sekä valtakunnalliselle toimijalle, järjestöille, säätiöille tai yhdistyksille vakavien onnettomuustilanteiden hoitamisesta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaamiseen.

31. Valtionavustus kunnille sosiaali- ja terveydenhuollon hankkeisiin ja eräisiin muihin menoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 17 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eräiden sosiaali- ja terveydenhuollon lakien sekä sosiaali- ja terveydenhuollon suunnittelusta ja valtionavustuksesta annetun lain (733/1992) ja sen nojalla annettujen asetusten mukaisiin sosiaali- ja terveydenhuollon perustamis- ja kehittämishankkeisiin suoritettavan valtionavustuksen maksamiseen
- 2) pitkäaikaisasunnottomien tukipalvelujen järjestämiseen
- 3) kehittämishankkeiden valvontaan ja tarkastukseen
- 4) kehittämishankkeiden valtionavustusten hallinnointiin liittyvistä valtakunnallisista tehtävistä suoritettavan korvauksen maksamiseen
- 5) sosiaali- ja terveydenhuollon kansallisen kehittämisohjelman toimeenpanoon.

32. Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 31 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveydenhuoltolain (1326/2010) 61—63 §:n mukaisen tutkimustoiminnan valtion rahoituksen maksamiseen.

33. Valtion korvaus terveydenhuollon yksiköille lääkäri- ja hammaslääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 110 240 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) terveydenhuoltolain (1326/2010) 59 ja 60 §:n mukaisen valtion korvauksen maksamiseen lääkäri- ja hammaslääkärikoulutukseen
- 2) enintään 900 000 euron lisäkorvauksen maksamiseen Pohjois-Savon sairaanhoitopiirille hammaslääkärin peruskoulutuksesta aiheutuviin menoihin.

34. Valtion korvaus terveydenhuollon toimintayksiköille oikeuspsykiatrisista tutkimuksista sekä potilassiirroista aiheutuviin kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 10 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) mielenterveyslain (1116/1990) 32 §:n mukaisten valtion korvausten maksamiseen
- 2) mielenterveyslain 22 t §:n mukaisten hoitoseuraamukseen tuomittujen henkilöiden tahdosta riippumattoman hoidon edellytysten selvittämisen kustannusten korvaamiseen
- 3) lapsen seksuaalisen hyväksikäytön selvittämisen järjestämisestä annetun lain (1009/2008) mukaisten valtion korvausten maksamiseen
- 4) kohdissa 1—3 tarkoitettuihin korvauksiin sisältyvien kulutusmenojen maksamiseen
- 5) Suomen ja Ruotsin välillä solmitun sopimuksen mukaisista potilassiirroista kunnille ja kuntayhtymille sekä Ruotsin valtiolle aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 6) pohjoismaisen sosiaalipalvelusopimuksen mukaisten potilassiirtojen tukemiseen kertaluonteisena 25 000 euroa siirrettyä potilasta kohden maksettavana korvauksena kunnille ja kuntayhtymille.

35. Valtionosuus kunnille perustoimeentulotuen kustannuksiin (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 345 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää toimeentulotuesta annetun lain (1412/1997) mukaisen valtionosuuden maksamiseen perustoimeentulotuen kustannuksiin.

36. Valtionavustus saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 480 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen maksamiseksi saamelaiskäräjien kautta saamelaiskäräjistä annetun lain (974/1995) 4 §:ssä tarkoitetuille saamelaisten kotiseutualueen kunnille saamenkielisten sosiaali- ja terveyspalvelujen turvaamiseksi.

38. Valtionavustus kunnille vanhuspalvelulain toimeenpanoon (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 757 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemista ja iäkkäiden sosiaali- ja terveyspalveluita koskevan lain (vanhuspalvelulaki) toimeenpanoa tukeviin kehittämishankkeisiin kunnille ja kuntayhtymille maksettaviin valtionavustuksiin

2) Terveyden ja hyvinvoinnin laitokselle ja Sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontavirastolle vanhuspalvelulain seurannan ja arvioinnin kehittämistä sekä toteutusta varten maksettavaan korvaukseen.

40. Valtion rahoitus lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan menoihin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 740 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan hallinnointiyksikön FinnHEMS Oy:n hallinnointi- ja lentotoiminnan menojen maksamiseen. FinnHEMS Oy:n lääkäri- ja lääkintähelikopteritoiminnan hallinnointi- ja lentotoiminnan kustannukset voivat sisältää kustannuksia, jotka aiheutuvat lentotoiminnan hankinnasta ja hankintasopimuksen voimassaoloajan kestävästä lentotoiminnan valvonnasta, helikopterin ohjaamomiehistöstä mukaan luettuna lentoavustaja, helikopteritoiminnan tukikohdista ja niiden ylläpidosta mukaan luettuna lentotoimintaan kiinteästi liittyvät maayksiköt, sekä muista helikopteritoiminnan edellyttämistä asioista, jotka eivät kuulu yliopistollisten sairaanhoitopiirien vastuulle.

63. Valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 3 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää sosiaalialan osaamiskeskustoiminnasta annetun lain (1230/2001) mukaisen valtionavustuksen maksamiseen sosiaalialan osaamiskeskuksille.

64. Valtion korvaus rikosasioiden sovittelun järjestämisen kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 6 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää rikosasioiden ja eräiden riita-asioiden sovittelusta annetun lain (1015/2005) mukaisen valtion korvauksen maksamiseen sovittelun järjestämisestä aiheutuvien kustannusten korvaamiseksi.

70. Terveyden ja toimintakyvyn edistäminen

01. Työsuojelun aluehallintoviranomaisten toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 27 675 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös ulkomailla olevien suomalaisten alusten tarkastustoiminnan ja työsuojelun valvonnasta ja työpaikan työsuojeluyhteistoiminnasta annetun lain (44/2006) 15 ja 20 §:n mukaisista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen.

20. *Rokotteiden hankinta (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 24 390 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tartuntatautilain (583/1986) 25 §:n perusteella maksutta toimitettavien rokotustilaisuuksissa tarvittavien rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta ja käytön ohjeistamisesta molemmilla kotimaisilla kielillä, rokotusten vaikutusten, kattavuuden ja turvallisuuden ja niiden seurantajärjestelmien kehittämisestä, velvoitevarastoinnista, rokotejakelujärjestelmästä sekä muiden yleisen rokotusohjelman toteuttamisesta aiheutuvien menojen ja korvausten maksamiseen

2) Suomen lääkevahinkokorvausosuuskunnan jäsenmaksuun

3) rokotteiden hankkimisesta ja edelleen toimittamisesta välitystoimintaan aiheutuvien menojen maksamiseen

4) rokotteiden hankintapäätösprosessiin liittyviin kustannuksiin.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen rokotusten vaikutusten, kattavuuden ja turvallisuuden seurantajärjestelmien kehittämiseksi.

21. *Terveysvalvonta (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 930 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) terveydensuojelulain (763/1994), geeniteknikkalain (377/1995), kemikaalilain (744/1989) ja säteilylain (592/1991) edellyttämästä terveysturvallisuudesta, terveysturvallisuustutkimuksesta ja henkilöstön jatko- ja täydennyskoulutuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) bio- ja nanoteknologian riskinhallintaan liittyvästä koulutuksesta ja tutkimuksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

3) edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja siitä aiheutuvien muiden menojen maksamiseen.

22. *Tartuntatautien valvonta (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään 660 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) tartuntatautilain (583/1986) edellyttämän ehkäisyn ja valistustoiminnan, yllättävien epidemioiden selvittämisen ja seurannan sekä näiden edellyttämän kansainvälisen yhteistyön aiheuttamiin menojen maksamiseen

2) edellä mainittuihin tarkoituksiin myönnettävien harkinnanvaraisten valtionavustusten maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään yhtä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstömäärän palkkaamiseen ja sosiaali- ja terveystieteiden ministeriölle aiheutuvien muiden toimintamenojen maksamiseen.

50. Terveystieteiden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 780 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää terveyden edistämisen määrärahasta annetun lain (333/2009) 1 §:n mukaisten menojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää valtionavustuksia järjestöille, säätiöille, kunnille ja muille toimijoille. Määrärahasta voidaan myös tehdä sopimuksia valtionhallinnon laitosten kanssa terveyden edistämisen hankkeista. Määrärahaa saa käyttää myös määrärahan hallinnointiin liittyvien menojen maksamiseen.

51. Valtion korvaus työterveyshuollon erikoislääkärikoulutuksesta aiheutuviin kustannuksiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 900 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Työterveyslaitoksen toiminnasta ja rahoituksesta annetun lain (159/1978) 3 a §:n mukaiseen työterveyshuollon erikoislääkäriin koulutuksesta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen.

52. Valtionavustus UKK-instituutin toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 972 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionavustuksen myöntämiseen Urho Kekkosen kuntoinstituuttisäätiön ylläpitämälle UKK-instituutille (laki valtionavusta Urho Kekkosen kuntoinstituuttisäätiön toimintaan 1284/2010, 2 §).

80. Maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomitustoiminta*40. Valtion korvaus maatalousyrittäjien lomituspalvelujen kustannuksiin (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 205 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjien lomituspalvelulain (1231/1996) 35 §:ssä tarkoitettuihin lomituspalvelujen käyttökustannuksiin lain 37 §:n nojalla kunnille suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 2) enintään 182 000 euroa maatalouslomittajien oppisopimuskoulutuksesta paikallisyksiköille aiheutuneiden nettokustannusten korvaamiseen.

41. Valtion korvaus turkistuottajien lomituspalvelujen kustannuksiin (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 2 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää turkistuottajien lomituspalvelulain (1264/2009) 25 §:n mukaiseen turkistuottajien lomituspalvelujen käyttökustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen lomituksen paikallisyksiköille.

50. Valtion korvaus maatalousyrittäjien ja turkistuottajien lomituspalvelujen hallintomenoihin (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 16 140 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maatalousyrittäjien lomituspalvelulain 31 ja 32 §:n nojalla Maatalousyrittäjien eläkelaitokselle ja kunnille lomituspalvelujen hallinnon järjestämisestä aiheutuviin kustannuksiin suoritettavan valtion korvauksen maksamiseen
- 2) enintään 94 000 euroa lain 12 §:n 3 momentin mukaisen harkinnanvaraisen lisäkorvauksen maksamiseen paikallisyksiköille
- 3) turkistuottajien lomituspalveluista annetun lain 24 §:n ja poronhoitajien sijaisavusta annettavan lain nojalla palvelujen hallinnoinnista aiheutuviin kustannuksiin.

90. Raha-automaattiyhdistyksen avustukset*50. Avustukset yhteisöille ja säätiöille terveyden ja sosiaalisen hyvinvoinnin edistämiseen (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 301 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) 17 §:n 2 momentissa ja 22 §:n 1 ja 3 momentissa mainittuihin tarkoituksiin.

Pääluokka 35**YMPÄRISTÖMINISTERIÖN HALLINNONALA****01. Ympäristöhallinnon toimintamenot***01. Ympäristöministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 34 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös korvauksiin, joita suoritetaan Turvallisuus- ja kemikaalivirastolle seuraavista EU-direktiiveihin perustuvista markkinavalvontatehtävistä:

- 1) sähkö- ja elektroniikkalaitteissa, ajoneuvoissa, pakkauksissa sekä paristoissa ja akuissa käytettävien vaarallisten aineiden käytön rajoittaminen ja pakkausten perusvaatimukset
- 2) otsonikerrosta heikentäviä aineita sekä fluorattuja kasvihuonekaasuja koskevien Euroopan yhteisöjen asetusten edellyttämä laitteiden huoltajien pätevyyden toteaminen
- 3) CE-merkityt rakennustuotteet
- 4) rakennustuotteiden ekosuunnittelu ja energiamerkintä.

Lisäksi määrärahaa saa käyttää korvauksiin Motiva Services Oy:lle Euroopan unionin ympäristömerkin myöntämisyjärjestelmän mukaisten tehtävien hoidosta.

04. Suomen ympäristökeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 31 215 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

21. Ympäristöministeriön hallinnonalan tuottavuusmääräraha (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 186 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalan tuottavuutta edistävien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palvelujen hankintaan samoin kuin tuottavuushankkeiden muuhun valmisteluun ja toimeenpanoon.

29. Ympäristöministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 6 700 000 euroa.

65. Avustukset järjestöille ja ympäristönhoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 120 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) avustuksiin valtakunnallisille luonnonsuojelu- ja ympäristöjärjestöille
- 2) valistus- ja neuvontatoiminnan tukemiseen valtakunnallisille asunto- ja rakennusalan järjestöille
- 3) saariston kehityksen edistämiseksi annetun lain (494/1981) 12 §:n mukaisiin avustuksiin saariston ympäristönhoitoa edistäviin hankkeisiin
- 4) saaristoalueiden ja tunturialueiden jätehuoltoa edistävän toiminnan tukemiseen
- 5) kestävästä kehityksestä, kulttuuriympäristön vaalimisesta sekä muuta ympäristökasvatusta ja -valistusta edistävien valtakunnallisesti merkittävien projektiluonteisten hankkeiden tukemiseen.

10. Ympäristön- ja luonnonsuojelu*20. Ympäristövahinkojen torjunta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 5 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) öljy- ja muiden ympäristövahinkojen torjunnan järjestämisestä, alusten torjuntavalmiuden ylläpidosta, torjuntakaluston hankinnoista ja torjuntatoimenpiteistä sekä ympäristövahingon torjuntaan välittömästi liittyvistä tutkimuksista aiheutuviin menoihin
- 2) ympäristövahinkojen torjunnan kansainvälisestä yhteistyöstä, koulutus- ja kehittämistoiminnasta ja oikeudenkäynneistä aiheutuviin menoihin, öljyntorjuntavarastojen vuokriin ja sivutoimien varastonhoitajien ja torjuntatöihin osallistuvien palkkioihin
- 3) menoihin, jotka aiheutuvat toimivaltaiselle viranomaiselle siitä, että laittomasti tehtyjä kansainvälisiä jätesiirotta joudutaan palauttamaan, eikä kaikkia kustannuksia aina saada heti perityksi aiheuttajalta.

Torjuntakaluston hankintamenot budjetoidaan sitoumusperusteisina.

21. Eräät luonnonsuojelun menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 440 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) yksityisten luonnonsuojelualueiden ja muiden luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden sekä maisema-alueiden inventointiin, merkintään ja hoitoon
- 2) Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSO) toimenpiteisiin, jotka koskevat erityisesti viestintää, inventointeja, yhteistyötä ja seurantaa
- 3) uhanalaisten eliölajien seurantaan, suojeluun ja hoitoon, rauhoitettujen lajien aiheuttamien vahinkojen ehkäisemiseen sekä vahingoittuneiden luonnonvaraisten eläinten ja EU:n CITES-asetuksen edellyttämän eläinten hoidon järjestämiseen
- 4) luonnonsuojelusuunnitteluun, maa-aineslain soveltamiseen sekä pohjavesien suojeluun liittyvään suunnitteluun ja kunnostamiseen
- 5) enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen määräaikaisiin, edellä olevien perustelujen mukaisiin tehtäviin.

22. *Eräät ympäristömenot (siirtomääräraha 3 v)*

Momentille myönnetään 14 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ympäristön kunnostuksen ja hoidon kulutusmenoluonteisiin menoihin, jotka liittyvät toiminnan kehittämiseen ja hankkeiden valmisteluun sekä valtion hankkeista johtuviin tarkkailu- ja muihin velvoitteisiin
- 2) vesiseurantaverkoston ylläpitämiseen ja kehittämiseen
- 3) ympäristötehtävien laboratoriopalveluiden ja muiden ostopalvelujen hankintaan
- 4) ympäristötehtäviin liittyviin yhteisiin kehittämishankkeisiin ja koulutuksen järjestämiseen
- 5) vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointeihin
- 6) ravinnekierrätyksen edistämiseen Itämeren kuormituksen vähentämiseksi sekä Saaristomeren ja Selkämeren valuma-alueiden maatalouden vesiensuojelun tehostamiseen
- 7) merenhoidon suunnittelun yhteensovittamiseen
- 8) päästövähennystavoitteisiin ja kansainvälisiin ilmastoneuvotteluihin liittyviin selvityksiin, ilmastopolitiikan kehittämiseen sekä vihreää taloutta edistäviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin

9) kaivosteollisuuden ympäristövalvonnan ja kaivosten lupakäsittelyn toimintaedellytysten turvaamiseen sekä toiminnassa olevien kaivosten ja kaivosyhtiöiden toimintaedellytyksistä ja ympäristökriteerin täyttämisestä tehtäviin kartoituksiin

10) enintään 38 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen kohtien 1—4 tehtäviin, enintään 17 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohtien 5—8 tehtäviin sekä enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan yhden vuoden määräaikaisen henkilöstön palkkaamiseen kohdan 9 tehtäviin.

Momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

52. Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 27 984 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön ohjauksessa toteutettaviin Metsähallituksen julkisiin hallintotehtäviin seuraavasti:

1) Metsähallituksen hallinnassa olevien kansallispuistojen, muiden luonnonsuojelualueiden sekä erämaa-alueiden hoidon ja opastustoiminnan menoihin

2) luonnonsuojelualueilla niiden suojelutarkoitusta palvelemaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenoihin samoin kuin luonnonsuojelualueilla sijaitsevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen

3) sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen, joiden hankintahinta on yli 10 000 euroa ja taloudellinen käyttöaika yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää näihin julkisiin hallintotehtäviin Metsähallitukselle kertyvät sellaiset julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat ympäristöministeriön toimialaan.

Määrärahaa saa käyttää myös EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Toiminnan tavoitteet ympäristöministeriön toimialan osalta ovat:

- Metsähallitus parantaa Etelä-Suomen metsien monimuotoisuutta toteuttamalla METSO-toimintaohjelmaa 2008—2020.
- Metsähallitus edistää sen vastuulle osoitettujen uhanalaisten lajien valtakunnallista suojelua ja seurantaa.
- Metsähallitus parantaa luontomatkailun ja virkistyskäytön kannalta tärkeiden luonnonsuojelualueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä.
- Metsähallitus parantaa Itämeren vedenalaisen luonnon suojelun mahdollisuuksia toteuttamalla vedenalaisen meriluonnon monimuotoisuuden inventointiohjelmaa (VELMU).
- Metsähallitus jatkaa Natura 2000 -verkostoon kuuluvien alueiden suojelutoimenpiteiden toteuttamista.

— Metsähallitus toteuttaa suo- ja turvemaiden suojelun ja kestävän käytön strategiaa.

60. Siirto öljysuojarahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain (894/1986) 7 §:n nojalla öljysuojarahastoon tehtävän siirron maksamiseen.

61. Ympäristönsuojelun edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 12 942 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesihuollon tukemisesta annetun lain (686/2004) mukaisiin avustuksiin yhdyskuntien ja haja-asutuksen vesiensuojelua edistäviin investointeihin
- 2) valtion töinä toteutettavien ympäristötöiden suunnittelusta ja rakentamisesta, peruskorjauksista ja rakentamisvelvoitteista aiheutuvien menojen sekä jätelaisissa (646/2011) säädettyjen valtion jätehuoltotöiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) pohjavesialueiden suojelusuunnitelmien laatimisen tukemiseen
- 4) talousjätevesien käsittelystä vesihuoltolaitosten viemäriverkoston ulkopuolisilla alueilla annetun valtioneuvoston asetuksen (209/2011) toimeenpanon vauhdittamisen edellyttämän neuvonnan ja opastuksen tukemiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös hankkeista aiheutuvien enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen. Momentin määrärahasta rahoitettu, valtion työnä toteutettu ja valmistunut työ saadaan sopia luovutettavaksi kunnalle tai muulle yhteistyökumppanille. Samalla on sovittava niistä ehdoista, joita työn vastaanottajan on luovutuksen jälkeen noudatettava.

63. Luonnonsuojelualueiden hankinta- ja korvausmenot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 53 830 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja vesialueiden sekä rakennusten ostamiseen ja lunastamiseen luonnonsuojelutarkoituksia varten sekä erämaa-alueisiin liitettävien alueiden ostamiseen
- 2) korvausten maksamiseen maanomistajille tai erityisen oikeuden haltijoille luonnonsuojelulain 24, 25, 29 ja 47 §:n mukaisten päätösten tai sopimusten aiheuttamista taloudellisista menetyksistä

- 3) Natura 2000 -verkoston toteuttamisesta aiheutuviin luonnonsuojelulain 53 §:n, maankäyttö- ja rakennuslain 197 §:n sekä yksityistielain 7 a §:n mukaan valtiolle määrättyihin korvauksiin
- 4) maa-aineslain 8 ja 26 §:n mukaisesti suojelusta aiheutuviin korvauksiin
- 5) luonnonsuojelulain 55 §:n 2 momentin mukaisiin haitankorvauksiin
- 6) valtiolle luonnonsuojelutarkoituksiin hankittavien alueiden tai yksityisiksi suojelualueiksi perustettavien alueiden arvioinnista, maanmittaustoimituksista ja hankintatehtävistä sekä yksityisten suojelualueiden merkinnästä aiheutuviin menoihin ja lisäksi ympäristöministeriön hallinnassa olevien alueiden kiinteistönhoidon menoihin ja mahdollisiin korvaustoimitusten kuluihin
- 7) enintään 160 000 euroa erikseen tehtävien yhteistoimintasopimusten perusteella maksettaviin palkkioihin, joilla edistetään maanomistajien tekemien Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelman (METSU) mukaisten tarjousten käsittelyä. Toimintapalkkioita voidaan maksaa välitehtävistä tarjouksista, jotka johtavat suojelupäätökseen.
- 8) koron maksamiseen jaksotetuille kauppahinnan ja korvausten maksuerille, jolloin koron suuruus on kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain 95 §:n 1 momentin mukainen
- 9) elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten maksamiin korvauksiin rauhoitettujen harvinaisten eläinten aiheuttamista vahingoista
- 10) kunnille ja kuntien virkistysalueiden hankintaa varten perustamille yhteisöille seudullisesti ja valtakunnallisesti merkittävien virkistysaluehankintojen tukemiseen valtionavustuslain nojalla. Hankintojen tulee edistää luonnon monimuotoisuuden suojelua.

Valtuus

Valtioneuvoston vahvistamien luonnonsuojeluohjelmien, Natura 2000 -verkoston ja Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelman (METSU) toteuttamiseksi saa tehdä vuonna 2013 sopimuksia ja antaa sitoumuksia, joista aiheutuu menoja vuoden 2013 jälkeisille vuosille yhteensä enintään 10 000 000 euroa. Valtuudesta saa aiheutua menoja vuoden 2014 loppuun mennessä enintään 5 000 000 euroa, vuoden 2015 loppuun mennessä enintään 8 000 000 euroa ja vuoden 2016 loppuun mennessä yhteensä enintään 10 000 000 euroa.

64. EU:n ympäristörahaston osallistuminen ympäristö- ja luonnonsuojeluhankkeisiin (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 4 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää EU:n komission hyväksymien LIFE-ympäristörahastosta rahoituskausien 2000—2006 ja 2007—2013 osarahoitettavien hankkeiden sekä muiden pilottihankkeiden EU-rahoitusosuuksien maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää noin 50 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen projekti-tehtäviin. Momentille nettoutetaan työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

65. Öljyjättemaksulla rahoitettava öljyjätehuolto (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää öljyjättemaksusta annetun lain 7 §:n nojalla öljyjätteistä ja niiden keräilystä, kuljetuksesta, varastoinnista ja käsittelystä aiheutuvien korvausten maksamiseen öljyjättemaksuina kertyvien varojen käytöstä öljyjätehuoltoon annetussa valtioneuvoston päätöksessä (1191/1997) tarkemmin säädetyin perustein.

66. Kansainvälisen yhteistyön jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 324 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää ympäristöministeriön toimialaan liittyvien kansainvälisten järjestöjen ja sopimusten jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen sekä muihin kansainvälisten sitoumusten aiheuttamiin maksuihin ulkomaille.

70. Alusinvestoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää merivoimien öljyntorjunta-alus Hylkeen peruskorjauksen suunnitteluun.

20. Yhdyskunnat, rakentaminen ja asuminen

01. Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 4 854 000 euroa.

37. Avustukset kaavoitukseen ja maankäytön ohjaukseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää avustusten maksamiseen

1) aluearkkitehtitoiminnan menoihin

2) tuulivoimarakentamista ohjaavien kaavojen laatimista varten.

Ympäristöministeriö myöntää avustukset tuulivoimarakentamista ohjaavien kaavojen laatimista varten valtioneuvoston päätöksessä (688/2001) nojalla. Avustusta voidaan myöntää maakunnan liitoille ja kunnille enintään 70 % kaavan laatimisesta aiheutuvista kuluista.

55. Avustukset korjaustoimintaan (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 50 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää asuntojen korjaus-, energia- ja terveystaitta-avustuksista annetun lain (1184/2005) mukaisiin avustuksiin.

60. Siirto valtion asuntorahastoon

Momentille ei myönnetä määrärahaa.

Korkotukilainat ja valtiontakaukset

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista tuettaviksi korkotukilainoiksi hyväksyä vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (604/2001) mukaisia lainoja, omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain (1204/1993) mukaisia omakotikorkotukilainoja ja asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain (205/1996) mukaisia perusparransuolainoja yhteensä enintään 1 040 000 000 euroa.

Vuonna 2013 saa vuokra-asuntojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetun lain (856/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 285 000 000 euroa.

Vuonna 2013 saa valtiontakauksesta aravalainan takaisinmaksamiseksi annetun lain (868/2008) mukaisia lainoja hyväksyä takauslainoiksi siten, että niistä valtiolle aiheutuvien takausvastuiden määrä on yhteensä enintään 1 000 000 000 euroa.

Omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetun lain (204/1996) mukaisten valtionvastuiden kokonaismäärä saa vapaarahoitteisissa ja asp-lainoissa olla yhteensä enintään 2 200 000 000 euroa vuoden 2013 lopussa. Lisäksi vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain mukaisiin lainoihin tulee lainojen hyväksymisvaltuuden mukainen valtionvastuu.

Valtion asuntorahaston varoista maksetaan vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain, vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain (867/1980), asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain (1205/1993), korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetun lain, omistusasuntolainojen korkotuesta annetun lain, asunto-osakeyhtiötalolainojen korkotuesta annetun lain ja oman asunnon hankintaan myönnettävien lainojen korkotuesta annetun lain (639/1982) mukaiset korkotuet, korkohyvitykset ja luottovarauskorvaukset. Lisäksi asuntorahaston varoista kateetaan vuokra-asuntolainojen korkotuesta annetun lain 9 ja 9 a §:ssä, asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetun lain 10 §:ssä, vuokra-asuntolainojen ja asumisoikeustalolainojen korkotuesta annetussa laissa, vuokratalojen rakentamislainojen valtiontakauksesta annetussa laissa, korkotuesta vuokra-asuntojen rakentamislainoille vuosina 2009 ja 2010 rakennusalan työllisyyden edistämiseksi annetussa laissa, valtiontakauksesta aravalainan takaisin maksamiseksi annetussa laissa sekä omistusasuntolainojen valtiontakauksista annetussa laissa tarkoitetut valtionvastuut.

Lykkäykset, velkajärjestelyt ja akordit

Henkilökohtaisen aravalainan saajasta itsestään riippumattomista syistä aiheutuvien vaikeuksien lieventämiseksi voidaan vuonna 2013 aravalain 46 §:n ja arava-asetuksen (1587/1993) 28 §:n nojalla myöntää yhteensä enintään 30 000 euroa lykkäystä lainan korkojen, lyhennysten tai molempien maksamisesta.

Valtiokonttorilla on oikeus yksityishenkilön velkajärjestelystä annetun lain (57/1993) 78 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkajärjestelyn yhteydessä ja yrityksen saneerauksesta annetun lain (47/1993) 97 §:ssä tarkoitetun vapaaehtoisen velkasaneerauksen yhteydessä luopua osasta valtion varoista myönnetyn asuntorahastoon takaisin maksettavan asuntolainan pääomaa ja korkoa.

Valtiokonttorilla on oikeus pakkohuutokaupan sijaan aravavuokra-asunnon tai arava-vuokratalon vapaaehtoiseen myyntiin ja oikeus luopua osasta valtion asuntolainan pääomaa, jos valtiolle syntyvien luottotappioiden arvioidaan vapaaehtoisella kaupalla jäävän pienemmiksi kuin pakkohuutokaupalla.

Purettaessa pysyvästi tyhjilleen jääneitä aravavuokrataloja väestöltään vähenevillä alueilla saa vuonna 2013 valtion vastuulle aravarajoituslain (1190/1993) 17 a §:n mukaisesti jättää aravalainapääomia enintään 3 500 000 euroa. Lisäksi saa, jos se on välttämätöntä suurempien luottotappioiden estämiseksi asuntotarpeeltaan supistuvilla alueilla, valtion vastuulle aravarajoituslain 16 a §:n nojalla jättää aravalainapääomia yhteensä enintään 1 500 000 euroa vuonna 2013.

Avustukset

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää avustuksista erityisryhmien asunto-olojen parantamiseksi annetun lain (1281/2004) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 110 000 000 euroa.

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista myöntää vuokra- ja asumisoikeustaloyhteisöjen talouden tervehdyttämisavustuksista annetun lain (1030/2008) mukaisia avustuksia yhteensä enintään 2 600 000 euroa, josta Valtiokonttori saa käyttää enintään 100 000 euroa taloudellisissa vaikeuksissa olevien asuntoyhteisöjen talouden tervehdyttämistä ja kunnossapidon suunnittelua edistävästä selvityksistä ja toimenpiteistä aiheutuviin kustannuksiin.

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää asuntojen purkuavustuksia yhteensä enintään 2 000 000 euroa siten kuin aravavuokratalojen purkamiskustannuksiin myönnettävästä avustuksesta annetulla valtioneuvoston asetuksella (79/2006) on tarkemmin säädetty.

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää määräaikaista hankekohtaisia avustuksia yhteensä enintään 10 000 000 euroa siten kuin uusien asuntoalueiden kunnallistekniikan rakentamiseen vuosina 2013—2015 myönnettävistä valtionavustuksista annettavalla valtioneuvoston asetuksella tarkemmin säädetään. Lisäksi saadaan tehdä ehdollisia ennakkopäätöksiä mainittuun tarkoitukseen vuosina 2014—2015 myönnettävistä avustuksista.

Ehdollisten ennakkopäätösten mukaan myönnettävien avustusten määrä saa olla yhteensä enintään 20 000 000 euroa.

Vuonna 2013 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää yhteensä enintään 600 000 euroa asumisneuvojatoimintaan. Avustuksen määrä on enintään 20 % kustannuksista. Avustusta ei voida myöntää, jos avustuksen saajalle on myönnetty muuta avustusta samoihin kustannuksiin.

Vuonna 2013 saa valtion asuntorahaston varoista valtionavustuslain nojalla myöntää määräaikaista avustuksia asuinalueiden elinvoiman edistämiseksi sekä segregaaation ehkäisemiseksi yhteensä enintään 4 000 000 euroa. Avustusta voidaan myöntää kasvukeskuskaupungeille. Avustuksen myöntämisen edellytyksenä on, että asuinalueiden kehittäminen on osa kunnan strategista suunnittelua. Avustusta voidaan myöntää alueen yhteisöllisyyttä ja elinvoimaa vahvistavien tilojen ja toimintojen suunnitteluun, kehittämiseen ja toteuttamiseen, täydennysrakentamisen edellytysten parantamiseen sekä asuinympäristön laadun ja esteettömyyden parantamiseen. Avustusta voidaan myöntää myös tutkimuslaitoksille edellä mainittuja hankkeiden toteutumista edistävään tutkimukseen sekä hyvien toimintamallien vakiinnuttamiseen liittyvään oppimateriaalituotantoon. Lisäksi ympäristöministeriö ja Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus voivat käyttää 200 000 euroa vuodessa ohjelman toteuttamista tukevaan viestintään. Avustettavan hankkeen kustannukset hyväksyy ja avustuksen myöntää Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus. Avustuksen määrä voi olla enintään 20 % hankkeen kustannuksista. Tutkimus- ja selvityshankkeissa avustus voi olla 80 %.

Tutkimus- ja kehittämistoiminta

Vuonna 2013 Asumisen rahoitus- ja kehittämiskeskus saa käyttää valtion asuntorahaston varoista enintään 700 000 euroa asumisen tutkimus- ja kehittämistoiminnan rahoittamiseen ympäristöministeriön vahvistaman käyttösuunnitelman mukaisesti.

Varainhankintavaltuudet

Asuntorahastolla saa kerrallaan olla lainaa yhteensä enintään 2 500 000 000 euroa.

64. Avustukset rakennusperinnön hoitoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 1 350 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) rakennusperinnön suojelusta annetun lain (498/2010) 13 §:n nojalla suoritettaviin korvauksiin ja suojelun toteuttamisesta valtiolle aiheutuviin menoihin
- 2) maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 57 §:n 3 momentin mukaisiin avustuksiin kunnille
- 3) avustuksiin yksityisille omistajille, rakennusperinnön hoitoa edistäville yhteisöille, kunnille ja kuntayhtymille kulttuurihistoriallisesti arvokkaiden kohteiden ja niiden välittömän ympäristön

kunnossapitoon, suojeluun ja parantamiseen sekä säilyttämisen edellyttämiin selvityksiin ja tietopalveluun.

Avustusta rakennusperinnön hoitoon saa myöntää enintään 50 % toimenpiteiden kustannuksista. Erittäin arvokkaaseen, rakennustavaltaan tyypilliseen tai ainutlaatuiseseen kohteeseen, johon uusi käyttötapa on vaikeasti sovitettavissa tai jolla on valtakunnallista merkitystä, voidaan avustusta myöntää tätä enemmän, kuitenkin enintään 80 % toimenpiteiden kustannuksista.

Pääluokka 36**VALTIONVELAN KOROT****01. Valtionvelan korko***90. Valtionvelan korko (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 1 827 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää valtionvelan korkojen, vanhentuneiden korkojen ja myös lyhytaikaisesta tilapäisrahoituksesta aiheutuvien korkojen sekä velkasalkun riskiaseman säätelyä varten tehtyjen johdannaissopimusten menojen maksamiseen.

09. Muut menot valtionvelasta*20. Palkkiot ja muut menot valtionvelasta (arviomääräraha)*

Momentille myönnetään 38 600 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) valtion lainanoton ja velanhallinnan valmistelusta, lainojen ottamisesta ja liikkeeseenlaskusta, lainojen takaisinmaksusta ja johdannaissopimuksista aiheutuvien menojen, asiantuntija- ym. palkkioiden sekä muiden lainanoton ja velanhallinnan toteuttamiseen liittyvien menojen maksamiseen

2) selvitys- ja maksujärjestelmien käyttökustannuksiin sekä lyhytaikaisen tilapäisrahoituksen hankkimisesta aiheutuvien menojen maksamiseen sekä tuotto-obligaatioiden liikkeeseenlaskuista aiheutuviin mainonta- ja markkinointikuluihin.

Eduskunta on päättänyt, että nyt hyväksyttyä vuotta 2013 koskevaa talousarviota sovelletaan 1 päivästä tammikuuta 2013 alkaen.

Helsingissä 21 päivänä joulukuuta 2012

Eduskunnan puolesta

puhemies *Eero Heinäluoma*

pääsihteeri Seppo Tiitinen